

Tietoa, taitoa ja tiedontuottamista

Asiantuntijuus kunnallisessa nuorisotyössä

Nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen
pro gradu-tutkielma
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Tampereen yliopisto
Minna Rauas
8.4.2016

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö

RAUAS MINNA: Tietoa, taitoa ja tiedontuottamista, asiantuntijuus kunnallisessa nuorisotyössä

Pro gradu –tutkielma 97 sivua, 3 liitettä

Nuorisotyö ja nuorisotutkimus

Huhtikuu 2016

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaista asiantuntemusta nuorisotyöllä on kunnallisena toimijana. Tutkimuksen innoittajana on toiminut Thought Leadership-konsepti. Sen ydinajatus on, että asiantuntijuutta ei voi tunnustaa ellei sitä ole tunnistettu. Nuorisotyö on moniulotteinen ammattiala, jonka tehtäväkenttä on laajentunut viime vuosina. Alalle myös kouluttaudutaan aikaisempaa korkeammin.

Nuorisotyö on hankalasti määriteltävissä, koska se pyrkii vastaamaan kaikkiin nuoriin liittyviin haasteisiin. Ammatin monipuolisuus koetaan toisinaan alan määrittelemättömyytenä ja tutkimuksellinen juurtumattomuus akateemisena ohuutena. Nämä eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti negatiivisia asioita alan kehittämisen ja kehittymisen kannalta. Heterogeeninen ja moniulotteinen nuorisotyö luo mielenkiintoisen lähtökohdan asiantuntijuudelle.

Asiantuntijuuteen kuuluvat teoreettinen tieto, käytännön osaaminen ja kyky reflektointiin. Aikaisemman tiedon tai taidon hallinnan rinnalle tarvitaan monitieteistä ymmärtämistä. Asiantuntijuus on alakohtaista, kollektiivista ja kehittyvää. Tutkimuksessa tarkastellaan nuorisotyön asiantuntijuutta ja erityisosaamista ammatillisina piirteinä.

Tutkimuksessa sovelletaan delfoi-menetelmää, jossa paneelin avulla kerätään ja kehitetään tietoa. Panelistit edustavat erikokoisten kuntien nuorisopalveluja, alan koulutusta tai tutkimusta. Tutkimuksen ensimmäisellä kierroksella panelistit kommentoivat tutkijan kokoamaa materiaalia. Annetut kommentit analysoidaan ja niiden pohjalta kehitetään uusi materiaali toiselle kommenttikierrokselle. Analysoinnissa keskeistä on huomioida konsensusia ja tarkastella eriäviä näkemyksiä. Toisella kierroksella samat panelistit kommentoivat materiaalia, jolla haetaan tarkennuksia ja kommentteja tutkimuksen kannalta keskeisiin näkemyksiin.

Tutkimuksen perusteella keskeisiä teemoja nuorisotyön asiantuntijuudessa ja erityisosaamisessa ovat välitön yhteys nuoriin, toiminnalliset menetelmät, sisältöjen rakentaminen yhteistyössä nuorten kanssa, muuntautumiskyky ja sopivan epävirallisen tahon toimiminen kuntaorganisaatiossa. Nuorisotyön keskiössä on nuoruus ja olennaista on kyetä tunnistaa siihen liittyviä ilmiöitä. Osallistuvien nuorten kautta rakentuu alueellista ja reaaliaikaista tietoa.

Pohdinta nuorisotyön asiantuntijuudesta on ajankohtaista. Tutkimus avaa keskustelua siitä, mitä osaamista nuorisotyö tuo kunnan palveluverkostoon ja

millaista asiantuntijuutta nuorisotyö tuo verkostoihin ja kollektiiviseen asiantuntijuuteen.

Avainsanat: Nuorisotyö, asiantuntijuus, kunnallinen nuorisotyö, delfoi-menetelmä

ABSTRACT

University of Tampere

School of Social Sciences and Humanities

RAUAS, MINNA: Knowledge, skills and knowledge generation, expertise in municipal youth work

Master's thesis 97 pages, 3 appendixes

Youth work and Youth research

April 2016

The purpose of this study is to clarify youth work expertise as a municipal actor. The inspiration has become from concept of Thought Leadership. Its main point is that the expertise is not recognized unless it is identified. Youth work is a multidimensional professional and its tasks have expanded in recent years. Nowadays youthworker have also higher education.

It's not easy to define professional youth work, while it aims to respond all the challenges associated in youth. The diversity of the profession makes it difficult to define and untraditional research doesn't confirm the academic. These are not only negative things. Heterogeneous and diversity youth work creates interesting base for research and expertise.

Expertise includes theoretical knowledge, practical skills and ability to reflection. In addition to previous knowledge or skills needed to control a multi-disciplinary understanding. Expertise is sectoral, collective and developing. In this study youth work expertise and special skills are professional features.

The study applies the Delphi method, in which panel is used to gather and to develop knowledge. The panelists represent youth services in municipalities of different sizes, education sector or research sector. On the first round of the study the panelists commented the material compiled by the researcher. The comments will be analyzed and, on this basis, new material is developed for another comment round. The analysis is essential to take into account the consensus and divergent views. On the second round it is sought clarifications with the same panelists.

According to the study the central themes of youth work expertise and special skills have a direct contact with young people, the operational methods, construction activities together with young people, versatility and being enough informal in municipal organizations. The youth work focus is in the youth and the ability to recognize the phenomena of youth. The regional and present information is structured by participating young people.

The discussion of youth work expertise is current. The results of the study open the debate on which kind of knowledge youth work gives to municipal services and what kind of expertise it brings to the cooperation and to the collective expertise.

Keywords: Youth work, expertise, municipality youth work, Delphi method

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1 Nuorisotyö	4
2.2 Kunnallinen nuorisotyö	8
2.3 Nuorisotyö ammattina	12
2.4 Asiantuntijuus ja erityisosaaminen	14
2.5 Nuorisotyö ja asiantuntijuus	18
2.6 Hiljainen tieto	21
3 TUNNISTAMATON ASiantuntijuus JA Tutkimuskysymykset	25
3.1 Thought Leadership- konsepti	26
3.2 Tutkimusongelmat	27
4 DELFOI-MENETELMÄ	28
4.1 Delfoi-menetelmä keskeiset piirteet	29
4.2 Tiedon tuottaminen Delfoi-menetelmässä	31
4.3 Tutkimusprosessi	34
4.3.1 Tutkimuksen lähtömateriali	36
4.3.2 Panelistien valinta	37
4.3.3 Iteraatio	39
5 ANALYSOINTI Tutkimusprosessissa	40
5.1 Ensimmäinen delfoi-kierros	41
5.1.2 Analysointi ja tulokset	42
5.1.3 Yhteenveto ensimmäisestä delfoi-kierroksesta	53
5.2 Toinen delfoi-kierros	53
5.2.1 Analysointi ja tulokset	55
5.2.2 Yhteenveto toisesta delfoi-kierroksesta	61

5.3 Poissuljettuja näkökulmia.....	63
6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	69
6.1 Seitsemän näkökulmaa asiantuntijuuteen	69
6.2 Asiantuntijuuden moniulotteisuus.....	75
7 LOPPUPOHDINTA	77
7.1 Asiantuntijuus ja professio tutkimustulosten valossa.....	79
7.2 Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelu	82
7.3 Pohdintaa jatkotutkimuksesta	87
LÄHDELUETTELO	89
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Koulukuraattori, sosiaalityöntekijä, poliisi ja opettaja herättävät mielikuvia ammatista ja ammattikunnan tehtävistä. Myös ulkopuoliset osaavat määritellä ja kuvata näiden ammattien työkuva. Samaa ei voi todeta nuorisotyön ammattilaisista. Nuorisotyöllä on erilaisia tehtäviä, ja nuorisotyöntekijällä erilaisia rooleja ja toimenkuvia. (esim. Määttä & Tasanko 2012, 28-31; Soanjärvi 2011, 131; Kiilakoski & Nieminen 2007, 186-187.) Lisäksi nuorisotyölle on ominaista ottaa tehtäväkseen nuoriin liittyviä tehtäviä, joita muut tahot eivät hoida. Nuorisotyötä voidaan kuvata palokunnaksi, joka hälytetään paikalle kun jossakin savuaa. Tästä on seurannut, että nuorisotyö ja nuorisotyöntekijät yrittävät vastata kaikkeen huutoon, mikä nuoriin liittyy. Pienenä ja joustava toimialana nuorisotyö kykeneekin toimimaan tilanteissa, joissa muut tahot vielä tuumailevat. Tästä esimerkkinä koulusurmat (Jokela 2007 ja Kauhajoki 2008), joissa nuorisotyö organisoitui tukitoimiin nopeasti valtakunnallista tasoa myöten. (Soanjärvi 2011, 118.) Nuorisotyö sai satsauksia jälkihoidon toteuttamiseen, nuorisotyön osaaminen huomioitiin ja sen hyödyntämiselle nähtiin uusia mahdollisuuksia. (Kauhajoen koulusurmat tutkintalautakunnanraportti 2010, 44-45, 109, 122-128). Ristiriitaista on, että hankalasti määrittyvä ammattiala, kykenee osaltaan vastaamaan traagisempiin tapahtumiin, mitä on ollut menneinä vuosina Suomen mittakaavassa. (ks. Kiilakoski 2009, 59-64; Kauhajoen koulusurmat tutkintalautakunnanraportti 2010, 40, 44-45.)

Nuorisotyöstä tai sitä koskevasta tutkimuksesta tiedotetaan mediassa vähän (Suurpää 2009, 27). Nuorisotyötä ei ole nähty vakavasti otettavana, erityistä asiantuntemusta vaativana ammattina, vaan se on nähty suppeasti nuorten vapaa-ajan toimintaan rajoittuvana semiprofessiona (Määttä & Tasanko 2012, 28; Hirvonen 2009, 56-57). Valtakunnallisessa uutisoinnissa kuullaan harvoin nuorisotyön ääntä tai nuorisotyöllistä näkemystä esimerkiksi keskusteltaessa nuorten syrjäytymisestä. Aiheesta haastatellaan usein sosiaalityöntekijöitä,

koulukuraattoreita, poliisia tai psykologeja. Heidän asiantuntijuus nuoria koskevista asioista on tunnustettu ja tunnustettu. (Rauas 2012, 118-119.)

Nuoret ovat keskeinen kohderyhmä syrjäytymisen vastaisessa politiikassa. Heidän aktivointiin satsaaminen on nähty välttämättömänä, muuten kustannusten arvioidaan nousevan moninkertaisiksi. Syrjäytymisen ehkäisyssä koulutus nähdään keskeisenä tekijänä. (Sandberg 2015, 226-227.) Toisaalta nuorisotutkimus on osoittanut vapaa-ajan merkityksen lisääntyneen ja vapaa-ajan viettomahdollisuuksien moninaistuneen. (Kauhajoen koulusurmat tutkintalautakunnanraportti 2010, 126.) Nuorisotyö nähdään osaavaksi toimijaksi ja etenkin sen läsnäoloa nuorten vapaa-ajassa halutaan vahvistettavan. Ammattia ja ammatillisuutta saatetaan vähätellä toteamuksella, että nuorten vapaa-aikaan halutaan lisää aikuisia, mikä siis käytännössä tarkoittaa nuorisotyöntekijöiden palkkaamista. Unohdetaan, etteivät kaikki aikuiset ole nuorisotyöntekijöitä, mutta samalla tunnustetaan, että nuorisotyöntekijät ovat toivottuja ja turvallisia aikuisia nuorten vapaa-ajassa. Nuorisotyön halutaan olevan mukana, kun ratkotaan paikallisia tai valtakunnallisia nuoria koskevia haasteita.

Nuorten syrjäytymiskeskustelu ja koulusurmat ovat osaltaan tuottaneet tilaa nuorisotyön huomioimiseen nuorten hyvinvointikeskustelussa. Vuonna 2010 nuorisolakiin tuli säännökset paikallisten viranomaisten monialaisesta yhteistyöverkostosta ja etsivästä nuorisotyöstä. Tästä alkaen etsivään nuorisotyöhön on valtakunnallisesti budjetoitu oma määräraha. (Kauhajoen koulusurmat tutkintalautakunnanraportti 2010, 149-150). Kehitys on aiheuttanut sen, että perusnuorisotyö jää usein huomioimatta ja nuorisotyö noteerataan nuoriin liittyvien ongelmien yhteydessä. On ongelmallista, jos nuorisotyö profiloituu erityisen tuen tarpeessa oleviin nuorten kanssa tehtävään työhön, ja samalla ennaltaehkäisevää työtä ajetaan alas (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 14). Nuorisotyö on hyvinvointipolitiikan väline (Aaltonen 2009, 66).

Nuorisotyön osaamista tulee tehdä näkyväksi. Tämä noudattaa ajanmukaista trendiä, jossa abstrakteja asioita muokataan konkreettiseen muotoon. Lisäksi on tärkeä puhua asioista sellaisella kielellä, joka tavoittaa kohderyhmän ja jota

voidaan hyödyntää myös keskusteluissa ulkopuolisten tahojen kanssa. Nuorisotyön asiantuntijuus ja erityisosaaminen ovat nuorisotyön tuotteita, joita tarjotaan kuntalaisille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille. Niiden tarkastelu profiloivat osaltaan ammattialaa ja tukevat professionaalistumista. Teoreettinen erittely tukee nuorisotyön itseymmärrystä ja arvostusta edistäviä näkökulmia (Nieminen 2007, 22). Nuorisotyön hahmon, olemuksen ja muotojen jäsentäminen on tutkimustyön tehtävä (Kiilakoski & Nieminen 2007, 186).

Tässä tutkimuksessa nuorisotyötä tarkastellaan kunnallisena palveluna ja rakennetaan kuvaa alan asiantuntijuudesta ja erityisosaamisesta. Tutkimus kytkeytyy keskusteluun kunnallisen nuorisotyön roolista sekä ammatillisen nuorisotyön kehittymisestä ja kehittämisestä.

Tutkimus toteutettiin delfoi-menetelmällä, mikä ei ole kovin yleinen lähestymistapa. Menetelmän rakenne ja tutkimuksen kulku onkin pyritty kuvaamaan yksityiskohtaisesti. Tutkimusraportti keskittyy nuorisotyön ja asiantuntijuuden tarkasteluun tutkimuksen näkökulmasta sekä delfoi-menetelmällä toteutuneen tutkimuksen esittelyyn ja raportointiin. Lisäksi esitellään Thought Leadership –konseptia, joka on toiminut tutkimuksen innoittajana. Sen ydinajatus on, että asiantuntijuutta ei voida tunnustaa, mikäli sitä ei ole tunnistettu.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tutkimuksen keskeiset käsitteet ovat nuorisotyö, kunnallinen nuorisotyö, nuorisotyö ammattina, asiantuntijuus ja erityisosaaminen sekä hiljainen tieto. Nuorisotyötä käsitellään aluksi yleisellä tasolla, jolloin perehdytään sen periaatteisiin, luonteeseen ja lähtökohtiin. Tämän jälkeen tarkastellaan kunnallista nuorisotyötä sekä nuorisotyön ammatillistumista. Näistä kolmesta teemasta muodostuu näkökulma nuorisotyöhön, jonka asiantuntijuus on tutkimuksen kohde. Asiantuntijuus-käsitettä tarkastellaan ammattialan ominaisuutena, joka rakentuu useasta eri osa-alueesta. Asiantuntijuuden

monisäikeisyys on läsnä tutkimuksessa, vaikka tutkimus ei ota kantaa asiantuntijuuden rakentumiseen. Tutkimuksen kannalta keskeinen asia on asiantuntijuuden ilmeneminen nuorisotyössä. Hiljainen tieto on tutkimuksessa kahdessa roolissa. Se on käsite nuorisotyön asiantuntijuudessa, mutta se on myös tutkimuskohde.

2.1 Nuorisotyö

Nuorisotyön tutkimus ja alan työntekijät palaavat ajoittain kysymykseen, mitä on nuorisotyö, mitkä ovat sille ominaiset toimintamallit ja miten se eroaa muista toimialoista. Nuorisotyön heikkoudeksi on esitetty, ettei se ole onnistunut kuvaamaan ammattimaisen työotteensa luonnetta. Nuorisotyön tieto asuu toiminnoissa, ei julkilausuttuna teoriassa ja tutkimuksessa. (Kiilakoski 2013, 20, 25.) Katariina Soanjärvi kuvaa väitöskirjassaan nuorisotyön kenttää sirpalemaiseksi, jonka avaaminen toisille ammattilaisille, nuorten vanhemmille ja jopa nuorisotyöntekijöille on haasteellista. Sirpalemaisuus mahdollistaa, että jokainen nuorisotyöntekijä voi halutessaan itse rakentaa työnsä oman viitekehyksen ja tavan toimia. Nuorisotyöntekijän autonomisuuteen liittyy myös riskejä. Työ tapahtuu usein paikoissa, joissa muut aikuiset tai ammattilaiset eivät välttämättä ole käyneet, tai heillä ei ole kiinnostusta tai he jopa pelkäävät astua tälle nuorten vapaa-ajan areenalle. Nuorisotyöstä ja nuorisotyöntekijyydestä ei piirry julkista kuvaa. (Soanjärvi 2011, 118-119.) Kun toiminnan luonnetta ei ole saatu avattua muille toimijoille, on nuorisotyöstä monenkirjavia näkemyksiä. Nämä näkemykset ovat taustana, kun nuorisotyö neuvottelee paikkaansa kunnassa ja yrittää oikeuttaa asemaansa ennaltaehkäisevänä ja ammatillisena kasvatustoimintana. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 15.)

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki. Lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuoren kasvu- ja elinoloja. Lain tavoitteena on, että jokainen Suomessa asuva nuori saa mahdollisuuden mielekkään vapaa-ajan kautta monipuoliseen harrastustoimintaan, itsensä kehittämiseen, iloon ja

mielihyvään. Tavoitteen toteutumisessa lähtökohtana ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Nuorisolaki 2006; Aaltonen 2009, 24.)

Nuorisotyön perustana eivät ole nuorten ongelmat eikä nuorisoa pidetä lähtökohtaisesti ongelmana vaan nuorisotyössä nuoruus nähdään voimavarana ja mahdollisuutena. (Nieminen 2007, 39). Kuitenkin käytännössä nuorisotyöllistä osaamista kaivataan usein silloin, kun nuorten kanssa asiat eivät mene toivotulla tavalla. Toisaalta muut toimijat haluavat hyödyntää nuorisotyön osaamista silloin, kun asiakaskuntana on iältään nuoria. Jokaisella ammattikunnalla on omat tehtävänsä, jota työssä tulee ensisijaisesti toteuttaa. Opettajan, poliisin ja sosiaalityöntekijän tulee toimia ammattinsa ja asemansa mukaan ja vasta toissijaisesti näissä ammateissa tulee osata kohdata myös nuoria. Tämä asetelma johtaa kuitenkin helposti siihen, että muut tahot asettavat odotukset, vaatimukset ja tarkoituksen nuorisotyölle, kun nuorisotyötä halutaan yhteistyöhön tai muutoin toimimaan yhdessä. (Rauas 2014a, 60-67.) Vaikka nuorisotyöllä ei ole yksiselitteistä tehtävä, on tärkeää, etteivät muut tahot ryhdy määrittämään nuorisotyön roolia, näkökulmia ja tehtäviä (Rauas 2014b, 10).

Nuorisotyön määrittämisen hankaluus näyttäytyy käytännön näkökulman lisäksi tutkimuksen puolella. Nuorisotyön monitieteellinen tiedeperusta on tuottanut tilanteen, jossa yksittäinen ala ei ole pystynyt ottamaan nuorisotyötä haltuunsa. Nuorisotutkimuksen monitieteisyys ja nuorisotyön monitieteinen tiedeperusta antavat mahdollisuuden lähestyä nuoria, nuoruutta ja siihen liittyviä ilmiöitä monista näkökulmista. (Hirvonen 2009, 52.) Nuorisotyö katsotaan usein kasvatukselliseksi toiminnaksi (esim. Nieminen 2007, 21; Gretscher 2009, 21-37; Kiilakoski 2013, 36; Sercombe 2010, 24-25). Toisaalta nuorisokasvatus ei ole vakiinnuttanut asemaa kasvatustieteellisessä tutkimuksessa.

Nuorisokasvatuksen ja -työn puuttuminen kasvatustieteen agendalta on ristiriitaista. Elinikäisen oppimisen periaate tulisi sisältää varhaiskasvatuksen ja aikuiskasvatuksen tavoin myös nuorisokasvatuksen. Nuorisokasvatusta voidaan tarkastella käytäntönä, ammatillisena oppiaineena, kasvatustieteen osa-alueena ja itsenäisenä tieteenalana. (Nieminen 2010, 30-31.)

Nuorisotyön ja sen osaamisen määrittely ei ole yksinkertaista. Jos käytännön työ on hajautunut ja keskinäinen vuorovaikutus on heikkoa, on ongelmallista kuvata täsmällisemmin toiminnan luonnetta, säätää oppimistavoitteita, avata prosesseja ja tätä kautta vahvistaa asemaa asiantuntijaorganisaationa osana kunnallista palvelutuotantoa (Kiilakoski 2011, 222-223). Nuorisotyön ammatti-identiteettiä voidaan kuvata myös amebamaiseksi, jolloin korostetaan sitä, että nuorisotyö ei ole lukkiutunut erilaisiin menetelmiin, vaan se löytää paikkansa yhä uudelleen (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 16). Toisinaan kuvitellaan, että nuorisotyöstä vastaavat ihmiset ovat jollakin tavalla keskenkasvuisia, koska nuoret ovat sellaisia (Köykkä 2014, 9). Nuorisotyö kytkeytyy useimmiten lasten ja nuorten vapaa-aikaan, harrastustoimintaan ja muuhun epämuodolliseen toimintaan. Tämä on vaikuttanut näkemyksiin nuorisotyöstä. (Hirvonen 2009, 41-56.) Nuorisotyötä ei aina arvosteta kovin korkealle. Se nähdään helposti nuorten kanssa puuhasteluna. Nuorisotyöntekijöillä ei ole vahvaa ammatti-identiteettiä ja nuorisotyöllisiä näkemyksiä jaetaan niukasti. Nuorisotyöntekijät eivät aina osaa tuoda esille omaa osaamistaan ja nuorisotyölliset näkemykset voivat myös jäädä huomioimatta yhteistyöpalaverissa vahvempien ammattikuntien edustajien toimesta. Nuorisotyöntekijät voivat kokea, ettei heihin luoteta tai että nuorisotyötä tehdään väärin. (Hirvonen 2009, Gretscher 2012, 172; 56-57; Rauas 2012, 118-119.)

Nuorisotyön ytimeksi määritellään usein henkilökohtaisesti tärkeä osa-alue; kuten organisaatio, toimintamuoto, pedagogiikka, vakaumus, ideologia tai tutkimusalue. Henkilökohtaisten näkemysten takaa nousevaa kokonaisnäkymää ei kyetä muodostamaan. Nuorisotyötä määritetään sisällöstä käsin tai sen olemuksen ja toimintaympäristön mukaan. Toisaalta nuorisotyön tehtävänä on nähty nostaa esille ehkäisevän työn ja vapaa-ajan merkitystä (Määttä & Tasanko 2012, 29).

Nuorisotyölle tyypillisesti tavoitteet ovat väljiä, ja keskeistä on nuoren oma arvio ja kokemus onnistumisesta. Osa kunnallisista toiminnoista liittyy nuoreen yksilönä ja toisena näkökulmana korostuu nuorisotyön pyrkimys tukea nuoren suhteita ympäristöönsä. Nuorisotyön tehtävä on vahvistaa yksittäistä nuorta tukemalla hänen kiinnostuksen kohteitaan, itsetuntoaan, itseilmaisuaan sekä

persoonallista tapaa olla maailmassa. Pelkkä yksilön hyvinvointi ei riitä, vaan nuori nähdään osana laajoja sosiaalisia verkostoja. Nuorisotyössä tarkastellaan nuoren suhdetta toisiin ihmisiin ja ympäristöön. Se pyrkii menetelmillään rakentamaan prosesseja, jotka tukevat paitsi nuorta, myös hänen suhteitaan. Nuorisotyölle ominaisia tehtäviä ovat esimerkiksi turvallisen ryhmän luominen, nuorten ystävyssuhteiden vahvistaminen ja nuorten välisen vuoropuhelun kasvattaminen. Prosessit pyritään rakentamaan sellaisiksi, että ne tukevat nuorten erilaisia ryhmiä ja mahdollisimman monen liittymistä ryhmiin. Nuorisotyö on myös läsnä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen tukemisessa. Siihen liittyvät niin nuorisotyöntekijän rooli turvallisena ja luotettava aikuisena kuin myös vanhemmat sekä muut nuorten parissa toimivat aikuiset. Nuorisotyö motivoituu aikuissuhteen luomisena ja sitä pidetään yhtenä tavoitteena. (Kiilakoski 2013, 30-31.)

Nuorisotyö on nuorten tarpeisiin ja vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuva ohjattu ja yhteisöllinen toiminta. Sen tehtävä on sekä auttaa nuoria liittymään yhteiskuntaan että tarjota heille oppimismahdollisuuksia persoonallisuuden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittämiseksi. Nuorisotyössä ei arvota ketään mukana olevaa nuorta hänen yksilöllisten suoritusten tai henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella. Nuori on itsessään arvokas ajatuksineen, kiinnostuksineen, tunteineen ja ominaisuuksineen. (Nieminen 2007, 38.)

Suomalaisen nuorisotyön lähtökohdat ovat yhteneväisiä eurooppalaisen näkemyksen kanssa. Nuorisotyö toimii eri ympäristöissä ja erilaisten nuorten parissa, joten koko ammattikuntaa yhdistäviä tekijöitä on vaikea määritellä. Kuitenkin nuorisotyön yleisiksi piirteiksi nimetään osallisuuden mahdollistaminen, osallistumisen vapaaehtoisuus ja työntekijän epävirallinen yhteys nuoriin sekä kasvatuksellinen näkökulma. (Sercombe 2010, 24-25.)

Nuorisotyössä keskeistä ovat nuoret ja nuoruus. Tämän ympärille rakentuvat eri toiminnot, joissa yhdessä olemisen ja tekemisen lisäksi opitaan itsestä ja toisista. Sisällöllisiä periaatteita ovat nuorten kunnioitus, vapaaehtoisuus, osallistuminen, vastuullisuus, avoimuus ja suvaitsevaisuus sekä luottamuksellisuus ja eettisyys. (Sapin 2013, 5-7.)

Nuorten näkökulmasta palvelut ovat ihmisiä. Jos ammatti-ihmisellä on aikaa kohdata niin että tullaan tutuiksi, se parantaa palvelun laatua ja vaikuttavuutta. Nuoria ajatellaan ammattilaisten näkökulmasta helposti oppilaina, potilaina, kuntoutujina ja lastensuojelunasiakkaina. Laatua on kuitenkin se, että hänet kohdataan kokonaisena ihmisenä iloineen ja suruineen. Ammattilaisilla tulee olla hyvät vuorovaikutustaidot ja aikaa kohtaamiseen. Hyvät ammattilaiset haluavat ottaa selvää nuoren kokemuksista. He perustelevat ehdotuksensa ja ratkaisunsa eivätkä he anna katteettomia lupauksia. Laadukas kohtaaminen vaatii nuorta kunnioittavan asenteen. (Lapsiasiavaltuutetun asiakirja 2012, 17.)

Nuorisotyössä ei ole perinteisiä ”asiakkaita”, nuoret eivät määrittäydy johonkin tiettyyn rooliin. He ovat usein osallistujia, joka on leimaamaton määrite.

Nuorisotyössä kohtaaminen on neutraalilla pohjalla, johon ei useinkaan sisälly ennalta määrättyjä asetelmia, rooleja, toimintatapoja tai tavoitteita. Asiat lähtevät liikkeelle osallistujan lähtökohdista. Nuorisotyön toimintoihin osallistutaan vapaaehtoisesti ja toisinaan myös nimettömästi. (esim. Belton 2009 119-130; Kiilakoski 2011, 174-175, 194-196; Sercombe 2010, 25-27.)

Nuorisotyön erityistä asennoitumista suhteessa nuoriin on avattu esimerkiksi kohtaamispedagogiikalla. Sillä tarkoitetaan kasvatustaitoa, jossa nuori kohdataan osoittamalla hänelle sekä välittämistä ja hyväksyntää että vaatimalla nuorta kohtaamaan kehittymisen ja muutoksen tarpeet omassa ajattelussaan ja käyttäytymisessään. Tavoitteena on auttaa nuorta tuntemaan paremmin itseään, ymmärtämään kuka hän pohjimmiltaan on, mitä hän elämältään haluaa ja mitä hänen olisi syytä tahtoa, sekä tekemään näiden pohdintojen pohjalta harkitumpia valintoja. (Lesojeff, Tervahauta & Videnoja 2013, 119.)

2.2 Kunnallinen nuorisotyö

Kunnat tekevät nuorisotyötä tarjoamalla nuorisopalveluita ja kunnallinen nuorisotyö on osa monialaista palveluketjua. Kuntien nuorisotoimissa työskentelee lähes 3000 henkilöä. Kaikissa Suomen kunnissa on vähintään yksi

nuorisotalo tai -tila. Nuorisotiloja on kaikkiaan noin 1 000, ja ne ovat pääosin kuntien omistamia ja hoitamia. Nuorten osallisuus- ja vaikuttajaryhmiä toimii yli 200. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluita tarjoaa yli 240 kuntaa. Kunnat käyttävät vuosittain nuorisotyöhön yli 200 miljoonaa euroa. (Kuntaliitto 2014)

Kunnallista nuorisotyötä ovat nuorisotalotoiminta, nuorisotiedotus, osallisuushankkeet, liikunnallinen nuorisotyö, seikkailukasvatus, järjestöjen avustaminen, erityisnuorisotyö, sosiaalisen vahvistaminen, kansainvälinen nuorisovaihto sekä lisäksi monia muita menetelmiä, työtapoja ja -muotoja. Yhdessäkään kunnassa ei ehkä tehdä kaikkea, mutta jokaisessa kunnassa tehdään jotakin. Lista on kuitenkin tarpeeksi pitkä osoittamaan, että nuorisotyöllä ei ole mitään yhteistä praktiikkaa ja käytäntöä. Mielenkiintoista on myös se, että rahallisesti ja henkilöstömäärillä mitattuna moninkertaiset sektorit (työvoimahallinto, sosiaalityö ja koululaitos) keskittyvät yhteen keskeiseen tehtävään. Nuorisotyön ja -toimen on taivuttava kytkemään saman varjon alle eri toiminnot yhdessä avoimen nuorisotyön kanssa. Ehkä tällainen sateenkaarimaisuus on totuttanut nuorisotyön ja sen tekijät moniäänisyyteen, eikä menetelmällistä kirjoakaan mielletä ongelmaksi. (Paju 2007, 328.) Kunnallinen nuorisotyö näyttäytyy monialaisena yhteistyökumppanina, nuorisolähtöisenä ja osin hankalasti lokeroitavana palveluna. Se voi samanaikaisesti olla tukemassa kunnan muita sektoreita (esim. koulutoimi, sosiaalitoimi) sekä toimia omana itsenäisenä palvelun tuottajana.

Nuorisotyössä nähdään ja kuullaan usein ensimmäisenä nuoriin ja nuorisokulttuureihin liittyviä asioita ja ilmiöitä, joiden välittäminen muiden toimijoiden tietoon on tärkeää. Nuorisotyö tuottaa päätöksenteon kannalta tärkeää tietoa sekä nuorista että nuoriin liittyvistä ilmiöistä. Yksipuolista käsitystä nuorista riskiryhmänä, toiminnan kohteena ja tehtyihin päätöksiin sopeutujina tulee kyseenalaistaa. (Määttä & Tasanko 2012, 30, 35.) Nuorisotyöllä on nähty nykyistä vahvempi tarve näyttäytyä erilaisten nuorisokulttuureiden ymmärtämisessä sekä mahdollistavampana otteena saada nuoret toteuttamaan itseään toimijoina ja vaikuttajina. On esitetty, että nuorisotyön tulisi erottautua muista professioista etusijan antamisessa nuorten tulkinnan kuuntelemiselle asioissa. (Gretschel 2009, 21-37.)

Nuorisotyölle on ominaista ammatillinen itseymmärrys, joka korostaa työn nuorisolähtöisyyttä. Tämän kaltainen itseymmärrys ohjaa ajattelevaan, että nuorten tarpeet tiedostetaan, ja että nämä tarpeet suodattuvat työntekijän läpi ja tulevat huomioiduksi. Työtettä voi kuvata pyrkimykseksi ymmärtävään ja empaattiseen työotteeseen, jossa nuorten toiveet, pelot, haaveet ja kehitystarpeet kohtaava ammattikunta voi toimia nuoruuden asiantuntijana. Nuorten vapaa-ajassa toimiva nuorisotyö pystyykin vastaamaan, muista ammattikunnista poikkeavalla tavalla, kysymykseen nuorten tarpeista ja tavoitteista. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 39.) Toisaalta nuorisolähtöisyys on saanut kritiikkiä. Olennaista on huomioida muut nuorten kanssa toimivat; ammattilaiset, vanhemmat, järjestöt, tutkijat ja niin edelleen. Julkiset palvelut tulevat olla eri asianosaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ja yhteistä tiedon ja osaamisen rakentamista. (Siurala 2013, 64.) Nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ei ole nuorisotyössä tarkoittanut, että nuorten tarpeet olisi sellaisenaan hyväksytty ja nuorten itsemääräämisoikeus olisi ollut rajaton. Nuorisotyöntekijän ja nuoren suhde ei ole kasvoton tuottaja-asiakas vaihtosuhte, vaan molemminpuoliseen vuorovaikutukseen perustuva vastuullinen ja luottamuksellinen kasvatussuhde. (Nieminen 2007, 35.)

Kunnallisen nuorisotyön tarkoituksena on vahvistaa nuorten suhdetta erilaisiin yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja palveluihin. Yksi keskeisimmistä suhteista on nuoren suhteen vahvistaminen koulutukseen. Nuorisotyön toimintojen halutaan rakentuvan niin, että ne lisäävät kiinnittymistä omaan alueeseen ja ympäristöön. Yhteiskunnan ja nuorten välisen suhteen kehittäminen muodostaa oman, muista eriävän tavoitteen. Selkeimmin nuorten suhdetta yhteiskuntaan vahvistetaan osallisuusrakenteilla, kuten nuorisovaltuustojen kautta. Nuorisotyön suhde globaaliin maailmaan laajenee kansainvälisen työn kautta. (Kiilakoski 2013, 31-32.)

Nuorisotyö on tavoitteellista kasvatuksellista toimintaa, joka rakentaa prosesseja, joiden varassa nuorisotyön tavoitteiden on mahdollista toteutua. Tavoitteet liittyvät sekä nuoreen yksilönä että hänen suhteisiinsa muihin ihmisiin, paikkoihin ja yhteiskuntaan. Tavoitteet kumpuavat prosesseista eikä

niitä voida ymmärtää katsomatta tarkemmin nuorisotyön tapaa järjestää toimintojaan. Kunnallisen nuorisotyön eri työmuodot rakentavat prosessinsa tavoilla, joissa on yhtäläisyyksien lisäksi eroja. Eri työmuodoissa joku toinen tavoite korostuu muita enemmän. Nuorisotyön menetelmät voidaan nähdä keinona vastata kunkin työmuodon tavoitteisiin. Tällöin nuorisotyö näyttäytyy toimintana, joka poikkeaa muista kunnallista toimialoista paitsi toimintansa alan ja laajuuden osalta myös tavoitteidensa väljyyden ja nuorisolähtöisyyden osalta. Tarkastelemalla nuorisotyötä toimialana, joka rakentaa prosessinsa tiettyjen perustavoitteiden ja lähtökohtien varaan, rakentaa kuvaa tavoitteellisesta ja ammatillisesta toiminnasta. (Kiilakoski 2013, 36.)

Aktiivisten toimintojen ja toimenpiteiden lisäksi nuorten vapaa-aika voi olla passiivista oleilua, aikaa jolloin ei tarvitse tehdä mitään (Helve 2009, 250). Nuorisotyössä on sekä toiminnallinen että läsnä oleva olemus. Toisinaan työntekijä on toimintojen järjestäjä, toisinaan läsnä oleva nuoria varten. (Rauas 2014b, 27.) Nuorisotyöntekijöiden ja ohjaajien malli on yksi nuorisotyön muoto. Ratkaisuilla ja valinnoilla viestitään tärkeistä merkityksistä. Toiminnoissa luodaan yhtenäisiä käyttäytymismuotoja ja merkityksiä. Seurauksena syntyy omia alakulttuureja. Nuorisotyöllä ja sen toteuttajilla saattaa olla suuri vaikutus nuoren käyttäytymiseen ja asenteisiin. (Koski 2007, 311-312.) Nuoruusikä nähdään muutosten ajanjaksona, jolloin nuorisotyöllä nähdään olevan erityinen rooli. Eräänä nuorisotyön erityispiirteenä on pidetty keskeneräisyyden sietämistä. (Rauas 2014b, 22.) Asiaan löytyy myös toisenlainen näkemys, joka korostaa nuoruutta osana elämänpolkua. Ihmisen keskeneräisyyttä ei pidä luokitella iän mukaan, vaan se on ihmisyyden piirre koko elämän. (Köykkä 2014, 10.) Nuorisotyö itsessään sisältää monenlaisia näkemyksiä nuoruuteen ja kunnan nuorisotyön rooli on moninainen.

Nuorisotyöhön ja sen tulevaisuuteen liittyy myös taloudellisia näkökulmia. Kuntatalous on isojen haasteiden edessä ja se tarkoittaa sitä, että jatkossa pohditaan yhä tarkemmin, millaisia kunnan palveluja rahoitetaan. Käytännössä kysymys on siitä, millaiset palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia. Nuorisotyön on kyettävä perustelemaan asemansa ennaltaehkäisevänä, nuorten yksilö- ja ryhmätason kasvua ja eri nuoria sosiaalisesti vahvistavana toimijana.

Aseman lujittaminen vaatii oman toiminnan luonteen avaamista ja entistä ammattimaisemman työotteen kehittämistä sekä oman kunnan alueella kuin laajemmissa alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 255-256.) Inhimilliseen työhön on vaikea sovittaa taloudellista voittoa ja tehokkuus ajattelua. Kuitenkin yhden syrjäytyneen nuoren on laskettu maksavan miljoona euroa, mikä on tuonut nostetta nuorisotyölle ja etenkin syrjäytymisen ehkäisyyn ja korjaamiseen. (ks. Sandberg 2015, 227-228.) Miljoonan euron hinta syrjäytyneelle nuorelle on aiheuttanut myös pahennusta. Toiset kokivat, että ihminen hinnoiteltiin ja raha tuli alueelle, jossa sille ei ole sijaa. Toisaalta moni nuorisotyön projektihakemus tai muu perusteluja vaativa asiakirja sisältäneen tuon hinnan, koska ulkopuolisille se avaa tavan käsittää ja ymmärtää työn tärkeyttä taloudellisesta näkökulmasta. Kun valtakunnallinen muutos on ollut taloudellisuuteen ja tehokkuuteen keskittyvä, tulee sinne vastata niin kuin kysytään, muuten on vaarana jäädä keskustelujen ulkopuolelle. (Rauas 2014a, 62.)

2.3 Nuorisotyö ammattina

Nuorisotyö on luonut omaa profiliaan runsaan sadan vuoden ajan. Julkisena ammattina nuorisotyö on suhteellisen nuori. Nykyisin nuorisotyö nähdään ammattiryhmänä, jolla on koulun ja kodin ulkopuolista tietoa nuorten elämästä. Nuorisotyöntekijöitä pyydetään yhä useammin moniammatillisiin verkostoihin, joissa tarvitaan heidän asiantuntemustaan. (Hirvonen 2009, 41-56.) Nuorisotyössä toimitaan usein yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Esimerkiksi koulun työskentelyrauhan varmistamiseksi ja kiusaamisen ehkäisyyn halutaan palkata nuorisotyöntekijöitä. (esim. Hoikkala & Paju 2013, 225-226). Nuorisoalan ammatillisuus ja osaaminen näyttäytyvät kuntien palvelukentässä entistä vahvempana (Kalliomaa 2015, 67). Ammatillistuminen on nostanut esille tarpeen hahmottaa ja määrittää nuorisotyöntekijyyttä sekä löytää asiantuntijuus, joka toimialaan on liittynyt (Soanjärvi 2011, 13).

Nuorisotyöntekijän ammatti on käynyt ns. professionaalistumisen kaksi vaihetta. Se on muuttunut palkattomasta harrastelijasta palkatuksi ja se on saanut oman koulutuksen. Kolmatta vaihetta, ammattia koskevaa tiedollista monopolia, se ei ole saavuttanut. Nuorisotyö ei ole eriytynyt yhtenäiseksi tehtävä- ja ammattikentäksi. Professionaalisuutta on vahvistanut koulutusjärjestelmän muutos ja nuorisotutkimuksen kehitys. (Nieminen 2000, 32-48.) Toisaalta nuorisotyötä leimaa toiminnallinen traditio, jota siirretään työntekijältä toiselle (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 40).

Mainintoja nuorisotyön asiantuntijuudesta on alkanut esiintyä 2000-luvulla. Elna Hirvonen on kirjoittanut artikkelin: ”Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla”. Artikkelissa tarkastellaan nuorisotyön asiantuntijuutta Hellbergin jaottelun mukaan, joka perustuu niiden tehtävien jäsentämiseen, mitä tietyn ammatin professionaalistuminen edellyttää kyseiseltä ammatilta. Hirvonen korostaa nuorisotyön nonformaalia ja informaalia oppimisympäristöä sosiaalisessa asiantuntijuudessa. Nuorisotyöntekijän asiantuntijuus tulee ilmi niissä rooleissa, joita nuorisotyöntekijällä on tai joita hänelle annetaan moniammatillisessa verkostotyössä. Rooleina esiin nousivat viestintuoja nuorten maailmasta, nuoren luottoaikuinen ja moniammatillisen yhteistyön koordinaatti. Hirvonen toteaa myös, että nuorisotyön lähiammateissa ei välttämättä tunnusteta nuorisotyön asiantuntijuutta. (Hirvonen 2009, 41-61.) Lisäksi yksittäisiä mainintoja nuorisotyön asiantuntijuudesta on esiintynyt osana nuorisotyöhön liittyvää keskustelua kuten Katariina Soanjärven ”Nuorisotyötä on tehtävä –koulussakin” blogikirjoitus 26.11. 2010 (Soanjärvi 2010). Toisaalta nuorisotyöstä kirjoitetaan edelleen myös ammatillisuutta kyseenalaistaen esimerkiksi Nieminen kirjoittaa (2007, 21): ”Nuorisotyön kentät sisältävät koko joukon oppimisympäristöjä, joissa ammattimaiset työntekijät ja vapaaehtoiset toimijat ohjaavat yhteisöllisiä oppimiskokemuksia.” Ammatillisuus ja professio ovat nuorisotyössä keskustelussa olevia asioita. Niihin liittyvät läheisesti myös alan koulutus ja yhteiskunnalliset näkemykset.

Nuorisotyön tulee säilyttää monimuotoisuutensa ja joustavuutensa. Toisaalta nuorisotyön tulee myös kyetä vetämään rajoja ja sanomaan ”ei” säilyttääkseen

eettisyytensä, osaamisensa, identiteettinsä, ydintoimintojen riittävät resurssit ja työntekijöiden työkyvyn (Nieminen 2007, 38).

2.4 Asiantuntijuus ja erityisosaaminen

Asiantuntijuus on enemmän asema, johon koulutettu ammattilainen voi astua, kuin yksiselitteisesti määriteltävissä oleva asia. Kaikki ammattilaiset ovat omalla tavallaan ja ainakin hetkittäin alansa asiantuntijoita. Heidän joukostaan nousevat myös ne erityiset asiantuntijat, jotka sitten kirjoittavat kirjoja ja esiintyvät mediassa alansa keskeisinä vaikuttajina. (Vuori 2001, 14.) Asiantuntijuuteen liittyvä hierarkisuus, jossa asiantuntijuuden ajatellaan olevan työpaikan hierarkian yläpäässä, on vanhentunut käsitys. Nykyisin työt on organisoitu yhä enemmän moniammatillisiin työryhmiin, jolloin kaikkien on toimittava asiantuntijanomaisesti. Työtapa edellyttää asiantuntijuuden jakamista ja yhteistyötä, jotta ryhmänä voidaan saavuttaa parempia tuloksia kuin sen jäsenet erikseen pystyisivät. (Tynjälä 2003, 45-46.)

Asiantuntijuus voi koostua monista eri asioista: teorian tiedosta, menetelmätiedosta ja taidoista, tekemiseen liittyvästä tiedosta, taidosta, ja kokemuksesta sekä intuitiivisesta tiedosta. Asiantuntijuuden kehittyminen on prosessi, jossa osatekijät asettuvat kokonaisuudeksi. Asiantuntijuus yhdistetään usein ammatillisuuteen tai ammattiosaamiseen. (Vertio 2003, 56.)

Ammatillisissa yhteisöissä pätevät tietyt rutiinit ja itsestäänselvytykset. Yksilöt oppivat arkipäiväisiä käytänteitä, ja asiantuntijuuteensa liittyviä tietoja ja taitoja omasta toiminnastaan, asioita tekemällä ja niitä refleктоimalla.

Asiantuntijuuteen liittyvää tietoa luodaan, koetellaan reflektoidaan ja muunnellaan, tai se muuntuu käytännössä tarpeiden ja tilanteiden vaatimuksesta. (Toom & Onnismaa 2008, 10.)

Japanilaiset tutkijat Hatano ja Inagagi puhuvat kahdenlaisesta eksperttiydestä: rutiinieksperttiydestä ja adaptiivisesta eksperttiydestä. Rutiiniekspertillä tarkoitetaan henkilöä, joka suoriutuu menestyksellisesti tehtävistään tutuissa ympäristöissä ja tilanteissa. Adaptiiviset ekspertit sen sijaan eivät rajoita

toimintaansa tuttuihin ongelmatilanteisiin vaan pystyvät ratkaisemaan uudenlaisia ongelmia ja kehittämään uutta käsitteellistä ymmärrystä näin tehdessään. Rutiiniekspertit ovat eksperttejä niin kauan kuin tehtävät ja tilanteet pysyvät samanlaisina, kun adaptiiviset ekspertit pystyvät toimimaan menestyksellisesti myös muuttuvissa olosuhteissa. (Tynjälä 2003, 46.)

Asiantuntijuutta tai tasokasta osaamista on vaikea kuvata vain yhdellä suomenkielisellä käsitteellä. Asiantuntijuus sanalla viitataan suomen kielessä tietämiseen, arviointiin tai ennakkointiin liittyviin seikkoihin, kun taas englanninkielinen vastine ”expertise” viittaa myös varsinaiseen tekemiseen tai suorittamiseen. Asiantuntijuus on alakohtaista ja kollektiivista. Tasokas osaaminen syntyy ryhmien ja asiantuntijakulttuurien yhteisen työn tuloksena. Yksilöiden tuntemat rutiinit, erikoistieto ja käytännön työssä vakiintunut ymmärrys asioiden monimutkaisista kytköksistä toisiinsa muodostavat asiantuntijoiden tietorakenteen perustan. Yhteisen tietopohjan jakaminen muiden alan osaajien kanssa liittyy asiantuntijat jäseneksi tiettyyn kulttuuriin, jonka piirissä määritetään, mikä on tavoiteltavaa ja tasokasta, ja mikä puolestaan ei. Kulttuuriset käytännöt ja yksittäisten asiantuntijoiden mielen sisäiset tietorakenteet selittävät asiantuntijuutta, siihen liittyviä ratkaisuja ja niiden hyvyttä. (Palonen&Gruber 2010, 41-43.)

Asiantuntijuutta on ryhmitelty eri tavoilla, mutta yleisesti ottaen asiantuntijuuden voidaan katsoa koostuvan kolmesta eri tiedonlajista:

- 1) teoreettisesta, muodollisesta tietämyksestä
- 2) käytännöllisestä tietämyksestä ja osaamisesta
- 3) itsesäätelytiedosta ja taidosta, johon kuuluvat kyky ohjata ja kriittisesti arvioida omaa toimintaansa esim.reflektoimalla (esim. Tynjälä 2003, 47; Hakkarainen & Paavola 2008, 63-64.)

Jotta asiantuntijuudelle tyypillistä intuitiivista tietämystä voi syntyä tarvitaan käytännöllistä kokemusta ja jotta käytännön tuomaa tietoa voidaan edelleen syventää ja uudistaa, tarvitaan erilaisia keinoja implisiittisen tiedon esiin tuomiseen. Olennaista asiantuntijuudessa ja sen kehittämisessä on muodollisen

teoreettisen tietämyksen, käytännöllisen tietotaidon sekä itsesäätelyn yhdistäminen joustavaksi toiminnaksi. (Tynjälä 2003, 47.)

Asiantuntijuuden rooli on muuttunut, se ei tarkoita enää tiedon tai taidon hallintaa. Asiantuntijuuden muutos kohti monitieteistä ymmärtämistä aiemman tarkkarajaisen erityistiedon ohella asettaa uusia näkökumia. Asiantuntijuus on yksi kilpailuvaltti markkinaavaltaisessa ajattelumaailmassa. Tiedon oikeellisuus on yksi kriteeri; tieto taistelee samoilla markkinoilla monien muiden kanssa. On ymmärrettävä oman alansa lisäksi useita muita, hallittava markkinoiden lainalaisuudet ja selviydyttävä oman tieteenalan kritiikin lisäksi muidenkin arvostelusta. Asiantuntemusta on kehitettävä koko ajan. (Vertio 2003, 62.)

Perinteiset kognitiiviset käsitteet eivät riitä kuvaamaan älykkään toiminnan monimutkaisuutta työelämässä. Todellisen työelämä asiantuntijuuden ymmärtämiseksi tarvitaan uudenlaisia käsitteitä, malleja ja tutkimusmenetelmiä. (Hakkarainen, Palonen & Paavola 2002, 448.) Asiantuntijuutta voidaan tarkastella tiedonhankintana ja käsittelynä, kulttuurin osallistumisen prosessina tai tiedonluomiseen pohjautuvana dynaamisena kehitysprosessina. Tiedon hankinta ja käsittely viittaa kognitiiviseen tutkimukseen, jossa tietoa keräämällä ja käsittelemällä syntyy asiantuntijuutta. Perinteinen kognitivistinen näkökulma olettaa, että asiantuntijuutta voidaan ymmärtää tutkimalla mielensisäisiä älyllisiä toimintoja, jolloin unohdetaan että asiantuntijoiden toiminta nojautuu sosiaalisissa yhteisöissä piileviin älyllisiin voimavaroihin. On myös ongelmallista kuvata asiantuntijuuden kehitystä suoraviivaisena prosessina, jossa toiminta tulee asteittain helpommaksi ja helpommaksi. Pelkkä kokemus ei tee ihmisestä asiantuntijaa, koska kaikki kokeneet eivät opi yhtä hyvin käsittelemään uusia ja rutiineista poikkeavia tapauksia. Tutkimuksissa on osoitettu, että tapa jolla asiantuntijuus rakentuu ja jäsentyy on merkityksellistä. Ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista kertova systeemitieto on osoittautunut tärkeämmäksi kuin pelkkä toiminnallinen tieto. Perinteinen näkökulma ottaa asiantuntijuuden tietorakenteet ja toimintaympäristöt annettuina, vaikka ne ovat koko ajan dynaamisen kehityksen kohteena. Mielensisäisten prosessien tutkiminen on auttanut ymmärtämään asiantuntijuuteen liittyviä prosesseja, mutta

tarkastelukulmaa on laajennettava ottamalla mukaan toimintaympäristö ja kulttuuri. (Hakkarainen, Palonen & Paavola 2002, 450-454.)

Asiantuntijuus kulttuuriin osallistumisen prosessina on syntynyt tutkimuksen tuloksena, jossa esitettiin, että asiantuntijuus kehittyy osallistumalla erilaisiin kulttuurisiin käytäntöihin, joiden kautta asiantuntijan osaaminen välittyy oppijalle. Tällöin asiantuntijuus nähdään kulttuuriin osallistumisen ja kulttuuriin kasvamisen muotona eikä pelkkänä tiedonkäsittelyn prosessina.

Tilannesidonnaisten kognition edustajat korostavat, ettei tietoa voida erottaa niistä tilanteista ja konteksteista, joissa sitä käytetään. Ajatellaan, että tieto on valunut käytäntöihin ja ihmisen älyllinen toiminta on sopeutunut vastaamaan juuri sen ympäristön vaateisiin, jossa hän toimii. Asiantuntijuuden kehitystä voidaan kuvata prosessina, jonka reuna-alueella tapahtuva osallistuminen muuttuu täydeksi osallistumiseksi. Olennaista on se, että aloittelija saa omaan kehittyvään taidontasoonsa suhteutettua tukea. (Hakkarainen, Palonen & Paavola 2002, 454-455.)

Asiantuntijuuden kehityksen kannalta on olennaista, mitä kokemuksen myötä vapautuville älyllisille voimavaroille tapahtuu. Muuttuuko työ helpommaksi ja vähemmän älyllistä ponnistelua vaativaksi? Näin ilmeisesti tapahtuu rutiiniasiantuntijoiden tapauksessa, joiden osaaminen kehittyy ainoastaan siihen saakka kunnes he pääsevät asiantuntijan asemaan. Yksilö, joka nojautuu tuttujen ongelmien ratkaisuihin muodostuneeseen tietoon, ei pysy kauan asiantuntijana muuttuvassa maailmassa tai kehittyvässä toimintaympäristössä. Monet ongelmat ovat sellaisia, joita aikaisemmalla tiedolla ei pystytä ratkaisemaan. Asiantuntijat ja heidän yhteisönsä joutuvat tiedon etsimään ja luomaan. Tällaisessa prosessissa yleensä syntyy uusia oivalluksia ja uutta tietoa niin, että asiantuntijan suoriutuskyvyn ylärajoilla tapahtuva ongelmanratkaisu johtaa sekä asiantuntijayhteisön tiedon edistymiseen että prosessiin osallistuneiden asiantuntijoiden pätevyyden ja älyllisten voimavarojen kasvuun. Asiantuntija on yksilö, joka ymmärtää asioiden periaatteita, johtaa niiden avulla vastauksen useimpiin kohtaamiinsa ongelmiin ja tarvittaessa pystyy luomaan yhteisönsä kanssa uutta ongelmaratkaisussa tarvittavaa tietoa. (Hakkarainen, Palonen & Paavola 2002, 458-459.)

Asiantuntijuus ei ole pysyvä olotila ja muutokseen vaikuttavat myös yhteiskunnalliset asiat. Hyvinvointipalveluiden uudelleen muovautuminen haastaa käsityksen asiantuntijuudesta. Perinteisessä asiantuntijuusnäkemyksessä on pinnalla näkökulma, jossa oletetaan työntekijän tietävän ratkaisut asiakasta paremmin. Tällöin työntekijä asettuu helposti asemaan, jossa hän tekee päätöksiä toimintayksikön tehtäviin liittyvistä lähtökohdista käsin ja asiakkaan puolesta. Asiantuntijuuteen ja ammatilliseen toimintaan kohdistuvat muutosvaatimukset ovat moninaisia ja osin ristiriitaisia. (Vaininen 2011, 53-59.) Lisäksi asiantuntijuuden luonne on muuttumassa. Yhä useammat asiat nähdään nykyisin monitieteisinä ja niiden hoitamisessa tarvitaan monia yhteiskunnan sektoreita. On arvioitu, että asiantuntijuus on liikkeessä sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti. Tämän tapainen analyysi tarkoittaa myös sitä, että yhtä ainoata auktoriteettia on yhä vaikeampaa nimetä. On kyettävä yhdistelemään eri asiantuntijoiden näkemyksiä kokonaisuudeksi. (Vertio 2003, 57.)

Asiantuntijuuden luonteen muutos ei tarkoita sitä, että asiantuntijaorganisaatiot ja -luokittelut menettäisivät merkityksensä tai lakkaisivat olemasta. Avain asiantuntijuuden luonteen muutoksessa on fokuksen kohdistuminen vuorovaikutukseen. Vuorovaikutus tapahtuu sekä eri asiantuntijuuksien välillä että asiantuntijaorganisaatioiden ja ammattikuntien avautumisena vuorovaikutukseen ei-tieteellisen tiedon ja ei-ammattillisuuteen perustuvan tieto-aidon kanssa. (Peltomäki, Harjumäki & Husman 2002, 86.)

2.5 Nuorisotyö ja asiantuntijuus

Taitava toiminta näyttää ulkopuolisen silmissä usein helpolta ja mutkattomalta, mutta se perustuu pitkän harjoituksen kuluessa saavutettuihin automatisoituneisiin rutiineihin, joista on tullut osa arkista tai ammatillisia käytäntöjä. Näiden rutiinien tiedostaminen, muuttaminen tai ääneen lausuminen haittaa enemmän suorittamista kuin edistää sitä. Joustava ja miltei virheistä vapaa toiminta saa joskus suorituksen näyttämään nerouden, lahjakkuuden tai

synnynnäisen kyvyn tuottamalta. Pitkäaikainen tutkimus eri aloilta kertoo kuitenkin valtavan harjoituksen ja samankaltaisten tilanteiden tuoman kokemuksen osuudesta taitojen syntymiseen. (Palonen & Gruber 2010, 45.) Nuorisotyökin saattaa näyttää ulkopuolisin silmin helpolta, mutta tosiasiasa nuorten ryhmän innostaminen hullunkuriseen toimintaan tai nuorten kuulemis- ja vaikuttamismahdollisuuksien rakentamien osaksi kunnan päätöksentekoa ei ole yksinkertaista. Toisaalta perustyönä profiloitunut nuorisotilatoiminta saattaa aiheuttaa jopa pelkoja tai ainakin hämmästelyä, kuinka joku uskaltaa ja ottaa vastuuta tilasta, jossa on samaan aikaan kymmeniä teinejä ja toisinaan kokonaisuudessa läheisen yläkoulun ”pahikset”. (ks. Kiilakoski 2015, 14-25; Kylmäkoski 2007, 393-407.)

Asiantuntijuus ei kehity ainoastaan vertikaalisesti omaksumalla oman alan tietämystä, vaan olennainen osa asiantuntijuutta on toimiminen asiantuntijoiden verkostossa, jossa yksilö oppii suhteuttamaan oman osaamisensa muiden asiantuntijoiden osaamiseen. Tätä kutsutaan horisontaaliseksi oppimiseksi. (Frilander-Paavilainen 2005, 20.) Nuorisotyö on osa kunnan palveluverkostoa ja se toimii yhteistyökumppanina eri sektoreilla kohdaten nuoria formaaleissa, nonformaaleissa ja informaaleissa kasvu- ja oppimisympäristöissä (Heinonen & Kapanen 2012, 75). Asiantuntijuus näyttäytyy erilaisina näkökulmina ja se on myös uuden oppimista suhteessa aikaisempaan.

Nuorisotyön ammattilaiset työskentelevät käytännön tilanteissa pitkälle oman osaamisen varassa. On olemassa vaara, että ilman ulkoisia ärsykeitä nuorisotyöntekijän asiantuntijuudesta muodostuu rutiini asiantuntijuutta, joka perustuu kerran hankittuun osaamiseen eikä tarjoa riittäviä perusteita selviytymiselle muuttuvassa maailmassa. (Soanjärvi 2007, 165.) Nuorisotyötä on kritisoitu teoreettisen näkökulman puuttumisesta. Asiantuntijuutta käsiteltäessä se heikentää tiedon hankinnan ja käsittelyn perustuvaa osaamista. Tosin tiedon hankintana voidaan katsoa toimintaympäristö ja kulttuuri, jolloin tietoa on olemassa, mutta se ei ole perinteisessä muodossa.

Asiantuntijuus on organisoituneisiin ja käyttökelpoiisiin tietorakenteisiin nojautuva taito ratkaista monimutkaisia ongelmia. Asiantuntijana kehittyminen edellyttää työskentelyä oman pätevyyden äärirajoilla. Tällöin hyväksytään omat

rajoitukset, mutta vastaavasti nähdään ongelmallisten tilanteiden mahdollisuus omaan kehittymiseen. Tietämistä ja osaamista hyödynnetään uusilla tavoilla uusissa tilanteissa, ja toisaalta huomioidaan se, että viimeksi hyödynnetty täytyy jollakin tavalla muotoilla uuden ongelman ratkaisemiseksi. Oppiakseen asiantuntija tarttuu ongelmiin progressiivisesti eikä turvaudu rutiiniratkaisuihin. Tilanteessa tarvitaan reflektiivisyyttä eli kykyä arvioida siihen asti käytettyjä menetelmiä, hakea vaihtoehtoja ja arvioida erilaisten vaihtoehtojen sopivuutta. Asiantuntija työskentelee tehtävissä, joissa edellytetään kykyä tarkastella ongelmia teoreettisesti. Asiantuntijuuteen liittyy myös joustavuus, muutosvalmius ja kyky tarkastella asioita kriittisesti. (Frilander-Paavilainen 2005, 30-31.) Akateemisuus ei ole nuorisotyön vahva puoli, mutta reflektio on osa nuorisotyöntekijän tapaa kehittää toimintaa ja arvioida työtä; sen laatua ja tavoitteellisuutta. Nuorisotyön osaamiseen ja työn kehittämiseen kuuluvat reflektiivisyys, kehittävä työote ja hiljainen tieto. (esim. Heinonen & Kapanen 2012, 67-70; Kiilakoski 2012, 131-136, 146-147) Heterogeenisenä ja moniulotteisena ammattikuntana nuorisotyö luo mielenkiintoisen pohjan asiantuntijuudelle.

Uuden asiantuntijakeskustelun- ja tutkimuksen myötä on ryhdytty kyseenalaistamaan perinteistä professionaalista asiantuntemusta. Kääntöpuoli perinteisessä professiossa on kapea-alainen erikoistunut tieto, joka ei enää riitä monimutkaistuvassa yhteiskunnassa. (Hirvonen 2009, 43.) Vanhat professiot ovat kankeita ja hitaita muuttumaan työtavoissaan, koska niiden työn kohde on tiukasti määritelty. Ne eivät ehkä kykene vastaamaan monitahoisiin, moni-ilmeisiin ja moniulotteisiin vaikeasti hahmotettavissa oleviin ongelmiin yhtä hyvin kuin joustavampi, muutosherkempi ja uudempi työote. (Peltomäki, Harjumäki & Husman 2003, 101.) Nuorisotyön määrittelemättömyys voi olla kehittyvän asiantuntijuuden kannalta hedelmällisempi maaperä kuin vahva professio.

Tietoja ja taitoja koskevat vaatimukset ovat kasvaneet eri alojen asiantuntijatyössä. Uusia asiantuntijuusaloja on syntynyt ja vanhat asiantuntijuusalat ovat pirstaloituneet yhä pienempiin osiin. Näiden muutosten seurauksena asiantuntijuusalueet ovat eristäytymässä käsitteellisesti ja

terminilogisesti yhä kauemmaksi toisistaan. Vanhat professiot ovat pilkkoutuneet lukuisiin erilaisiin tehtävä- ja erikoisalueisiin. Näiden lisäksi on syntynyt koko joukko uusia ammatteja, joiden työtehtävät eivät välttämättä muodosta selkeää toimialuetta, ja näin heille ei myöskään muodostu selkeää ammatti-identiteettiä yksilönä tai ryhmänä. Ammatillinen identiteetti ei ole enää yhtä selkeä kuin perinteisissä asiantuntija-ammateissa. Tiedon pätevyys ei ole riippuvaista vain asiantuntijayksilöistä, vaan se on kytköksissä organisaatioon ja instituutioon, jota yksilöt edustavat. Asiantuntijat soveltavat tieteellistä tietoa, ammatillisen koulutuksen ja kokemuksen myötä hankittuja taitoja sekä käytännöllistä tietoa työtehtävien hoidossa. (Parviainen 2006, 158.)

Nuorisotyön osaaminen muodostuu kolmesta eri näkökulmasta. Formaali kuvaa koulutuksen tuomaa pätevyyttä toimia alalla. Non-formaali oppiminen kuvaa työhön liittyvien seminaarien, kurssien ja työpajojen tuomaa oppia sekä omatoimista kouluttautumista kuten nuorisoa koskevan tutkimustiedon seuraamista. In-formaali oppiminen kuvaa käytännön työn tuomaa oppimista ja kokemuksesta oppimista. (Sapin 2013, 201.) Tässä tutkimuksessa ei keskitytä osaamisen tai asiantuntijuuden muodostumiseen vaan sen ilmenemiseen. Nuorisotyö ei ole perinteinen professio, eikä tarkastelun kohteena oleva asiantuntijuus perustu yksilöiden osaamiseen vaan käsityksiin ammattialan asiantuntijuudesta.

2.6 Hiljainen tieto

Käsitteellinen tieto muodostaa pienen osan ihmisen älyllisestä järjestelmästä ja vain pieni osa ihmisen toiminnasta perustuu tietoisesti ja tarkoituksellisesti hallittuun ja ohjattuun käsitteelliseen ja kielelliseen tietoon (Hakkarainen & Paavola 2008, 76-77). Michel Polanyi on luonut hiljaisen tiedon käsitteen, josta on tullut osa asiantuntijuuden ja oppimisen kognitiotieteellistä tutkimusta. (Hakkarainen & Paavola 2008, 59). Hiljainen tieto on tiedon laji, joka syntyy oivalluksesta, että usein tiedämme enemmän kuin osaamme sanoa ääneen. Hiljaista tietoa pidetään tekijän ja toimijan tietona, jolloin osaaja ei kykene

kunnolla kuvaamaan muille kokemus- ja toimintavalmiutensa luonnetta ja laatua. Hiljaisen tiedon kerääminen vaatii kärsivällisyyttä, vaivaa, kykyä kuunnella ja käsittää heikkoja merkkejä. (Hänninen 2006, 107.) Hiljaiseksi tiedoksi voidaan katsoa kuuluvan myös ne asiantuntijan tietämyksen alueet, jotka eivät ole aktivoituneet, mutta ne vaikuttavat taustalla ongelmanratkaisun suuntautumiseen ja prosessiin (Hakkarainen & Paavola 2008, 66).

Hiljaiseen tietoon kietoutuu eritasoisia ja toisistaan sisällöllisesti poikkeavia ilmiöitä. Monet eri tieteenalat ovat tunnustaneet hiljaisen tiedon ilmiön. Professionaalisen taitavuuden ja osaamisen kysymysten äärellä olevat käytännön toimijat ovat lähestyneet ilmiötä arkipäivän havaintojen kautta. Kysymys hiljaisen tiedon olemuksesta ja merkityksestä kiehtoo ja sen tutkimiseen tartutaan eri tieteenalojen tarjoamin välinein. (Toom & Onnismaa 2008, 15-16.) Arkipäivän todellisuus ja ihmisten ymmärrys omasta todellisuudesta kiehtoo tutkijoita, ja sitä pyritään jäsentämään, käsitteellistämään, systematisoimaan ja teoretisoimaan tieteellisin tutkimuksen keinoin. Perinteinen tieteellinen tieto ei enää tarjoa välineitä ihmiskunnan arjen ja asioiden kehittämiseksi sekä käytänteiden parantamiseksi. Tämä arjen tieteellistämisen pyrkimys antaa ihmisille välineitä ja käsitteitä oman todellisuuden tarkastelemiseen sekä auttaa oivaltamaan sitä erilaisista näkökulmista. Hiljaista tietoa voidaan pyrkiä paikantamaan yksilön ja sosiaalisen rakenteiden välimaastoon ja niiden rajalla sijaitseviin jaettuihin käytäntöihin. Pragmatistit eivät erota toisistaan teoreettista tietoa ja käytännöllistä toimintaa vaan ne ovat kietoutuneet toisiinsa. Tietäminen on toiminnassa ja toiminta on tietämistä. (Toom & Onnismaa 2008, 16-17.)

Hiljainen tieto ja tietäminen voidaan nähdä taitavan yksilön henkilökohtaisena ja mielensisäisenä prosessina, mutta yhtälailla myös organisaation ominaisuutena, jolloin sillä tarkoitetaan yhteisöllisesti muotoutuneita toimintatapoja ja yhdessä konstruoitua osaamista (Toom 2008, 52). Tässä tutkimuksessa hiljaista tietoa tarkastellaan ammattikunnan ominaisuutena. Hiljainen tieto ei tällöin ole yksilön ominaisuus tai organisaation ominaisuus vaan professioon liittyvä näkemys tai tieto.

Kontekstisidonnainen hiljainen tietäminen ei ole reflektiivistä vaan se on välitöntä reagoimista yllättävässä professionaalisessa tilanteessa. Se on kykyä ratkaista ongelmallisia tilanteita tarkoituksenmukaisella ja mielekkäällä tavalla. Tilanteessa on olennaista, että ammattilainen kykenee samanaikaisesti pohtimaan tapahtumaa, sen vaikutuksia ja tulevaisuutta sekä toimimaan siten, että lopputulos on optimaalinen. Tällainen tieto muodostuu toiminnan ja sen reflektoinnin myötä. (Toom 2008, 52.)

Hiljainen tieto on vain osittain yksilöiden ja yhteisöjen tiedossa ja siksi sen artikuloiminen on hankalaa. Hiljainen tietäminen on prosessi, joka todentuu taitavassa ja kompetentissa toiminnassa. Sen artikuloiminen on mahdollista myös jälkikäteen. Hiljainen tietäminen on toimivan professionaalisen tilanteen keskeinen elementti. Vakiintuneet tavat ja käytänteet vaikuttavat taitavassa ja viisaassa interaktiivisessa toiminnassa, jonka myötä syntyy uusia vakiintuneita rutiineja ja traditioita. Hiljainen tieto ja hiljainen tietäminen ovat keskenään vastavuoroisessa suhteessa. Yhteisön kulttuuri ja tavat konkretisoituvat yksilön toiminnassa ja taitava yksilöllinen toiminta vaikuttaa myönteisellä tavalla yhteisön toimintaan. (Toom 2008, 53-54.) Hiljainen tieto ja hiljainen tietäminen eivät erottautuneet tutkimusprosessissa käsitteinä vaan niitä käytettiin rinnakkain kuvaamaan sitä tietoa, taitoa ja osaamista, joka tulee ”selkärangasta” ja jota on vaikea sanallistaa.

Nuorisotyössä hiljaista tietoa tarvitaan esimerkiksi, kun työntekijä kohtaa uuden nuoren ja luo häneen kontaktia. Kontaktin hakeminen ja sopivan lähestymistavan löytäminen ovat toimintoja, mitkä taitava nuorisotyöntekijä osaa. Samoin jo tutun nuoren tunnetilan ja vireyden tunteminen tapahtuu hiljaisen tiedon varassa. Erään kuvauksen mukaan taitava nuorisotyöntekijä näkee nuoren vireen kengän asennosta. Käytännön tilanteissa työntekijä usein tietää, millaisella toiminnalla on mahdollista päästä parhaimpaan lopputulokseen. Itse toiminta ei välttämättä nojaa teoriaan tai menetelmään vaan se on kokemuksen ja nuorisotyöllisen näkemyksen tuomaa osaamista. Nuorisotyötä leimaa toiminnallinen traditio. Hiljaisen tiedon muuntaminen käsitteelliseen muotoon on hankalaa, vaikka työntekijällä on oikeutettu tuntu siitä, että hän tietää asian. Nuorisotyön hiljainen tieto ulottuu yksilöntason

kohtaamisista laajoihin menetelmä- ja tavoitetason kysymyksiin asti. Hiljaista tietoa ei tule aliarvioida. Nuorisotyön osaamista tulisi sanallistaa ja toimintaan kiinnittynyt tieto tulisi muuttaa käsitteelliseen muotoon. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 40-41.)

Myös kehittämistyössä syntyy hiljaista tietoa ja kokemustietoa. Sitä voidaan nimittää tietämykseksi, kokemukseksi tai osaamiseksi. Tällaisen tiedon syntymekanismit ja jakaminen toisille toimijoille riippuu kehittämistyön muodosta. Kehittämistyössä sekä tutkimus- ja kehittämishankkeissa kokemuksellinen ja tutkimuksellinen tieto ovat molemmat erottamattoman tärkeitä osia. (Heinonen & Kapanen 2012, 69.) Hiljaisen tiedon varassa kehittyvä toimiala kohtaa sisäisiä ja ulkoisia paineita, jotka kannustavat hiljaisen tiedon muuttamista sanalliseen muotoon. Kun nuorisotyö perusteleo oman toimintansa oikeutusta, tulee se tehdä tavalla, joka aukenee kunnan viranhaltijoille ja päättäjille. (Kiilakoski 2011, 40.)

Ymmärrys hiljaisen tiedon ylläpitämistä käytänteistä ja niiden kanssa työskentelemisestä on melko alkeellisella tasolla. Hiljaiseen tietoon, sen ilmaisemiseen ja kehittymiseen vaikuttavat monet eri tekijät riippumatta siitä, mikä on hiljaisen tiedon alkuperä. Epäselvää on, miten positiivisia hiljaisen tiedon vaikutuksia voidaan edistää. Operationaalisesti tai organisaation toiminnan kannalta relevantteja kuvauksia hiljaisesta tiedosta on hankala tai jopa mahdoton tuottaa, ja sen myötä saavutettavissa olevia hyötyjä on vaikea tavoittaa. Hiljaiseen tietoon liittyvien ilmiöiden tutkiminen on kuitenkin tärkeää. Haastavuus ei saa olla este, kun asioiden kuvaamisella ja näkökulmien avaamisella voidaan saavuttaa olennaista tietoa. (Toom & Onnismaa 2008, 15.)

Tutkimuksessa ei keskitytä hiljaisen tiedon määrittämiseen, mutta ei myöskään tyydytä toteamaan, että nuorisotyön asiantuntijuutta on hiljainen tieto. Hiljainen tieto ja tietäminen ovat tutkimuksessa sekä nuorisotyön käsitteitä että tutkimuskohteita. Tutkimustuloksissa avataan hiljaisen tietämisen prosesseja, joita ilmeni nuorisotyön asiantuntijuudesta.

3 TUNNISTAMATON ASiantuntijuus JA Tutkimuskysymykset

Nuorisotyön monipuolinen olemus ja asiantuntijuuden tunnistaminen ovat tutkimuksen kaksi keskeisintä lähtökohtaa. Nuorisotyön moninaisuus on tiedossa niin käytännön kentällä kuin alan kirjallisuudessa. Määrittelemättömyys koetaan heikkoudeksi sekä vahvuudeksi, eikä muitakaan yhteisiä näkemyksiä ole helppo rakentaa. Asiantuntijuuden tunnistaminen on ammatin ja profession keskeinen osa. Asiantuntemus ja osaaminen tulevat tehdä näkyväksi, muuten niiden olemassa olo voidaan kyseenalaistaa. Tutkimus kytkeytyy nuorisotyön laajoihin kysymyksiin, mutta lopulta se rajautuu tarkastelemaan vain yhtä asiaa; mitä on nuorisotyön asiantuntijuus kunnallisessa kontekstissa.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ole määrittää kunnallista nuorisotyötä. Tutkimuksessa jätetään avoimeksi kunnallisen nuorisotyön tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet. Nuorisotyön monipuolisuus ja osin määrittelemättömyys tulee kuitenkin huomioida tutkimuksen lähtökohtana, koska se voi aiheuttaa ristiriitaa myös asiantuntijuuden määrittämiselle. Tutkimuksessa kartoitetaan nuorisotyön yleistä asiantuntijuutta, joka ei ole sidoksissa työmuotoon, -menetelmään tai paikkakuntaan. Tutkimuksessa etsitään konkreettisia tekijöitä, joista nuorisotyön asiantuntemus ja erityisosaaminen rakentuu. Ne ovat merkityksellisiä myös nuorisotyön määrittämisessä, profession vahvistamisessa sekä nuorisotyötekijöiden itseymmärryksen muodostamisessa.

Tiukat määrittelyt ja rajaamiset eivät sovellu nuorisotyön kentälle, jossa on erilaisia toimijoita ja toimintoja. Vaikka nuorisotyötä ei haluta lokeroida tai määrittää tietynlaiseksi toiminnaksi, voidaan sitä tutkia ja tarkastella erilaisista näkökulmista. Asiantuntijuuden määrittämisellä vahvistetaan nuorisotyön toimenkuvaa ja työntekijän roolia. Tunnistetun ja tunnustetun osaamisen ja asiantuntijuuden avulla tuetaan nuorisotyön moninaisuutta. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole kahlita nuorisotyön asiantuntijuutta vaan avata nuorisotyön osaamista alalle pohdittavaksi ja ammattilaisille huomioitavaksi työssään.

3.1 Thought Leadership- konsepti

Tutkimuksen innoittajana on toiminut Thought Leadership –konsepti. Se perustuu ajatukselle, että asiantuntijuutta ei voi tunnustaa, ellei sitä ole tunnistettu. Thought Leadership -konseptissa korostetaan osaamisen tunnistamista ja sen hyödyntämistä. Konsepti on rakennettu yritysmaailmaan, joten siitä käytetään sellaisia osia, jotka ovat siirrettävissä julkisen sektorin palvelualalle. Kokonaisuudessa ”Thought Leadership” tarkoittaa henkilöstön sitouttamista kehitykseen, jossa yrityksen sisäinen innostus tarttuu sidosryhmiin. Osaaminen sekä hyvät tuotteet ja palvelut saavat markkinoilla ansaitsemansa huomion ja arvostuksen, ja henkilöstö saa onnistumisenkokemuksia. (Aapola 2012, 13.) Julkista toimintaa ajatellaan yhä enemmän tuotteena; tästä esimerkkinä eri kaupunkiorganisaatioiden tilaaja-tuottaja mallit. Vaikka kyseiset mallit eivät olekaan toimineet aukottomasti, ne ovat johdattaneet ajattelemaan myös nuorisotyötä tuotteena. Nuorisotyössä on osaamista, joka voi tunnistettuna ja tunnustettuna toimia sisäisenä innostuksena niin nuorisotyöntekijöille kuin sidosryhmille. Nuorisotyön osaaminen, ”tuotteet ja palvelut”, tulee tunnistaa ja käsitteellistää, jotta ne voivat saada ansaitsemansa huomion ja arvostuksen.

Asiantuntijakirjoitus on keskeinen osa Thought Leadership-konseptia. Asiantuntijakirjoituksessa konseptoidaan ja tiivistetään kohteen Thought Leadership-viesti sidosryhmiä kiinnostavalla tavalla ja tuodaan esiin kohteessa oleva osaaminen. Se ei ole myyntiesite vaan asiantuntemuksen ja markkinaymmärryksen esittely. Asiantuntijakirjoitusten aiheet kumpuavat pääviestistä. Jos kohde haluaa omia jonkun teeman, trendin tai ilmiön osaamisen, kannattaa siitä kirjoittaa. Asiantuntijakirjoituksen pohjaksi voidaan teettää tutkimus tai se voi olla kuvaus kohteen ratkaisumallista. Asiantuntijakirjoitus on asiantuntemuksen esittely. Sen tyyli voi olla provosoivakin, jos markkinoita tai sidosryhmiä halutaan herätellä uusiin ajatuksiin. Kirjoitus on pohja yhtenäiselle viestille ja se on osoitus siitä, että kohteella on jotain annettavaa sidosryhmille – todellista substanssia, osaamista ja asiantuntemusta. Parhaimmillaan kirjoitus

kertoo siitä, mihin ajatukseen perustaen tuotamme arvoa sidosryhmillemme. Asiantuntijakirjoitus tuottaa jo arvoa itsessään. (Aapola 2012, 92-93.)

Tärkeä Thought leadership-konseptin tunnusmerkki on, että kohde osaa ja uskaltaa kertoa selkeästi, mitä se tekee ja miten se hyödyttää sidosryhmiään. Osaamista ei kannata piilottaa tyhjiin ylisanoihin, eikä kannata myöskään kiemurrella ”johtava” -sanon erilaisilla versioilla. IKEA on hyvä esimerkki yrityksestä, joka sanoo varsin suoraan, mitä tekee:

”Tarjoamme laajan valikoiman hyvin suunniteltuja ja toimivia kodinsisustustuotteita niin edulliseen hintaan, että mahdollisimman monella on varaa ostaa niitä”. (Aapola 2011.)

Vaikka huonekalutehdasta ei tule verrata nuorisotyöhön, on toiminnan osaamisen ja tarjonnan esittelyssä järkeä; mitä selkeämmin viestimme osaamistamme, sitä helpommin se on sisäistää.

Vaikka Thought Leadership –konsepti on luotu yrityksille, sen toivotaan leviävän myös julkiselle puolelle. Julkisten palvelujen tulisi miettiä omaa asiantuntijuutta, sidosryhmiään ja vuorovaikutusta toimintansa perustana. Kuntarajoista kiistelyn sijaan tulisi miettiä, mitä palveluja tarvitsemme, kenelle ja miten tuotettuna. (Aapola 2012, 168.)

3.2 Tutkimusongelmat

Tutkimuksella haetaan vastausta kahteen kysymykseen:

- 1) Mitä on kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuus?
- 2) Millaista erityisosaamista kunnallisella nuorisotyöllä on?

Asiantuntijuus liittyy nuorisotyöntekijän tietoon ja nuorisotyölliseen näkemykseen, kun taas erityisosaamisella viitataan nuorisotyön taitoihin.

Tutkimustulokset julkaistaan asiantuntijakirjoituksen muodossa. Kirjoitus on näkökulma alan ammattilaisille, jossa huomio kiinnitetään osaamiseen ja asiantuntijuuteen, joista kunnallisen nuorisotyön palvelut rakentuvat.

4 DELFOI-MENETELMÄ

Delfoi-tekniikka on eräs asiantuntijoiden kannanottojen keruumenetelmistä, joilla on pyritty arvioimaan tulevan kehityksen mahdollisuuksia (Kuusi 2002, 205). Delfoi-menetelmä ei ole perinteisin tutkimusmenetelmä, mutta sen soveltamismahdollisuuksia on hyödynnetty eritasoissa tutkimuksissa ja etenkin osaamistarpeiden kartoituksissa kuten Osaava lähihoitaja 2020 –selvitys (Hakala, R., Tahvanainen, S., Ikonen, T. & Siro, A. 2011) ja lisensiaattityö Sosiaali- ja terveystieteiden osaamistarpeista (Saarimaa H. 2009). Nuorisotyötä käsittelevässä tutkimuksessa delfoi-menetelmää on käytetty ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä. Leena Salo (2013) on tutkinut Kuopiossa nuorisotyön ammatillista työotetta ja itse sovelsin delfoi-menetelmää aikaisemmassa tutkimuksessa, joka käsitteli nuorisotyön eettistä ohjeistusta (Rauas 2010, 43-71). Menetelmänä delfoi asettuu kyselytutkimuksen ja laadullisen tutkimuksen välimuodoksi, jossa kyselyn muodossa tavallaan haastatellaan useiden kyselykierrosten kautta, toisistaan tietämättä vastaavia, asiantuntijoita (Anttila 2007).

Delfoi-menetelmä on saanut nimensä Antiikin Kreikan paikannimestä Delfoi. Delfoin valtiasta Apollo oli kuuluisa kaikkialla Kreikassa harvinaisen tulevaisuuden ennalta näkemisen kyvyn ansiosta. Delfoin oraakkeli perusti omat lausuntonsa eri kaupunkivaltioissa toimivien yhteyshenkilöiden välittämään tietoon. Moniselitteisten vastausten muodossa se varmisti onnistumistaan epäselvissä tapauksissa. (Kuusi 2002, 204-205.) Delfoi on siis alun perin tulevaisuuden tutkimusta, mutta tässä tutkimuksessa avataan olemassa olevaa tietoa. Nuorisotyön asiantuntijuus on olemassa, mutta sen olemus ja muoto on määrittelemätön. Tutkimustulos tai siitä syntyvä lausunto perustuu –kuten jo

Antiikin Kreikassa- eri kaupunkien ja kuntien yhteyshenkilöiden välittämään tietoon.

Nykyisin delfoi-menetelmää käytetään näkemysten, ideoiden ja perustelujen tuottamiseen, joita tarvitaan suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi. Menetelmä sopii hyvin silloin, kun tutkittava asia ja ongelma ovat avoimia. Tulevaisuus tapahtuu aikanaan, mutta se myös tehdään ja tahdotaan. Delfoi-tekniikan avulla voidaan myös käynnistää tulevaisuusvaihtoehtojen punninta ja valinta. (Linturi 2005a) Nuorisotyön asiantuntijuuden määrittämisellä rakennetaan kuvaa nuorisotyön roolista. Ammatin tulevaisuuden näkymiä arvioitaessa tulee tiedostaa ammatin erityispiirteet ja osaaminen. Vaikka tutkimus ei ole suoraan tulevaisuuden tutkimusta, sillä määritellään näkökulmaa, minkä pohjalta tulevaisuutta on myös arvioitava ja katsottava. Nuorisotyön asiantuntijuus ei ole asia, mikä toteutuu kaikkialla samanaikaisesti ja samanlaisesti. Tutkimus tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan tarkastella nuorisotyön asiantuntijuutta sekä sen kehittämistä.

4.1 Delfoi-menetelmä keskeiset piirteet

Delfoi on asiantuntijamenetelmä. Se ei perustu ensisijaisesti laskennallisiin elementteihin vaan siinä hyödynnetään asiantuntijoiden tietämystä, intuitiota, havaitsemiskykyä. (Metsämuuronen 2007, 293.) Delfoi-menetelmällä voidaan päästä useampien tiedonkeruukierrosten vuoksi perusteltuun tutkimustulokseen. Tieto kehittyy tutkimuksen myötä, eikä tiedon kehittäminen ole vain tutkimuksen tekijän tulkinnan varassa. Tutkimuksen lähtökohdaksi tulee rakentaa materiaali, joka kuvaa nykytilannetta, olemassa olevaa tietoa. Tällöin tutkimuksella on mahdollista saavuttaa olemassa olevan tiedon arvioinnin lisäksi perusteltuja näkökulmia sekä syventävää tietoa.

Delfoi-menetelmässä hyödynnetään asiantuntijoiden tietoa. Menetelmää varten kootaan paneeli, johon valitaan tarkasteltavaa aihetta eri näkökulmista hallitsevia eksperttejä, joilla arvioidaan olevan poikkeuksellista tutkittavaan aihepiiriin kohdistuvaa tietoa ja näkemystä. Nämä asiantuntijat saatetaan

vuorovaikutukseen aiheen teemojen ja toistensa kanssa tavalla, jossa korostuvat asiaperustelut eli argumentit vastaajien aseman ja auktoriteetin sijasta.

Lähestymistapa on popperilainen, jossa tietoa ei katsota pysyväksi vaan se kehittyy ja lisääntyy kyseenalaistaen. Delfoi-prosessissa tuotetaan erilaisia näkökulmia, hypoteeseja ja väitteitä, jotka saatetaan avoimen asiantuntijatestin ja argumentoinnin kohteeksi. Prosessissa pyritään seulomaan arvokkaat näkemykset jaetuksi tai erimieliseksi yhteisönäkemykseksi. Molemmat lopputulemat ovat arvokkaita. Erimielisiä voidaan olla paitsi argumenteista myös tavoitteista, vaihtoehtojen todennäköisyydestä, haluttavuudesta ja arvoista. (Linturi 2005b.)

Menetelmän luonteeseen kuuluu tunnistamattomuus, mikä tarkoittaa että asiantuntijoilta kerätään materiaalia niin, etteivät he tiedä muita tutkimukseen osallistuvia panelisteja. Kerätty materiaali käsitellään luottamuksellisesti ja kootaan uutta kommentointikierrosta varten. Tutkimukseen kuuluu useampi ns. delfoi-kierros, joidenka aikana asiantuntijoilla on mahdollisuus korjata kannanottoja, esittää uusia näkemyksiä ja kommentoida muilta panelisteilta tulleita argumentteja. Kannanottojen korjaukset ja tarkennukset perustuvat usein toisilta panelisteilta saatuun palautteeseen. (Kuusi 2002, 206-207.)

Nimettömyydellä pyritään varmistamaan asiantuntijamielipiteiden ja argumenttien aitous. Ulkoiset intressi- ja valtariippuvuudet pyritään suodattamaan prosessin ulkopuolelle. (Linturi 2005b.)

Delfoi-menetelmään osallistujaksi valitaan sellaisia henkilöitä, joiden mielipide asiasta halutaan tietää. Menetelmän keskeiset ja universaalit tunnuspiirteet ovat:

1. asiantuntijapaneelin monipuolisuus,
2. panelistien anonymiteetti eli nimettömyys,
3. prosessin kulkua jäsentävä vaiheistus, jonka käynnistää I kierroksen kysely,
4. argumentteja tai konsensusta tuottavat kommenttikierrokset (iteraatio),
5. tutkimuksen toteuttajan eli managerin keskeisyys tutkimuksen valmistelijana ja prosessin ohjaajana (Linturi 2005c.)

Nämä tunnuspiirteet toteutuivat myös tässä tutkimuksessa. Asiantuntijapaneelin kokoaminen tapahtui tutkijan harkinnalla. Tutkija kutsui paneeliin heterogeenisen joukon nuorisotyön asiantuntijoita. Panelisteille ei selvinnyt tutkimusprosessin aikana, keitä muita henkilöitä oli tutkimuksessa mukana. Tutkija valmisti ja ohjasi prosessia koko tutkimuksen ajan.

Delfoi-menetelmässä on tarkoituksena kerätä erilaista, osin ristiriitaistakin tietoa, jäsentää ja arvottaa sitä sekä muodostaa systeemistä kokonaisnäkemyksiä. Prosessi ei välttämättä tuota yksimielisyyttä, koska vaihtelevat arvostukset ohjaavat ihmisten tulkintaa eri suuntiin. Menetelmä varmistaa kuitenkin sen, että tutkimusilmiöön liittyvät erilaiset tosiasiat, argumentit, intressit ja merkitykset tulevat yhteisöllisen tarkastelun ja harkinnan piiriin. Siltä osin delfoi-menetelmä ja siihen liittyvä tutkimusprosessi on omiaan varmistamaan tulevien valintojen ja päätöksenteon laatua torjumalla esimerkiksi valtamaniipuloituja ratkaisuja. (Linturi 2005d.)

Alun perin delfoi-menetelmällä pyrittiin tuottamaan mielipiteiden yksimielisyys asiantuntijaryhmän keskuudessa peräkkäisten kyselyjen ja kontrolloitujen palautteiden avulla. Menetelmä perustuu siihen, että asiantuntija tietää ja osaa arvioida erikoisalaansa ja on myös valmis esittelemään kyselyssä parhaan tietonsa. Lisäksi asiantuntija voi muuttaa mielipidettään toisilta asiantuntijoilta saadun palautteen pohjalta. (Kuusi 2002, 204-207.) Nykyisin useimmat delfoi-menetelmän soveltajat eivät tavoittele asiantuntijoiden yksimielisyyttä vaan monia perusteltuja näkemyksiä. Myös ajatus, että asiantuntijat käyttävät vastauksissaan parasta tietoaan, on asetettu kyseenalaiseksi. Koska tutkimusprosessissa on pidetty tärkeänä eri näkemysten esittäjien anonyymisyyttä, on mahdollista, että asiantuntijat esittelevät kantoja, joilla halutaan muokata yleistä mielipidettä. (Kuusi 2002, 210-212.)

4.2 Tiedon tuottaminen Delfoi-menetelmässä

Delfoi-menetelmässä erotetaan kolme potentiaalista tiedonmuodostuksen kerrostumaa. Ensimmäinen tieto on luonteeltaan **eksperttietoa**, jonka

perusteella panelistit valitaan. Tällainen tieto on olemassa jo ennen tutkimusta, mutta tuorein tieto ei välttämättä ole ehtinyt kirjojen kansien väliin. (Linturi 2005e.) Experttitietoa edustaa tässä tutkimuksessa delfoi-menetelmää varten rakennettu esimateriaali, joka perustui senioriklubilaisilta kerättyyn näkökulmaan sekä alan kirjallisuudesta koottuun tietoon. Experttitietoa edustaa osaksi myös ensimmäisen delfoi-kierroksen vastaukset. Karkeasti voidaan ajatella, että ensimmäisen kierroksen avoimilla kysymyksillä kerättiin vastaajien experttitietoa ja väittämällä tavoiteltiin jo systeemitiedon kaltaisia näkemyksiä.

Toinen delfoi-menetelmässä mukana oleva tietämysmuoto on **systeeminen tieto**. Systeemisyys -käsite on luotu kuvaamaan ilmiön eri osien välisiä dynaamisia ja monensuuntaisia suhteita. Systeemiymmärrystä syntyy, kun eri suunnista kertynyttä experttitietoa sovitellaan toisiinsa. Tutkimuksen toteuttaja kerää experttitiedon ja on siten ensimmäinen systeemisen tiedon kokoaja ja kuljettaja. Systeemisen tiedon muodostus tulee ottaa huomioon paneelia valittaessa. (Linturi 2005e.)

Systeemistä tietoa on olemassa jo hajallaan ennen tutkimusprosessiin ryhtymistä, mutta osa siitä kehittyy vasta tutkimuksen aikana. Parhaimmillaan erilaisen tiedon saattaminen yhteyteen keskenään voi johtaa yhteisöllisen **näkemystiedon** syntymiseen, jota ei ollut olemassa kenelläkään ennen tutkimuksen käynnistämistä. Uuden näkemystiedon kehittyminen edellyttää aitoa vuorovaikutusta ja argumentointia osallistujien välillä. Sen tyyppinen delfoi-menetelmän huipennus on toistaiseksi ollut harvinaista ja on tullut mahdolliseksi vasta internetin avulla. Tietoverkon välityksellä argumentointia on mahdollista syventää debatiksi ja dialogiksi, joiden seurauksena uusi synteetitieto ja näkemystieto syventyvät. (Linturi 2005e.)

Tiedonmuodostus on delfoi-menetelmässä syklistä. Ensin kerätään olemassa olevaa experttitietoa mukaan lukien ns. hiljainen tieto. Seuraavaksi asiantuntijatiedosta kudotaan argumentointivaiheen kautta systeemistä tietoa, joka mahdollistaa näkemyksellisen tiedon rakentumisen. Sitä onnistuneempi tutkimusprosessi on, mitä enemmän erilaiset tiedonlajit ruokkivat paneelin kommentointikierroksia. (Linturi 2005e.)

Ideaalinen delfoi-menetelmän työskentely on vapaaehtoista verkostomaista toimintaa, jossa keskinäinen luottamus ei ole uhattuna silloinkaan, kun ollaan asioista eri mieltä. Paneelien raaka-aineena on ihmisten erilaisuus ja erilaiset osaamiset. Erilaisen kohtaamisesta syntyy parhaimmillaan nopeaa meemikiertoa, joka mahdollistaa uusien ajatusten ja ideakombinaatioiden synnyn. (Linturi 2005e.)

Tulevaisuudentutkimus elää näkökulmista, tulkinnasta ja argumenteista, jotka asetetaan avoimesti testattaviksi. Tulevaisuuden valloitus alkaa historian ja nykytilanteen ymmärtämisestä. (Linturi 2005f.) Tässä tutkimuksessa delfoi-menetelmän hyödyntäminen edustaa tällaista nykytilan ymmärtämistä, jolloin näkökulmat ja tieto nuorisotyön asiantuntijuudesta asetetaan kommentoitavaksi ja testattavaksi.

Kaikki tulevaisuuteen kohdistuvat päätökset tehdään nykyhetkessä (*present*), jonka perspektiivissä muut aikahorisontit (*past, future*) avautuvat. Eilinen, huominen ja nykyinen muodostavat kolme aikaulottuvuutta, joilla kullakin on oma tietämystyyppinsä: jälkiviisaus (*hindsight*), ennakkotietämys (*foresight*) ja oivallustieto (*insight*). Oivallustietoa voidaan kuvata myös nykyhetkessä muodostuvaksi näkemystiedoksi, joka mahdollistuu vasta, kun toisaalta kyllin ymmärretään historiaa eli sitä, miten on päädytty siihen, missä juuri nyt ollaan, ja kun toisaalta riittävästi oivalletaan sitä, mitä mahdollisuuksia tulevaisuus pitää sisällään. Tulevaisuuden mahdollisuuksien oivaltaminen nykyhetkessä perustuu siis olemassa olevan - kokemuksellisen, hiljaisen ja julkisen - ja tulemassa olevan - systeemisen ja näkemyksellisen - tiedon hyödyntämiseen. (Linturi 2005g.)

Tässä tutkimuksessa delfoi-menetelmän avulla pyritään paljastamaan jotakin olemassa olevaa, mutta toisaalta se maalaa myös tulevaisuuden kuvaa nuorisotyön roolista. Ammattina nuorisotyö on professionaalistumisprosessissa ja kunnallinen nuorisotyö on muutoksessa. Asiantuntijuus nuorisotyössä on osittain piilossa olevaa, mutta myös sellaista jota ammatilta odotetaan. Tutkimuksessa selvitetään nuorisotyön asiantuntemusta, mikä on osa profession rakentumista. Monimuotoinen ja laadultaan eritasoinen nuorisotyö hyötyy asiantuntemuksen määrittelystä. Tutkimuksen tavoitteena ei ole konsensus vaan

näkökulma tai näkökulmia asiantuntijuuteen. Tutkimuksessa ei edetä sen kaltaiseen oivallustietoon, millä tarkoitetaan tulevaisuuden mahdollisuuksien kartoittamista. Kuitenkin nykyhetken määrittäminen sisältää sekä osaksi historian käsittelyä että tulevaisuuden puntarointia. Tutkimuksessa painottuu nykyhetken (present) määrittäminen, mutta totaalinen aikaperspektiivistä irrottautuminen tiedon määrittämisessä lienee mahdotonta. Yksi haaste tämän kaltaisessa tutkimuksessa onkin toiveiden ja historian erottaminen nykytilanteen kuvauksesta.

4.3 Tutkimusprosessi

Delfoi-menetelmä on aineistolähtöinen metodi, jonka sisältöjä ovat tutkijan keräämä lähtöinformaatio, ja panelistien tuottama asiantuntijatieto. Aineiston keruu tapahtuu asiantuntijakomentointia iteroiden, mistä muodostuu menetelmäkulun peruspoljento. Delfoi tutkimukset ovat tavoitteenasettelussaan ja toteutuksessaan yksilöllisiä, mutta seuraavanlaista vaiheistusta voidaan pitää viitteellisenä.

1. tutkimusaiheen valinta ja tutkimuspäätöksen tekeminen
2. tutkijan- ja/tai ohjausryhmän kokoaminen tutkimuksen toteuttamista varten
3. tutkimusongelman rajaaminen ja tutkimuksen tavoitteiden määrittely
4. asiantuntijapaneelin kokoaminen, valinta ja motivointi
5. valmistelevan aineiston hankkiminen ja muotoileminen pohja-aineistoksi
6. kyselylomakkeen rakentaminen, testaaminen ja korjaus ensimmäistä kyselykierrosta varten
7. ensimmäinen kyselykierroksen toteuttaminen haastatteluina, kirjallisena tai atk-avusteisena (vastaus- ja kommentointivaihe),
8. ensimmäisen kyselykierroksen vastausten analyysi ja toisen kierroksen valmistelu

9. toisen kierroksen kyselylomakkeen rakentaminen, testaus, toteutus ja vastausten arviointi (argumentointivaihe),
 10. mahdolliset lisäkierrokset (esimerkiksi fokusointivaihe),
 11. raportointi tutkimuksen tuloksista ja päätökset toimenpiteistä
 12. aineiston arkistointi ja dokumentointi tulevia tutkimuksia ajatellen.
- (Linturi 2005i.)

Tutkimusprosessi alkoi delfoi-menetelmän rungon kokoamisella. Aluksi tuli suunnitella tutkimusprosessin käytännöt, valmistaa tutkimuksen lähtömateriaali ja kutsua panelisteja. Tutkimuksen aluksi ei määritelty kierrosten lukumäärä, mutta alustava suunnitelma piti sisällään kaksi kierrosta. Tutkimuksen lähtömateriaali ja panelistien valinta olivat keskeisiä asioita tutkimuksen onnistumisen kannalta.

Delfoi-kierrokset toteutuivat niin, että panelistit vastasivat ensimmäiseen kyselyyn, kommentoivat materiaalia ja tekivät haluttuja lisäyksiä. Palautetut lomakkeet analysoitiin ja etsittiin ne seikat, joista vallitsi suurin yksimielisyys. Poikkeavuuksista tehtiin tarkentavia kysymyksiä. Näistä koottiin uusi lomake, joka lähetettiin samoilte panelisteille. Toisen kierroksen vastaukset analysoitiin ja aineistosta koottiin tutkimustulokset. Tutkimustuloksena näyttäytyvät sekä konsensus, johon on päästy sekä seikat, joista ei saavutettu yksimielisyyttä.

Tutkimusprosessissa kerätyt aineistot on analysoitu hyödyntäen sisällönanalyysin periaatetta, jossa aineisto jakautuu luokkiin, teemoihin ja kategorioihin ja siten ilmaisee sisällön olemusta. Analyysin avulla laaditut sisältöluokat ja teemat mahdollistavat edelleen käsittelyn. Nämä sisältöluokat rakentuivat tutkimuksen teoreettisesta lähtökohdasta, aikaisemmista tutkimuksista, tutkijan esiymmärryksestä sekä panelisteilta saaduista näkemyksistä ja kommenteista. (ks. Anttila 1998.) Sisällönanalyysia on hyödynnetty tutkimuksessa sekä lähtömateriaalin tuottamisessa että delfoi-kierroksilla.

4.3.1 Tutkimuksen lähtömateriaali

Delfoi-menetelmän lähtökohtana voi olla vapaamuotoinen aineisto, jonka pohjalta tutkimuksen suorittaja muotoilee materiaalin, joka pitää sisällään erilaisia näkemyksiä heijastelevia ratkaisuvaihtoehtoja sekä niihin liittyviä väitteitä tai näkökulmia. (Kuusi 2002, 213.) Tässä tutkimuksessa lähtömateriaali koostui esiselvityksestä ja tutkimuksen lähdekirjallisuudesta.

Tutkimuksen lähtömateriaalin perustana oli senioriklubilaisilta kerätty esiselvitys nuorisotyön asiantuntijuudesta. Nuorisotyön Seniorit on valtakunnallinen yhteisö nuorisoalalla vähintään 25 vuotta toimineille. Pitkään nuorisotyössä mukana olleissa senioreissa elää nuorisoalan asiantuntijuus ja vankka kokemus. Senioriklubin jäseniä yhdistää halu välittää niin sanottua hiljaista tietoa eli arvokasta kokemukseen perustuvaa tietoa hyväksi havaituista käytännöistä ja toimintatavoista. (Allianssi ry, 2015.) Tutkimusprosessi käynnistyi varsinaisesti keväällä 2014, kun senioriklubilaisten tapaamisessa esiteltiin lyhyesti tutkimussuunnitelma ja he vastasivat kirjallisesti kysymykseen: ”Mitä on nuorisotyön asiantuntijuus?”. Kysymystä tarkennettiin avaamalla tutkimuksen näkökulmia. Vastausaika oli muutamia minuutteja johtuen tapaamisen muusta ohjelmasta. Toisaalta esiselvityksen tarkoituksena oli tuoda esille niitä asioita ja näkökulmia, joita vastaajille tuli ensimmäiseksi mieleen. Esiselvitys nuorisotyön asiantuntijuudesta sisälsi 16 senioriklubilaisen näkemyksiä.

Lähtömateriaalin rakentamisen alkoi esiselvityksessä saatujen vastausten analysoinnilla. Vastaukset kirjattiin yhdeksi kokonaisuudeksi, jolloin jokainen näkemys tai teema oli oma ranskalainen viiva muistiinpanoissa. Materiaalista oli erottavissa 46 eri asiaa, jotka kuuluivat kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuuteen. Ilmaisut vaihtelivat tarkoista määritelmistä laajoihin kokonaisuuksiin. Sisällönanalyysin avulla materiaalista erottui kahdeksan eri teema, joista neljä teemaa esiintyi muita useammin vastauksissa. Nämä teemat olivat: nuoren kohtaaminen, nuoruuden (kehitys- ja elämänvaiheena) tuntemus, nuoren näkökulman ymmärrys sekä yhteistyötaidot muiden toimijoiden kanssa. Materiaalissa oli myös mainintoja asioista, jotka eivät ensimmäiseksi tule

mieleen nuorisotyöntekijän asiantuntijuutena kuten talousosaaminen tai tutkimustiedon omaksuminen. Lisäksi oli mielenkiintoista, että kasvattaja-sanaa tai verbiä ei esiintynyt materiaalissa. Delfoi-kierroksen lähtömateriaaliin siirsin eniten mainintoja saaneet teemat. Valintaa vahvistivat lähdekirjallisuudesta löytyvät perustelut.

Lähtömateriaalia vahvistettiin tutkimuksen lähdekirjallisuudessa esiintyvillä teemoilla, jotka kuvasivat nuorisotyön erottautumista muista ammattikunnista. Tällaisia asioita olivat nuorten vapaaehtoinen osallistuminen, nuorisolähtöisyys, huumorin käyttö työssä, positiivinen näkemys nuoruuteen, joka piti sisällään ajatuksia siitä, että nuoruus on mahdollisuus ja voimavara.

Lähtömateriaalissa käytettiin asiantuntijuuden teoriasta muodostunutta lajittelua. Asiantuntijuuden voi jakaa tietoihin, taitoihin ja tiedon tuottamiseen. Lisäksi mukana kuljetettiin näkökulmia siitä, miten nuorisotyö eroaa muista ammattikunnista. Materiaalissa käytettiin ”nuorisotyö” käsitettä kysymyksissä ja väittämissä eikä nuorisotyöntekijää tai muuta henkilöön viittaavaa sanaa. Tällä tavalla pyrittiin varmistamaan, että kysymykset johdattavat tarkastelemaan asiaa ammattikunnan näkökulmasta.

Kommentointi-kierrokselle lähtevä materiaali tuli olla sopivan väljä herättääkseen kommentteja, mutta tarpeeksi selkeä, jotta vastaajat voivat vaivatta tarttua siihen. Kommentteja lähtömateriaalin voitiin kerätä väittämillä tai kysymyksillä. Ensimmäisellä kierroksella käytettiin kumpaakin tapaa. Tällä tavalla saatiin kommentteja lähtömateriaaliin, mutta toisaalta panelisteille jäi myös mahdollisuus lisätä teemoja ja asioita seuraavaa kierrosta varten.

Lähtömateriaali ja saatekirje (LIITE 1) testattiin kahdella henkilöllä ennen aineiston lähettämistä panelisteille.

4.3.2 Panelistien valinta

Delfoi-menetelmässä panelistien eli tutkimukseen osallistuvien asiantuntijoiden valinta on keskeistä. Asiantuntijamenetelmää käytettäessä ratkaisevaa on asiantuntijoiden laatu eikä määrä. Asiantuntemus ei ole myöskään

yksiulotteinen ilmiö. Se voi kohdistua eri asioihin ja se voi olla laajaa horisontaalista tai syvällistä vertikaalista. Paneelia on tärkeä käsitellä ryhmänä, missä erilaiset ihmiset ja näkökulmat katalysoivat keskustelua. Vaihtoehtoinen menettelytapa paneelin valinnassa on ns. lumipallomenetelmä, jolloin paneelin valinnassa käytetään avaininformantteja, jotka valitsevat itsensä ohella muita panelisteja. (Kuusi 2002, 217-218.) Tutkimukseen kutsuttiin panelisteja sekä suoraan että avaininformanttien kautta. Paneelia koottaessa oltiin yhteydessä 16 henkilöön, joista lopulta muodostui yhdeksän vastaajan paneeli. Yksi vastaajataho saattoi sisältää yhden vastaajan tai useamman henkilön, jolloin tutkimukseen osallistui työyhteisö tai tiimi.

Panelistien eli vastaajien joukko koottiin tutkijan harkinnalla. Tutkimuksen alussa panelisteille ilmoitettiin, että tutkimukseen osallistujat paljastetaan lopuksi niiden osalta, jotka antavat siihen luvan. Tutkimusprosessin päätyttyä kaikki panelistit antoivat luvan nimen julkaisemiseen, joten he esitellään tässä nimillä. Vastaajat edustivat erikokoisten kuntien ja kaupunkien nuorisopalveluja; Kati Koskinen (Kaarina), Sari Immonen (Lahti), Seija Laitinen (Pieksämäki), Sirpa Tuominen (Pori) ja Viljami Kinnunen (Kokkola). Lisäksi mukana oli asiantuntijoita, jotka eivät työskennelleet kunnan nuorisopalveluissa vaan asiantuntemus voitiin katsoa syntyneen muulla tavalla esimerkiksi aikaisemmalla työkokemuksella sekä tutkijana tai kouluttajana toimimisella. Tällaista asiantuntemusta paneelissa edustivat: Anu Gretscher, Lasse Siurala, Maarit Pulkkinen ja Pasi Hedman.

Kutsuttavien perusteena käytettiin vastaajan edustamaa asemaa tai asiantuntija roolia, kunnan kokoa ja maantieteellistä sijaintia. Kaikissa näissä pyrittiin monipuolisuuteen, jotta kommentointiin saataisiin erilaisia näkökulmia. Tällä tavalla delfoi-menetelmää saadaan rikastettua, kun lähtökohtaisesti ei haeta samankaltaisia ja saman näkökulman omaavia henkilöitä. Tutkimus suoritettiin sähköpostin välityksellä, jolloin jokainen vastaaja oli omalla postituslistalla. Henkilöllisyydet säilyivät salassa tutkimusprosessin ajan.

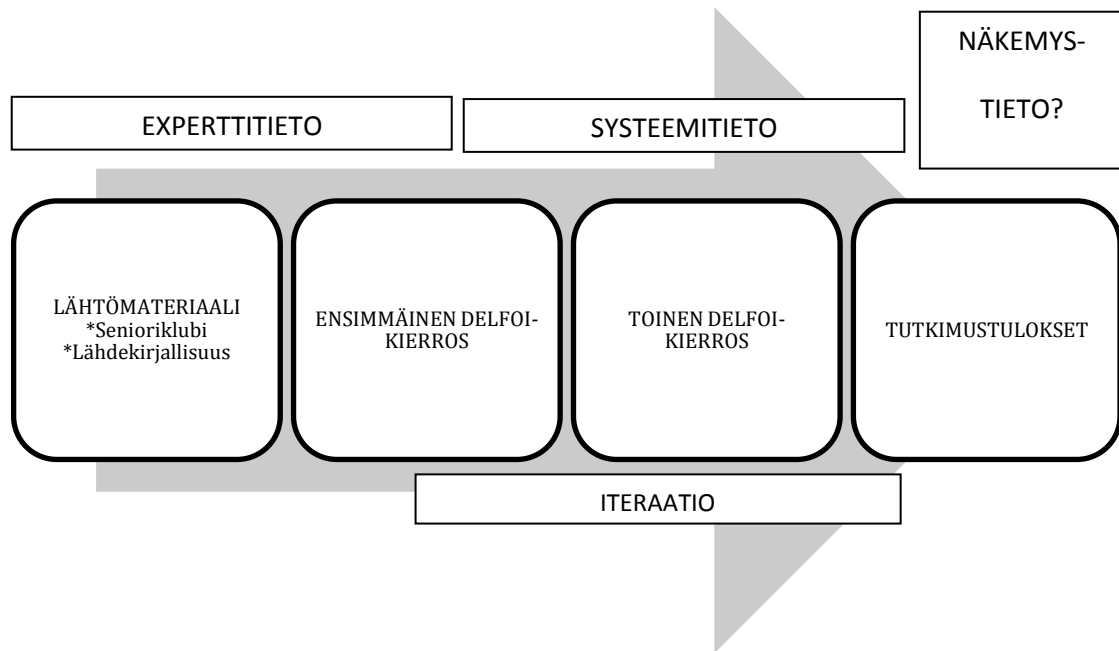
Tutkimukseen sitoutumisesta ja aikataulusta sovittiin etukäteen panelistien kanssa. Panelisteja olisi voinut myös lisätä tutkimuksen aikana, mikäli siihen olisi ilmennyt tarvetta. Kommentointi oli kuitenkin monipuolista ja rikasta

molemmilla kierroksilla. Lisäksi panelistien sitoutuminen prosessiin oli laadukasta. Tämä välittyi toisinaan suorasukaisina väittäminä, mutta myös pohdiskelevana ja useita näkökulmia sisältävinä vastauksina. Otoksen arvioitiin olleen sopivan suuruinen eikä vastaajia lisätty tutkimuksen aikana. Kaikki vastaajatahot osallistuivat kumpaakin delfoi-kierrokseen.

4.3.3 Iteraatio

Mielipiteet eivät ole kaukana tunteista ja niiden utelulla delfoi –prosessi käynnistyy. Mielipidekysely kohdistetaan tutkittavan ilmiön asiantuntijoille. Päinvastoin kuin tavallisissa gallupeissa mielipiteitä ei vain kerätä analysoitavaksi, vaan vastaustieto kierrätetään takaisin eksperteille. Toisella vastauskierroksella he voivat siten perustella valintojaan ja kommentoida muiden vastauksia. Näin muodostuu delfoi –menetelmälle ominainen iteraatio, joka useimmiten toistetaan kaksi tai kolme kertaa. Asiantuntijoilla on jokaisella kierroksella mahdollisuus syventää näkemyksiään ja myös muuttaa vastauksiaan. (Linturi 2005b.)

Iteraatiota voi seurata seuraavassa luvussa, jossa esitellään materiaalin analyysi delfoi-kierroksilla. Käytännössä yhteisen näkemyksen tai konsensuksen saavuttaminen on haastavaa. Kirjoitetun tekstin analysointi, uuden materiaalin tuottaminen ja sen palauttaminen takaisin asiantuntija ryhmälle on tutkimuksen keskeinen osa. Analyysi avaa prosessia, miten iteraatio rakentui tutkimuksessa ja miten tutkimustulokset muodostuivat.

Kuva 1 Tiedon rakentuminen tutkimusprosessissa

5 ANALYSOINTI TUTKIMUSPROSESSISSA

Tutkimusaineistoa kerättiin kolme kertaa, joten aineiston analysointia tapahtui kolme kertaa. Ensimmäinen analysointi toteutui aiemmin lähtömateriaalin työstämisessä. Kaksi muuta analysointivaihetta liittyivät delfoikierroksilla tuotetun materiaalin käsittelyyn. Analyysivaiheet on pyritty kuvaamaan niin, että se ilmentää, miten tutkimus on edennyt ja miten johtopäätökset ovat muodostuneet.

Analyysivaihetta rakennettiin tutkimusmenetelmästä käsin. Delfoi-menetelmässä ei ole tärkeitä enonsiaatio eli tieto siitä kuka on asian kertoja tai miltä näkökulmalta asia on esitetty. Delfoi-menetelmän perustana on vastaajien anonyymisyys ja siksi se on myös osa analyysivaihetta. Kaikki vastaukset ovat vastauksia annettuihin kysymyksiin ja niitä voidaan käsitellä yhtenäisenä kokonaisuutena. Tämä ei ole perinteinen näkökulma laadulliseen tutkimukseen

(esim. Metsämuuronen 2007, 247.), mutta tässä tutkimuksessa vastausten analysointi vastaajien taustojen kautta olisi ollut osaksi tutkimusmenetelmän vastaista. Anonyymisyys oli osa sekä tutkimusprosessia että analysointia, eikä se muodostunut ongelmaksi tutkimuksen aikana vaan aineisto sekoittautui luontevasti yhdeksi kokonaisuudeksi ja asiantuntijat olivat osallisena tutkimuksessa kirjoitetun näkemyksen muodossa. Tarvittavat perustelut ja näkemysten lähtökohdat tulivat esille iteraation kautta, mikäli ne olivat esittäjän kannalta olennaisia.

Materiaalin jäsentämisessä käytettiin sisällönanalyysiä, jossa analyysi perustuu itse aineistoon. Teoreettinen viitekehys ei ollut keskeisessä roolissa, vaan olennaista oli asiantuntijoilta saadun materiaalin analysoiminen jäsenneltyyn muotoon, jotta siitä voitiin rakentaa materiaali seuraavalle kierrokselle.

5.1 Ensimmäinen delfoi-kierros

Ensimmäisen delfoi-kierroksen purkaminen aloitettiin keräämällä kaikki vastaukset yhdelle vastauslomakkeelle. Tuloksena oli 15 sivun aineisto, jota pystyttiin tarkastelemaan kysymys kerrallaan. Tässä vaiheessa vastaukset olivat eriteltynä vastaajittain aakkosilla (a-i). Kirjainmerkintä toimii myös lähdeviitteenä, kun myöhemmin aineistosta esitetään suoria lainauksia. Tämän jälkeen vastauksista poistettiin rönsyt ja itse kysymyksiin liittymättömät kommentit. Mahdollisesti myöhemmin käsiteltävät kommentit siirrettiin omaan tiedostoon, jotta kaikki tutkimusaineistoksi katsottu materiaali pysyi tallessa. Tässä vaiheessa vastaukset myös yhtenäistyivät, joten siitä ei ollut enää erotettavissa eri vastaajien kommentteja. Aineiston käsittelyssä ja eri lukukerroilla tarkentui se, että teksti sisältää sekä asiapitoista, teoreettisesti esiteltyjä perusteluja että metaforallisia ajatuksia ja näkemyksiä nuorisotyöstä. Nämä näkökulmat eroteltiin, jotta ne olisivat tarvittaessa pohjana kahdelle erilaiselle materiaalille toisella kierroksella. Erottelu onnistui käyttämällä materiaalin käsittelyssä erivärisiä merkintöjä ja useampia tekstitiedostoja.

Ensimmäisen delfoi-kierroksen jälkeen voitiin todeta, että rakennettu lähtömateriaali toimi hyvin tutkimuksen lähtökohtana. Vain yksi kysymys oli epäonnistunut, koska siihen tulleet vastaukset eivät tuottaneet odotettua lisäinformaatiota. Kysymystä ei ymmärretty tarkoitetulla tavalla vaan se näyttäytyi yleisenä ja laajana. Siihen saadut vastaukset olivat erilaisia listoja ja esimerkkejä, jotka eivät olleet hyödyllisiä tutkimuksen kannalta.

Ensimmäisellä kierroksella epäselvyyttä aiheutti myös se, että materiaalin ohjeistuksessa ei korostettu riittävästi tutkimuksen näkökulmaa. Vastauksista ja kommenteista oli ymmärrettävissä, että jotkut lähtivät käsittelemään teemoja osittain arviointitutkimuksen tavoin. Tällöin pohdinnan lähtökohtana ei ollut asiantuntijuuden määrittäminen vaan asiantuntijuuden toteutumisen arviointi. Toisella kommentointi kierroksella tulikin korostaa tutkimuksen näkökulmaa. Tutkimuksessa ei oteta kantaa, kuinka asiantuntijuus toteutuu kunnissa vaan tutkimuksella määritellään yleisesti nuorisotyön asiantuntijuutta. Näiden näkökulmien sekoittuminen lienee osin inhimillistä. Tutkimuksen kannalta on olennaista, että asiantuntijuuden toteutumisen arviointi, ei poista kyseisen asiantuntijuuden olemassaoloa. Toisaalta kriittinen asennoituminen antaa aihetta epäillä asiantuntijuuden olemassaoloa.

Ensimmäisen delfoi-kierroksen analyysi päättyi kokoavien näkemysten muodostamiseen. Lähtömateriaalin kysymyksiin rakennettiin pelkistämisen ja sisällönanalyysin jälkeen uusi näkökulma nuorisotyön asiantuntijuuteen. Nämä uudet näkökulmat toimivat toisen kommentointikierroksen materiaalin lähtökohtana. Tässä kohtaa ne näyttäytyivät vielä hiomattomilta ja osaksi sekavilta, mutta niissä todentui ensimmäisen kommentointikierroksen tulos. Uudet näkökulmat saivat analyysissä erilaisia muotoja; kehittynyt väite, uusi kysymys tai erilaisia näkökulmia asiantuntijuuteen.

5.1.2 Analysointi ja tulokset

Tässä luvussa käsitellään ensimmäisen kommentointikierroksen analyysia lähtömateriaalista kohti uudistettua näkökulmaa. Aluksi esitetään kysymys,

siinä muodossa kuin se oli panelisteille lähetetyssä kyselyssä, seuraavaksi on koottu tiivistelmä siihen tulleista kommenteista ja lopuksi esitetään aineistosta rakentunut uusi näkökulma. Kommenteissa esitellään analysoinnin keskeisimmät asiat ja siinä on käytetty myös termejä ja ilmaisuja, jotka korostuivat ja saivat vahvistusta kerätyssä materiaalissa. Tekstiä on elävöitetty muutamilla suorilla lainauksilla, joiden on katsottu tuovan lisäarvoa vastauksista koottuihin tiivistelmiin. Kysymykset on numeroitu analyysivaiheen mukaisesti juoksevilla numeroinnilla (1-11).

1. KYSYMYKSET: *Kommentoi väitettä: ”Nuorisotyössä on erityistä tietoa nuorten vapaa-ajasta, arjesta ja elinoloista.”*

KOMMENTIT: Tämän väittämän kanssa suurin osa vastaajista oli samaa tai melkein samaa mieltä. Kommenteissa haluttiin korostaa paikallisuutta tai alueellisuutta sekä ryhmän lisäksi yksittäisen nuoren tilanteeseen liittyvää tietoa. Tietoa ei pidetty ainakaan yksinään yleistettävänä. Lisäksi korostettiin, että tieto nojautuu nuorilta saatuu tietoon, jolloin nuori tai nuoret myös määrittävät jakamaansa tietoa. Informanteilla on merkitystä niin tiedon laajuuteen kuin syvällisyyteen. Nuorisotyöstä saadun kokemuksen avulla rakennetaan kuitenkin kokonaiskuvaa ja laajempaa tiedollista näkökulmaa nuorten arjesta. Tieto koettiin todelliseksi ja reaaliaikaiseksi ja sellaiseksi, joka ei näyttäyty esimerkiksi vielä tutkimuksissa. Tutkimustiedon hyödyntämisestä nuorisotyössä oli ristiriitaisia näkemyksiä.

Toisaalta haluttiin korostaa, että nuorisotyöllä on etenkin nuorten vapaa-ajasta sellaista tietoa, jota muilla toimijoilla ei ole. Vapaa-ajan erityisyyttä korostettiin myös nuorisoon liittyvien ilmiöiden kontekstina.

”Nuorisotyössä liikutaan nuoren vapaa-ajassa, jossa tapahtuu useimmiten ne jännimmät ja merkityksellisemmät asiat.” (b)

Passiivisen ja aktiivisen toiminnan luonne eivät ole ristiriidassa, vaan työotteet ovat limittäytyneet.

"Nuorisotyö ei vähättele vapaa-aikaa ja luumuilua, mutta tarvittaessa on valmis ohjaamaan nuoria erilaisten harrastuksien tai toimintojen pariin." (g)

Lisäksi nuorisotyöllä koettiin olevan, sellaista tietoa, joka voi olla muuten vaikeasti saavutettavissa sekä hiljaista tietoa, jonka dokumentointi ja jakaminen eivät toteudu edes oman organisaation sisällä. Nämä näkemykset liittyivät osaksi nuorten vapaa-ajan toimijan rooliin, mutta myös nuorisotyön kykyyn toimia välittömässä yhteydessä nuoriin.

UUSI NÄKÖKULMA: Nuorisotyöllä on alueellista tai paikallista, reaaliaikaista tietoa nuorten elinoloista, arjesta ja vapaa-ajasta sekä yksittäisten nuorten tilanteista.

2. KYSYMYS: *Mitä muuta erityistä tietoa nuorisotyössä on?*

KOMMENTIT: Tämä kysymys oli hankala analysoitava, koska vastaukseksi kertyi kaikkea tietoa, osaamista ja tekemistä, mitä nuorisotyössä tapahtuu ja on.

Erityisenä tietona nähtiin paljon yleistä nuorisotyön sisältöä. Analyysissä jouduttiin harkitsemaan, mitkä asioista ovat erityistä tietoa ja osaamista, mitkä minkä tahansa ammattilaisen ominaisuuksia. Arvioinnin apuna käytettiin teoreettista viitekehystä sekä jo esimateriaalin aikana käytettyjä näkökulmaa, jolloin eräänä kriteerinä oli eroavaisuus muihin nuorten kanssa työskenteleviin tahoihin.

Erityistä osaamista koskeva kysymys johdatti toisia vastaajia eri nuorisotyön muotoihin esim. verkkonuorisotyö tai erityisnuorisotyö. Tutkimuksen näkökulmasta asia näyttäytyy kuitenkin nuorisotyön monipuolisuutena. Yksittäisten työmuotojen erityisosaamista ei voida tulkita koko ammattikunnan osaamiseksi.

Kysymyksen vastaukset alkoivat osoittaa kokemustiedon roolia osana nuorisotyön asiantuntijuutta ja kokemuksesta saatua tietämystä nuorisotyön erityispiirteenä. Tämä oli hankala näkökulma, koska koulutus näkökulma oli rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Tiedon rakentamisen määritelmä tarkentui

entisestään tarkoittamaan ammattialaan liittyvän tiedon reflektointia. Tutkimuksen kannalta olennaiseksi nousi kysymys, mistä tekijöistä nuorisotyössä tietoa reflektoidaan. Koulutuksen ja kokemustiedon myötä rakennettu asiantuntijuus sivuaa tätä tutkimusta, mutta tässä tutkimuksessa keskitytään olemassa olevaan eikä tarkastella asiantuntijuuden muodostumista. Tässä kohtaa heräsi myös kysymys, kuinka paljon nuorisotyön asiantuntijuudesta on käytännön työssä opittua ja voidaanko asiantuntemukseen edes kouluttaa ilman käytännön kokemusta. Pitkäjänteisyys, nuorten yksinäisyys, kyky katsoa tulevaisuuteen ja osallisuus olivat esimerkiksi kysymyksen mukaan nuorisotyön erityisosaamista, mutta kommentteihin peilautui vahvasti kokemus ja kokemuksesta oppiminen. Kokemustieto ulotettiin myös nuorten jakamaan tietoon. Tällöin nuorisotyössä on kokemuksen tuomaa tietoa, joka perustuu nuorten kokemuksiin ja kertomuksiin. Tulevaisuuteen katsottiin avoimesti eikä kehittymistä haluttu välttämättä sitoa olemassa olevaan osaamiseen tai tietoon.

”Nuorisotyössä seurataan ajan ilmiöitä ja niille annetaan tilaa, kunhan ne eivät loukkaa ketään tai mitään.” (g)

UUSI NÄKÖKULMA: ”Nuorisotyössä rakentuu kokemukseen perustuvaa tietoa, joka auttaa tunnistamaan ilmiöitä, toimimaan rakentavasti nuorisoryhmien ja yksittäisten nuorten kanssa sekä kehittämään palveluja joustavaksi.”

3. KYSYMYS: *Kommentoi väitettä : ”Nuorisotyössä nuoret kohdataan erityisen taitavasti. Miten nuorisotyön kohtaaminen eroaa muiden ammattikuntien tekemästä kohtaamisesta?*

KOMMENTIT: Nämä kaksi kysymystä yhdistettiin analyysivaiheessa, koska niiden vastaukset sisälsivät paljon samoja kommentteja. Lisäksi nämä erottautuivat kysymyksinä, joihin kaikilla vastaajilla tuntui olevan selkeä näkemys, mutta niistä ei kuitenkaan rakentunut koko aineiston kattavaa näkemystä. Kommenttien perusteella nuorisotyössä kohtaaminen ei välttämättä

ole erityisosaamista vaan kohtaamisen luonne on erilainen kuin muilla toimijoilla ja se tekee siitä ammattikunnan erityistä osaamista.

"Kohtaaminen on avoin ja useimmiten paineeton tilaisuus..." (a)

"Kohtaamiseen ei useinkaan liity velvoitetta tai sanktion pelkoa, joka mahdollistaa tasavertaisemman kohtaamisen." (g)

"Kohtaamisprosessien kesto ja laatu muovautuvat nuorten tarpeiden ja halujen pohjalta." (e)

Aineisto osoitti, että kohtaamista käsittelevät kysymykset saivat asiantuntijapanelistit tarkastelemaan asiaa laajempaan teemaan. Kohtaamista ja siihen liittyvää erityisosaamista osattiin kuvata monella tapaa, mutta toisaalta perustelut eivät kertoneet itse kohtaamisesta vaan nuorisotyöllisestä lähtökohdasta. Kohtaamisen-käsite ei avautunut analyysissä vaan kuten seuraavan kappaleen näkemykset osoittavat, aineisto johdatti pohtimaan enemmän ammatin nuorisotyöllistä näkökulmaa, joka on läsnä kohtaamisessa, mutta myös muussa ammatillisessa toiminnassa.

Aineiston mukaan kohtaaminen perustuu nuoren näkökulman ymmärtämiseen ja dialogiin. Nuorisotyössä nuorten kohtaamista tapahtuu erilaisissa nuorten areenoilla ja foorumeilla. Nuorisotyöntekijä löytää aikaa silloin, kun nuori sitä tarvitsee. Kohtaaminen tapahtuu nuorille usein tutuissa ja heidän valitsemissaan toimintaympäristöissä, jolloin auktoriteetti ei synny asemasta vaan osaamisesta kohdata aidosti, kuunnellen ja samalla tavoitteellisesti ohjaten. Nuorta ei suunnata mihinkään tiettyyn näkemykseen tai asenteeseen vaan nuorisotyö antaa välineitä omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. Nuorisotyössä nuori nähdään oman elämänsä asiantuntijana.

"Nuorisotyössä ei ole valmista lokeroa, johon nuori sijoitetaan, vaan hänet vastaanotetaan yksilönä, vaikka hän kulkisikin ryhmän mukana." (g)

Analyysin perusteella kohtaamis-kysymyksen kommentteja perusteltiin nuorisotyön luonteella ja piirteillä. Toisaalta kohtaamis-termiä kritisoitiin myös liian passiivisena kuvaamaan nuorisotyön ydintä.

Vastauksissa näkyi osin ristiriitaa. Uudelle kommenttikierrokselle tuli rakentaa kokoava näkemys, joka voisi toimia konsensuksen kaltaisena. Analyysin perusteella muodostui kysymys, joka osittain romuttaa kohtaamisen nuorisotyön erityispiirteenä, mutta samalla korostaa kohtaamisen lähtökohtaa ja luonnetta erityisenä nuorisotyön osaamisena. Tämän arveltiin vähentävän myös arviointia sisältävää kommentointia, joka kohdistuu käytännön työhön ja yksilöiden ominaisuuksiin.

”Taitavasti kyllä kohdataan, mutta ei välttämättä niin, että erityisen taitavasti läheskään aina. Parhaimmillaan kyllä, mutta valitettavasti kohtaamisen laadussa on suuria eroja –varsinkin haastavimmissa tilanteissa.” (e)

UUSI NÄKÖKULMA: Mistä elementeistä nuorisotyöllinen kohtaaminen rakentuu?

4. KYSYMYKSIÄ: Kommentoi väitettä: Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa ja rakentaa yhteistyökumppanuuksia.

KOMMENTIT: Kyseinen väite pohjautui Senioriklubilaisilta saatuun aineistoon. Tämä oli ainoa lähdemateriaalin teema, joka ei saanut vahvistusta delfoi-kierroksilla. Aineiston perusteella verkostoissa toimiminen ja yhteistyökumppanuuksien rakentaminen eivät ole nuorisotyön erityisosaamista. Väitettä arvioitiin kriittisesti ja lisäksi perustelut kumosivat väitettä. Parhaiten nykyistä yhteistyön tekemistä ja verkostoitumista kuvaa ehkä vastaajan lause, jossa todettiin, että ”Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa yhtä hyvin kuin muutkin toimijat”. Tosin monet kommentit olivat tätäkin näkemystä jyrkempiä arvioidessaan nuorisotyön kykyä rakentaa verkostoja ja toimia niissä. Verkostoitumisen ja yhteistyön heikkoutena nähtiin myös sen lyhyt historia. Eräs vastaaja huomautti, että vasta 2000-luvulla nuorisotyö on

verkostoitunut yli sektorirajojen ja yhteistyön kehittäminen on edelleen kunnissa haaste. Kyse ei kuitenkaan ollut siitä, että nuorisotyö ei toimisi verkostoissa, vaan siitä oli tullut osa nuorisotyön arkea.

”Työkaverit totesivat, ettei me nykyään muuta tehdäkään kuin olla yhteistyössä ja verkostoissa.” (b)

Verkostoitumisesta ja yhteistyöstä oli paljon kokemusta ja myös siihen perustuvaa näkemystä. Yleisesti ajateltiin, että yhteistyössä toimiminen vaatii vielä hiomista, jotta se olisi laadukasta. Ja tähän laatuun pääsemiseksi tulee niin nuorisotyön kuin muiden tahojen oppia ja harjaantua yhteistyön tekemisessä. Verkostoituminen on merkittävä osa nuorisotyötä kommenttien perusteella. Asiantuntemus ei kuitenkaan kohdistu yhteistyökumppanuuksien rakentamiseen tai yhteistyössä toimimiseen vaan yhteistyön hyödyntämiseen. Nuorisotyöntekijän rooli nähtiin moninaisena.

”Nuorisotyössä edustat aina ammattiasi, mutta samalla myös nuoria ja heidän tilaansa.” (g)

UUSI NÄKÖKULMA: Verkostoitumisen ja yhteistyön avulla nuoret saavat parhaan mahdollisen palvelun ja toisaalta verkostoitumisella nuorisotyö voi kehittää palveluja, jotka vastaavat nuorten tarpeisiin.

5. KYSYMYS: *Kommentoi väitettä: Nuorisotyö on rentoa ja huumoria osataan käyttää työvälineenä.*

KOMMENTIT: Tämä väite herätti vastaajissa eniten tunteita niin puolesta kuin vastaan. Samaa mieltä väitelauseen kanssa olijoita oli kuitenkin selvästi enemmän kuin lausetta kritisoivia vastauksia.

”Rentous ja huumori ovat tavallaan laatusuhteita, jotka saadaan esille kun paketti on muutoin kasassa.” (e)

"Erilaisissa nuorisotyön tilanteissa nuorisotyöntekijän oma rento lähestymistapa ja jopa ripaus huumoriakin edesauttaa nuoren kohtaamista ja asioiden sujumista."

(d)

Kritiikki kohdistui enemmän asian esittämiseen kuin itse sisältöön. Näkemys tulisi esittää niin, että se ei aiheuta ärtymystä tai väärinymmärtämistä. Huumori irrallisena terminä aiheutti ristiriitaa ja sen merkitystä haluttiin avata esimerkein tai tilannesidonnaisuudella. Rentous sai vielä enemmän kritiikkiä ja sen poisjättämiselle on selkeä peruste väitteen uudelleen muotoilussa.

UUSI NÄKÖKULMA: Nuorisotyössä tarvitaan yhteistä kieltä nuorten kanssa. Myös huumoria käytetään työvälineenä; se ei ole este ammatillisuudelle tai se ei poista asiallisuutta vaan vahvistaa yhteisymmärrystä. Se tekee asioista yhdessä jaettuja. Asioiden käsittely huumorin avulla tukee myönteisyyttä, motivaatiota, elämäniloa ja innostusta.

6. KYSYMYKSET: *Mitä muuta erityistä taitoa nuorisotyössä on?*

KOMMENTIT: Avoimen kysymyksen sijoittuminen kysymyspatteriston loppupuolelle oli varmaankin suunnannut vastaajien ajatuksia tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti, joten vastauksissa oli hyviä näkemyksiä, joiden siirtäminen toiselle delfoi-kierrokselle oli perustelua.

Toisaalta vastauksissa oli nimetty nuorisotyölle myös sellaisia erityisiä taitoja, jotka olivat kyseenalaistettavissa. Esimerkiksi tavoitettavuutta on hankala pitää nuorisotyön erityisosaamisena, etenkin jos sitä perustellaan sillä, että nuorisotyö tavoittaa nuoret paremmin kuin muut. Sama koskee yhdenvertaisen kohtaamisen taitoa, koska ammattilaiset pyrkivät kohtaamaan yhdenvertaisesti nuoret riippumatta ammatista, eikä se siten ole nuorisotyön erityinen taito. Tällaiset näkemykset herättivät myös pohtimaan eri ammattikunnan vahvuuksia ja niiden näkymistä. Asiantuntijuuden tai erityisosaamisen perusteluna voidaan käyttää erotusfunktiota suhteessa muihin ammatteihin, mutta tulee huomioida, että nämä eivät tule perustua mielikuviin vaan faktoihin. Esimerkiksi kohtaako nuorisotyöntekijä nuoren yhdenvertaisemmin kuin opettaja, ei ole rationaalinen

erotusfunktio. Mutta millaisista lähtökohdista kohtaaminen tapahtuu eri ammasteissa, on rationaalinen ja relevantti kysymys tutkimuksen kannalta.

Kysymyksen vastuksista ei ollut luotavissa yhtenäisiä näkemyksiä vaan enemmänkin yksityiskohtia ja tarkennuksia liittyen aikaisempiin väittämiin ja kysymyksiin.

UUSI NÄKÖKULMA: Nuorisotyö muuttaa ja kehittää toimintaansa tarpeiden mukaan. Nuorisotyö on monipuolista, ja sillä on nopea reagointikyky.

Nuorisotyössä on kiinnostumisen taito nuoresta nuorena, ei suorittajana.

Nuorisotyössä osataan jakaa asioita, puhutaan muustakin kuin vain nuoren asioista. Nuorisotyössä on taitoa antaa läheisyyttä ja ymmärrystä, joka sallitaan. Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa.

7. KYSYMYS: *Millaisista asioista ja teemoista nuorisotyössä tietoa tuotetaan?*

KOMMENTIT: Tämä kysymyksen asettelu oli epäonnistunut, koska se oli ymmärretty eri tavoin. Vastauksena oli erinäköisiä listoja asioista, jotka liittyvät nuoriin ja nuoruuteen. Alun perin kysymyksen tarkoituksena oli tarkastella, millaisista teemoista nuorisotyössä tuotetaan tietoa ja tarkoituksena oli saada vastaukseksi teemoja, joissa nuorisotyöllä on keskeinen tiedon tuottajan rooli. Epäonnistuneen kysymyksen tarkentaminen ja uudelleen muotoileminen on osa toisen kierroksen materiaalin tuottamista. Alkuperäisen kysymyksen laajuus paljastui vastausten laajuudesta.

"Tänä päivänä mielestäni lähes kaikenlaisista, mikä liittyy nuoriin ja nuoruuteen."
(b)

"Kaikista nuorten elämään liittyvistä asioista ja teemoista."(e)

UUSI NÄKÖKULMA: Millaisissa asioissa nuorisotyön tuottamalla tiedolla on keskeinen rooli?

8. KYSYMYKSET: Miten nuorisotyössä rakennetaan tietoa?

KOMMENTIT: Tämä kysymys oli laaja ja/tai epätarkka, koska siihen oli vastattu monitasoisesti. Kysymyksellä kuitenkin haettiin juuri tiedon muodostumista nuorisotyössä eikä niinkään sitä, miten nuorisotyötä tutkitaan. Osaksi tähän kysymykseen oli jo vastattu aikaisemmissa kysymyksissä, joten kommentteja siirtyi tähän kohtaan edellisten vastausten joukosta. Tiedon tuottamisessa korostui kokemus ja nuoret informanteina.

”Ruohonjuuritasolla pääasiassa oman kehitystyön, yhteistyön ja hanketoiminnan kautta. Alueellisesti erilaisissa yhteistyöverkostoissa toimimalla ja nuorisotyötä mallintaen. Valtakunnallisesti tutkimuksen, kentän ja poliittisen päätöksenteon dialogin kautta.” (a)

UUSI NÄKÖKULMA: Nuorisotyössä tietoa rakennetaan toimintojen, keskustelujen ja kokemusten kautta. Nuorisotyötä voidaan tarkastella oppimisympäristönä ja nuorisotyötä voidaan kehittää työn tekemisen kautta. Myös asiantuntijatiedon muuntaminen nuorten kielelle yhteistyössä nuorten kanssa, on tiedon tuottamista.

9. KYSYMYKSET: Kommentoi väitettä: ”Nuorisotyö perustuu nuoren näkökulman ymmärtämiseen ja dialogiin.”

KOMMENTIT: Väitteen kanssa useat vastaajat olivat samaa mieltä, mutta halusivat tarkentaa tai kommentoida sitä. Etenkin dialogi-termi haluttiin avata, tarkentaa tai selkeyttää. Kuitenkin esimateriaalin väite sai vastaajilta eniten myönteisiä ja väitettä vahvistavia kommentteja.

”Väite pitää hyvin paikkansa, sillä nuorisotyön tehtävänä ei ole osoittaa omaa paremmuuttaan ja oikeassa olemista.” (g)

”Ajatusmallit päässä pitää olla sen tyyppisessä asennossa, että dialogi mahdollistuu.” (e)

Kritiikiltä ei kuitenkaan vältytty, jolloin keskeiseksi teemaksi nousi nuorisolähtöisyyteen ”ripustautuminen” ja muiden toimijoiden poissulkeminen.

Vanhemmat ja muut toimijat ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat myös nuorisotyön sisältöihin ja rakenteisiin.

UUSI NÄKÖKULMA: Nuorisotyössä ymmärtäminen ei tarkoita hyväksymistä ja keskusteluyhteyden rakentumisessa tarvitaan molemmiin puolista arvostusta ja luottamusta. Nuorisotyöntekijä kykenee katsomaan asioita nuorten näkökulmasta ja etsimään ratkaisuja yhdessä nuoren kanssa. Nuorisotyössä on kasvatuksellinen työote ja nuori itse on oman elämänsä asiantuntija.

10. KYSYMYS: *Mitä muita asioita haluaisit nostaa esille, kun puhutaan nuorisotyön erityisosaamisesta ja asiantuntijuudesta kunnallisena toimijana?*

KOMMENTIT: Viimeinen kysymys ei tuottanut enää uusia näkökulmia.

Kommentit toistivat, sivusivat tai perustelivat jo aiemmin todettua. Kysymys kuitenkin nosti esiin tutkimuksen näkökulman tarkentamisen tärkeyden. Aineisto laajenee ja hajooa, ellei tutkimuskysymyksillä ja -suunnitelmalla rajata tutkittavaa asiaa. Tutkimuksen rajaaminen vaati tietoista ratkaisua. Vaikka houkuttelevia rönsyjä ilmaantui esimerkiksi koulutuksen tai kokemusasiantuntijuuden suuntaan, tutkimus pidättäytyi alkuperäisessä tutkimussuunnitelmassa.

UUSI NÄKÖKULMA: Asiantuntijuus ei synny pelkästä koulutuksesta ja yhteiskunnallisesta asemasta, vaan nuorten elinolojen kokonaiskuvan ymmärtämisestä, nuorten kohtaamisesta saadun kokemuksen ja yhteiskunnallisten muutosten tiedostamisesta. Tämä tarkoittaa myös tutkimusprosessin selkeyttämistä. Tutkimuksessa ei tarkastella asiantuntijuuden rakentumista vaan asiantuntijuuden ja osaamisen ilmentymistä.

11. KYSYMYS: Muita terveisiä liittyen tutkimusprosessiin:

KOMMENTIT: Vastaajista enemmistö oli innostunut tutkittavasta aiheesta. He pitivät kyselyä mielenkiintoisena ja ilmaisivat myös odottavansa uutta kierrosta.

Sitoutuneisuus tutkimusprosessiin näytti ensimmäisen kierroksen jälkeen hyvältä. Positiivinen palaute lisäsi myös tutkimuksen luotettavuutta. Lähtömateriaali oli ajatuksia ja innostusta herättävä, kommentteja oli annettu asianmukaisesti ja aineisto oli riittävä lähtökohta tutkimuksen jatkamiselle.

5.1.3 Yhteenveto ensimmäisestä delfoi-kierroksesta

Ensimmäinen delfoi-kierros, lähtömateriaali ja siihen saadut kommentit toimivat ratkaisevassa roolissa tutkimuksen etenemiselle. Ensimmäisen kierroksen jälkeen oli mielekästä jatkaa tutkimusprosessia, koska delfoi-menetelmä toimi tutkimussuunnitelman mukaisesti ja aineistoa kertyi riittävästi. Myös tutkimuksen teema tarkentui ja tätä rajausta tuli vahvistaa myös toisella kierroksella. Panelistien kommentit olivat osin ristiriitaisia, mutta niistä voitiin rakentaa materiaalia toiselle kierrokselle. Delfoi-menetelmän ensimmäistä kierrosta voitiin pitää onnistuneena.

5.2 Toinen delfoi-kierros

Ensimmäisen kierroksen materiaali tuli osata hyödyntää, jotta toisella kierroksella saadaan vahvistusta yhteisille näkemyksille tai vaihtoehtoisesti kumotaan vielä epäselvät näkemykset. Toisen kierroksen materiaalia ei rakennettu ensimmäisen kierroksen mallin mukaan. Materiaali tuli tuottaa uudesta saadusta aineistosta. Haasteeksi nousi sopivien termien löytäminen. Sanat merkitsevät eri vastaajille erilaisia asioita, ja ensimmäisen kommentointikierroksen perusteella tuli luoda lauseita ja näkökulmia, jotka eivät lähtökohtaisesti ärsytä tai aiheuta erilaisia tulkintoja. Toisen kierroksen materiaalin tulisi olla yhteenveto ensimmäisestä kierroksesta sekä vielä epäselviä asioita tarkentava. Kierrosten välille tuli rakentaa kaari, joka luo pohjaa tiedon kehittymiselle. Aineistojen vuoropuhelun rakentaminen on tutkijan vastuulla. Toisaalta jo ensimmäisen kierroksen aineisto osoitti, että

asiantuntijat tuottivat materiaalia, josta luontevasti rakentui vuoropuhelua. Joku kommentti johti näkökulmaa ja siihen löytyi myötäileviä näkemyksiä ja toisinaan vasta-argumentteja. Keskustelu nuorisotyön asiantuntijuudesta toteutui.

Väittely tai edes keskustelu eivät vielä ole dialogia, jonka tunnuspiirre on se, että puheenvuorot eivät jää monologeiksi. Puheenvuoro käynnistää dialogin, kun sen tulkinta olennaisesti vaikuttaa seuraavan puheenvuoron sisältöön. Idea synnyttää jatkoidean, jota ei ilman lähtöideaa olisi syntynyt. Samoin käy argumenteille. Dialogisia eivät ole vain ihmisten väliset puheenvuorot ja suhteet, vaan myös ihmisten tietoisuudet. Dialogia voi käydä myös sisällään. Kokonaan monologisessa maailmassa vallitsee kaksi vaihtoehtoa; ajatus joko hyväksytään tai kielletään. Asiantuntijapaneeliin tarvitaan toki monologeja, niillä on paikkansa argumenttien moniäänisyyden takaajana. (Linturi 2005j.)

Kommenttien saattaminen dialogiin on olennaista. Ensimmäisen kierroksen analysoinnin tuloksena saatuja uusia näkökulmia tuli tarkastella dialogin tapaisesti. Delfoi-menetelmän hyödyntäminen on armotonta, koska toinen kierros tulisi myös paljastamaan, kuinka ensimmäisen kierroksen analysointi on onnistunut.

Toisen kierroksen materiaalin rakentaminen aloitettiin omana kokonaisuutena. Etukäteen ei oltu määritelty materiaalin muotoa, rakennetta tai pituutta. Aluksi kerättiin yhteen uudistuneet näkökulmat ja niistä tiivistettiin kokonaisuuksia. Tuloksena oli 15 näkökulmaa nuorisotyön asiantuntijuuteen. Tämän jälkeen poistettiin yleistyyksiä, pelkistettiin ja huomioitiin erityisyyksiä. Lisäksi palattiin alkuperäiseen jakoon ja rakennettiin uutta materiaalia tietoihin, taitoihin, ja tiedon tuottamisen näkökulmasta. Kolmijako auttoi jäsentämään materiaalia, vaikka sen tarkoituksena ei ollut olla mukana toiselle kierrokselle lähtevässä materiaalissa. Tässä kohtaa tarkasteluun otettiin myös metaforallinen aineisto, kun siihen poimitut näkökulmat liitettiin osaksi kolmijakoa. Nämä mielikuvalliset lauseet auttoivat kokonaisuuksien rakentamisessa. Lisäksi niiden toimivuutta haluttiin testata osana asiapitoista materiaalia. Tällä tavalla muodostui toiselle delfoi-kierroksen lähtevä materiaali. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta oli olennaista, että alkuperäistä 15 näkökulman listaa verrattiin tähän saatuun tuotokseen ja ensimmäisen kommenttikierroksen

vastauksia tarkasteltiin vastaajakohtaisesti. Vastaajat oli merkitty a-i, joten anonymisyys säilyi tarkastelusta huolimatta. Tarkastelulla haluttiin varmistaa, ettei kukaan vastaaja ole tullut syrjäytetyksi analyysin aikana, ja että uusi materiaali toimisi menetelmän mukaisesti.

Toisen kierroksen materiaaliksi muodostui kaksi väittämää, joihin kuului perusteluosa. Materiaali työsty siihen suuntaan, etteivät yksittäiset termit ja niiden vaihtelevat merkitykset ohjaa kommentointia. Lisäksi materiaalissa oli kolme lyhyttä tekstiä, joilla testattiin ensimmäisen kierroksen analysoinnin tulosta ja toisaalta haettiin tarkentavia kommentteja. Toinen delfoikierros toteutettiin ensimmäisen kierroksen tavoin. Seuraavassa luvussa käsitellään toisen kierroksen aineistoon tulleita kommentteja ja niiden analyysiä.

5.2.1 Analysointi ja tulokset

Toisen kierroksen materiaali (LIITE 2) lähetettiin samoille ensimmäisen kierroksen vastaajille yksityisinä sähköposteina. Tutkimuksen kannalta oli merkityksellistä, että kaikki tutkimukseen osallistujat olivat kommentoimassa sekä ensimmäisen että toisen kierroksen materiaalia. Tarkoituksena ei ollut enää suorittaa kolmatta kierrosta, mikäli siihen ei tulisi erityistä syytä. Toisen kierroksen aineistoa tarkasteltiin siis tutkimustulosten näkökulmasta, mikä tarkoitti osin epäselvien asioiden sivuuttamista ja keskittymistä konsensusien löytämiseen. Toisen kierroksen kommentoinnin perusteella nostettiin esiin teemoja, jotka toistuivat vastauksissa ja perusteluissa. Erotusfunktio korostui jälleen; asiantuntijuus on usein sellaista, mitä muilla ei ole.

Toisen kierroksen aineiston analysointia tarkastellaan ensin materiaalin avulla. Aluksi esitetään väite tai teksti siinä muodossa kuin se oli panelisteille välitetyssä materiaalissa, sen jälkeen on tiivistelmä kommenteista, ja lopuksi teemasta rakentunut johtopäätös. Analyysivaihetta on avattu muutamilla suorilla lainauksilla, jotka täydentävät kommenteista rakennettua tiivistelmää. Lähdeviittauksena on käytetty (a-i) kirjaintunnistetta, joka annettiin vastaajille kommenttien saapumisjärjestyksen mukaan. Kirjaintunnus ei siis ole

henkilökohtainen vaan tunnus vastauksen saapumisjärjestykseen. Koska vastausten saapumisjärjestys oli erilainen ensimmäisellä ja toisella kierroksella, ei kirjaintunnuksella voida yhdistää ensimmäisen ja toisen kierroksen kommentteja samaan vastaajaan. Kirjaintunnus toimi aineiston järjestämisen apuna, ei vastausten identifioinnin välineenä.

Väite 1

Nuorisotyö osaa toimia yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja erilaisissa verkostoissa, mutta se ei ole nuorisotyön erityisosaamista.

Perustelut: Nuorisotyö toimii paljon erilaisissa yhteistyökuvioissa ja verkostoissa, mutta sektoreiden ylittävällä yhteistyöllä on kunnissa suhteellisen lyhyt historia.

Yhdessä tekeminen ja verkostossa toimiminen vaatii vielä harjoittelua kaikilta osapuolilta eikä voida todeta, että nuorisotyö olisi tässä kohtaa poikkeus.

Nuorisotyö on kyllä haluttu yhteistyökumppani, koska nuorisotyöllä on sellaisia tietoja ja näkemyksiä, joita halutaan jaettavaksi. Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa yhtä hyvin kuin muutkin toimijat, mutta se ei ole osa nuorisotyön asiantuntijuutta tai erityisosaamista.

KOMMENTIT: Tähän ensimmäiseen väittämään tuli myötäileviä kommentteja. Verkostoitumista ei koettu nuorisotyön erityiseksi osaamiseksi vaan nykyisen työelämän vaatimukseksi. Nuorisotyö on pääsääntöisesti löytänyt paikkansa verkostoissa ja joustavalle ammattialalle muutos on ollut luontainen.

Tutkimuksen valossa yhdessä toimimisessa on kuitenkin kehitettävää ja paikalliset erot korostuivat. Verkostojen toimivuus ja alojen arvostaminen koettiin keskeisinä asioina.

”Tarvitaan näkemystä ymmärtää myös muiden toimijoiden näkökulmia.” (i)

”Verkostotyö onnistuu, kun toimijoilla on halu tehdä sitä.” (b)

”Nuorisotyö ei ole niin sektorikeskeistä, kuin esim. sosiaalityö. Tämä tuo sen edun, että nuorisotyöntekijän on helpompi liikkua yli sektorirajojen.” (f)

JOHTOPÄÄTÖS: Verkostoituminen ja verkostoissa toiminen on luonteva osa nuorisotyötä, mutta ei alan erityisosaamista. Perustelut nuorisotyön monipuolisuudesta ja joustavuudesta tulee olla osana tutkimustulosta. Nuorisotyö muuntautuu niin verkostotyöhön kuin muihinkin ajanmukaisiin haasteisiin. Monipuolisuus ja joustavuus antavat mahdollisuuden toimia monissa eri yhteyksissä eikä nuorisotyön lähtökohta rajaa toimialuetta muuten kuin nuoriin liittyväksi.

Väite 2

Nuorten kohtaaminen ei ole nuorisotyön erityisosaamista vaan nuorisotyössä kohtaamisen luonne on erilainen kuin muilla toimijoilla. Nuorisotyössä nuoret kohdataan nuorisotyöllisestä näkökulmasta, mikä vaatii oman alansa erityisosaamista.

Perustelut: Erityistä osaamista ja asiantuntijuutta vaatii nuorisotyöllinen näkökulma ja siinä toimiminen (myös kohtaamistilanteissa). Nuorisotyössä auktoriteetti tai roolit eivät muodostu etukäteen rakennetusta asemasta tai asetelmasta. Nuorta ei suunnata tiettyyn näkemykseen tai asenteeseen vaan nuorisotyö antaa välineitä omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen.

Nuorisotyössä nuoruus ja nuori ovat keskiössä: nuori kohdataan kokonaisuutena eikä yksittäisten asioiden tiimoilta. Kohtaaminen tapahtuu usein nuoren vapaa-ajalla ja nuorten toimintaympäristöissä. Kohtaamiseen liittyy asioiden jakaminen yhdessä ja epämuodollisuus. Nuorisotyössä nuoret kohdataan muista tahoista poikkeavasta näkökulmasta ja se on nuorisotyön erityisosaamista.

KOMMENTIT: Tämä väite sai monipuolisesti kommentteja ja väitteen asettelua myös kritisoitiin. Lähtökohtaisesti tutkimuksessa oli haluttu edetä jo lähdekirjallisuudessakin esiintyneestä näkökulmasta eteenpäin ja pureutua siihen dilemmaan, miten nuorisotyön kohtaaminen on erityistä osaamista. Tässä kohtaa kohtaamista ei voitu jättää nuorisotyön erityisosaamiseksi, koska se on kysymyksiä herättävä ja määrittelemätön. Lisäksi ensimmäisen kierroksen materiaali todisti ”kohtaamisen” termin epäkäytännöllisyyden. Sille ei ole tutkimuksen valossa määritettävää, jota voitaisiin pitää termiä selittävänä. Kohtaamiseen kytkeytyy tiiviisti nuorisotyön lähtökohdat ja käytänteet.

"Nuorisotyö löytää tilan ja paikan kohtaamiselle luontevammin ja näin kohtaamiset ovat hedelmällisempiä, kuin muilla toimijoilla." (c)

"Jokaisella ammattikunnalla on oman koulutuksensa kautta oman alansa erityisosaamista nuorten kohtaamiseen." (f)

JOHTOPÄÄTÖS: Erityispiirteet nuorisotyölliseen kohtaamiseen tulevat nuorisotyön lähtökohdista.

Teksti1

Nuorisotyössä on alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuorista ja nuorisoryhmistä. Nuorisotyössä on tuntosarvet nuorten ajattelumaailmalle ja kykyä tunnistaa erilaisia ilmiöitä. Nuorisotyön asiantuntemus perustuu välittömään yhteyteen nuorten parissa.

Miten hyvin teksti kuvaa kunnallisen nuorisotyön tietoa nuorista ja nuorisotyön tietoperustaa?

KOMMENTIT: Nuorisotyön tietopohjaa oli hankala käsitellä tutkimuksessa, koska olin rajannut koulutuksen tutkimuksen ulkopuolelle. Ristiriita heijastui kommentoinnissa. Materiaaliin oli rakennettu tekstit, joissa koulutusta ei oltu käsitelty tarkoituksella. Mikäli tekstiin liittyvä kysymys olisi jätetty pois, olisi teksti saanut todennäköisesti positiivisemmän vastaanoton. Kritiikki ja ristiriita muodostuivat enemmän kysymyksestä kuin tekstisisällöstä.

"Teksti ei kuvaa riittävästi sitä tasoa, jolla kunnallisen nuorisotyön tietoperusta tulisi olla." (a)

"Mielestäni teksti on ja kuulostaa turhan yksioikoiselta." (b)

"Voi myös kysyä mitä ovat nuorisotyöntekijän tutkimukselliset kompetenssit tuon kohtaamisen kautta muodostaa kokonaisvaltaista kuvaa nuorten elämästä

jälkimodernin yhteiskunnan monisyydessä kokonaisuudessa?” (g)

Ristiriitaa oli kuitenkin tekstiinkin liittyen. Termi ”alueellinen” ymmärrettiin eri tavalla. Edelleen kritisoitiin sitä, että nuorisotyö ei tavoita kuin murto-osan alueellista nuorista. Toisaalta koulunuorisotyössä, lähiössä tai pienessä kunnassa nuorisotyön nähtiin tavoittavan lähes kokonaisuudessa halutut ikäluokat. Vastaajien tausta ja kokemus saattoivat selittää erilaisia näkemyksiä. Toisaalta materiaaliin oli lisätty termi ”alueellinen”, jotta kyseisestä ristiriidasta päästäisiin eteenpäin. Lopullista päätelmää tuli rakentaa sisällönanalyysin kautta ja toisaalta löytää materiaalista osiot, joita ei teiltu kommentoinnissa.

JOHTOPÄÄTÖS: Materiaalin teksti sisältää elementtejä, jotka kuvaavat nuorisotyön asiantuntijuutta, mutta ei kata nuorisotyöllistä tietoperustaa.

Teksti 2

Nuorisotyön monipuolisuus ja joustavuus tuottavat palveluja, jotka vastaavat nuorten sen hetkisiä tarpeita ja muuntautumiskyky mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen. Toiminnoissa on tilaa omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. Nuorisotyössä asema ei tuo auktoriteettia tai asetelmaa kohtaamiselle. Nuorisotyössä nuori ja nuoruus ovat keskiössä. Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa ja huumori ei ole este ammatillisuudelle. Miten hyvin teksti kuvaa nuorisotyön erityisosaamista (kunnan palveluna)?

KOMMENTIT: Tekstissä oli kommenttien perusteella liian monta erilaista teemaa. Muutoskykyisyys, huumori ja toiminnallisuus eivät olleet nidottavissa yhteen näkökulmaan vaan niitä tuli käsitellä erikseen. Näistä muutoskykyisyys oli luonteva käsitellä tässä kohtaa.

Muuntautumiskykyä ja joustavuutta tarkasteltiin kommentteissa erilaisista näkökulmista. Aikaperspektiivi toi erään selittävän tekijän muuntautumiskykyyn. Jos tarkastellaan lyhyen ammatillisen historian omaavan ammattialan kehitystä vapaaehtoisesta vapaa-ajantoimijasta kohti ammatillista tukitoimea niin kouluissa kuin sosiaalitoimissa, voidaan kehitystä pitää huimana.

Jos taas tarkastellaan paikallista kolmen vuoden muutoshalukkuutta ja kykyä tarttua haasteisiin voidaan joutua myöntämään jämähtämistä totuttuihin kaavoihin.

Muuntautumiskykyisyyden tarkastelu tuo kaksi tutkimuksellista näkökulmaa; muutoksen kohteessa tulee olla jotain, mikä muuttuu ja toisaalta jotain, mikä pysyy, muutenhan voidaan muuttua tunnistamattomaksi. Tarkastelu auttoi rakentamaan johtopäätöstä, missä muutoskykyisyys ei ole ristiriidassa muun nuorisotyön erityisosaamisen kanssa. Muutoskykyisyys avasi oman näkökulman nuorisotyön asiantuntijuuteen ja erityisosaamiseen; ne tulevat olla sen kaltaisia, että ne ovat läsnä muutoskykyisessä ammattialassa.

”Joustavuus, monipuolisuus ja nuorisolähtöisyys ovat oikeita asioita, mutta hämmästyttävän nopeasti ne myös sokeuttavat ja hullaannuttavat alan toimijoita...” (g)

”Nuorisotyössä kamppaillaan sen ylläpitämisessä että nuori ja nuoruus ovat keskiössä. Konkreettinen esimerkki: palvelujen aukioloajat eivät usein vastaa nuorten tarpeita.” (a)

JOHTOPÄÄTÖS: Nuorisotyö on muutoskykyinen ja joustava. Tutkimuksessa tulee löytää sopiva terminologia avaamaan tätä erityisosaamista ja siihen liittyvää asiantuntemusta.

Teksti 3

Nuorisotyössä ei osoiteta oikeita ratkaisuja vaan tietoa rakennetaan toimintojen, keskustelujen ja kokemusten kautta yhdessä nuorten kanssa. Vuorovaikutus ja sopiva epävirallisuus muodostuvat yhteisestä kielestä nuorten kanssa ja asioiden jakamisesta. Nuorisotyössä istutaan nuoren kanssa samalla puolen pöytää tai etsitään pyöreä pöytä.

Miten hyvin teksti kuvaa kunnallisen nuorisotyön tiedon tuottamista?

KOMMENTIT: Teksti sai myönteisen vastaanoton. Tarkennuksia ja laajennuksia

näkökulmiin haluttiin jakaa, mutta ristiriitoja teksti ei aiheuttanut. Toisaalta teksti koettiin niin nuorisotyölliseksi, että sen avautuminen alaa tuntemattomille nähtiin ongelmallisena. Myös nuorisotyön itsekeskeisyyttä kritisoitiin, nuorisotyö ei toimi eikä sen tulekaan toimia yksinään.

”Nuorisotyön tieto rakentuu pitkälti noin, mutta saatua kokemusta täytyy peilata tutkimuksiin ja muiden viranomaisten kautta saatuun tietoon.” (c)

”Samalla kun tunnistetaan nuorisotyön erityispiirteitä ja vahvuuksia on myös kriittisesti huomioitava niihin kytkeytyvät ongelmat ja heikkoudet.” (g)

JOHTOPÄÄTÖS: Tutkimuksessa tulee nostaa esille niitä näkökulmia, jotka eivät rajoita nuorisotyön näkökulmaa toimijana vaan avaa nuorisotyön osaamista toimijana.

Lopuksi:

Mitä muuta haluat sanoa tutkimuksesta tai sen toteuttamisesta?

Tämä kysymys ei tuottanut tutkimuksellisesti hyödynnettävää kommentointia. Tosin positiiviset näkemykset tutkimuksen mielekkyydestä ja tärkeydestä voidaan katsoa tutkimuksen luotettavuutta vahvistavaksi tekijäksi. Asiantuntijat pitivät tutkimusta mielenkiintoisena ja kertoivat myös odottavansa tutkimustuloksia.

5.2.2 Yhteenveto toisesta delfoi-kierroksesta

Toisen kierroksen analysointi tapahtui ensimmäisen kierroksen analysointia toistaen. Asioita listattiin, teemoitettiin ja pohdittiin erotusfunktioita. Terminologia oli haaste. Toisella kierroksella pyrittiin vähentämään yksittäisten sanojen merkitystä pienillä tekstin pätkillä. Se ei kuitenkaan ratkaissut ongelmaa, sillä se mahdollisti lauseiden irrottamisen tekstiyhteydestä. Sisällönanalyysissä korostui lauseyhteyden ja merkityksen saamisen suhde.

Lauseyhteys ratkaisee käsitteiden sisältöä. Myöskään metaforalliset lauseet eivät saaneet yksiselitteistä vastaanottoa. Niiden väärintulkinta mahdollisesti korostuu yhdessä asiatekstin kanssa.

Vaikka asiantuntijuuden kolmijako ei ollut keskeistä toisen kierroksen materiaalin tuottamisessa, tutkimustulosta koottiin alkuperäisen jaottelun mukaan. Analyysissa jaettiin kommentit taidon, tiedon ja tiedon tuottamisen mukaan. Sisällönanalyysin mukaisesti yhdistettiin samankaltaisia kommentteja ja niistä tehtiin uusia kokoavia lauseita. Lauseissa oli usein yksi termi, johon lauseen ydin kiteytyi. Termi saattoi olla osana aineistoa tai se muodostui analyysissä. Aineistosta muodostui seitsemän näkökulmaa nuorisotyön asiantuntijuuteen. Tässä rakentuneet lauseet, joissa ydintermit ovat korostettuna.

TAITO

Nuorisotyö kykenee tuottamaan palveluja, jotka vastaavat nuorten sen hetkisiä tarpeita ja **muuntautumiskyky** mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen. Nuorisotyö on monipuolista ja joustavaa.

Vuorovaikutus ja **sopiva epävirallisuus** rakentuvat yhteisestä kielestä nuorten kanssa ja asioiden jakamisesta. Nuorisotyö on yhteinen oppimisympäristö, johon ei ole ennalta asetettua käsikirjoitusta.

Nuorisotyössä nuoret kohdataan yksilöinä ja ryhmän jäsenenä nuorisotyöllisestä näkökulmasta. Nuorta ei suunnata tiettyyn näkemykseen tai asenteeseen vaan nuorisotyössä annetaan välineitä ja tilaa omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. **Nuorisotyössä nuoruus ja nuori ovat keskiössä.** Kohtaaminen tapahtuu usein nuoren vapaa-ajalla ja nuorten toimintaympäristöissä.

Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa.

TIETO

Nuorisotyöllä on jaettavana myös sellaista tietoa ja näkemystä, joka rakentuu **välittömässä yhteydessä nuorten kanssa.**

TIEDON TUOTTAMINEN

Nuorisotyössä on avoin ja nuorta arvostava keskustelukulttuuri. Nuorisotyössä ei osoiteta oikeita ratkaisuja vaan tietoa rakennetaan toimintojen, keskustelujen ja kokemusten kautta yhdessä nuorten kanssa; **sisältöjä rakennetaan yhdessä nuorten kanssa.**

Osallistuvien nuorten kautta tulee alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuorista ja nuorisoryhmistä. Nuorisotyössä on **tuntosarvet nuorten ajattelumaailmalle** ja kykyä tunnistaa erilaisia ilmiöitä. Nuorisotyön kyky ja mahdollisuus olla nuorten parissa nopeuttaa tiedon kulkua: tietoa nuorista ja tietoa nuorille.

5.3 Poissuljettuja näkökulmia

Tutkimustulosten lisäksi on olennaista huomioida teemat, jotka olivat tutkimusprosessissa esillä, mutta eivät olleet nuorisotyön asiantuntemusta tai erityisosaamista tutkimuksen mukaan. Lisäksi terminologia ja käsitteiden valitsemisen vaikeus ovat voineet vaikuttaa tutkimustuloksiin.

Nuorisotyöhön vapaaehtoisesti osallistumista painotettiin kommentoinnissa. Se on myös alan kirjallisuuden mukaan nuorisotyön erityispiirre (esim. Nieminen 2007, 34; Sercombe 2010, 24; Sapin 2013, 4-8), mutta sen tarkasteleminen nuorisotyön asiantuntijuuden näkökulmasta ei tuottanut tulosta. Toisaalta nuorisotakuun ja koulunuorisotyön olemassaolo ovat myös asettaneet vapaaehtoisuuden kriittisen tarkastelun alle. Vapaaehtoinen osallistuminen nuorisotyön toimintoihin on osin perustelemassa nuorisotyön asiantuntijuutta ja erityisosaamista, ja se kuvaa ammattialan perinteistä lähtökohtaa. Samoin nuorten parissa, nuorten areenoilla tehtävä työ on nuorisotyön erityispiirre

(esim. Sapin 2013, 40-44). Tässä tutkimuksessa ”välitön yhteys nuoriin” näkökulma perustuu osin näihin useasti materiaalissa viitattuihin nuorisotyön erityisyyksiin. Nuorten kohtaaminen paikoissa, joissa nuoret viettävät aikaansa ja toisaalta sen kaltaisten tilojen rakentaminen, jossa nuoret voivat viettää aikaansa sekä nuorten vapaaehtoinen osallistuminen ovat vaikuttamassa nuorisotyön asiantuntijuuteen, mutta eivät itsessään ole sitä.

Huumori ja rentous olivat osa kummankin delfoi-kierroksen materiaalia. Ja on mahdollista, että teemaan liittyy myös nuorisotyöllinen erityisosaaminen, mutta tässä tutkimuksessa sitä ei löytynyt. Huumori oli esillä myös lähdekirjallisuudessa, kun käsiteltiin nuorisotyöntekijän ominaisuuksia ja kykyä työskennellä nuorten parissa. Huumorin avulla nuoret saadaan suostumaan moneen tarpeelliseen, mihin ei muuten olisi mahdollisuuksia. Huumorin avulla voidaan myös ratkaista tilanteita, joihin mikään muu ei enää auta. Lisäksi huumorin avulla työntekijä voi suhtautua leppoisasti itseensä kohdistuvaan kohtuulliseen kritiikkiin. Yhteinen hyväntahtoinen nauru yhdistää ihmiset ja karkottaa pahat mielestä. (Köykkä 2014, 110-111.) Negatiivisuutta vastustaakseen nuorisotekijän tulee olla positiivinen innostaja, jotta nuoret rohkaistuvat osallistumaan. Huumori käyttö on yksi keino nuorisotyöntekijälle, kun tuotetaan avointa ja rohkaisevaa ilmapiiriä. Nuorisotyön tulisi olla hauskaa. (Sapin 2013, 4-5, 58-60, 92.) Huumori ja rentous olivat kuitenkin hankalia ja helposti väärinymmärrettäviä termejä osana tieteellistä tutkimusta. Toisaalta niitä ei nähty ammatin erityisosaamisena vaan ne liitettiin persoonaan. Huumori ja rentous eivät kuvanneet ammattialaa. Ne olivat työssä ilmeneviä asioita ja persoonakohtaisia. Tutkimustulosten ”välitön yhteys nuoriin” ja ”sopiva epävirallisuus” olivat termejä, joiden sisällä rentous ja huumori mahdollistuu, mutta ne eivät ole varsinaisesti nuorisotyön erityisosaamista.

Nuorisotyön valta ja auktoriteetti näkyivät delfoi-kierroksilla ristiriitaisesti. Kommentoinnissa pohdittiin, kykenevätkö nuorisotyöntekijät edes tarkastelemaan omaa vallan käyttöä. Myös lähdekirjallisuudessa asiaa käsiteltiin. Koulumaailmassa säännöt ja sanktiot ovat keinoja saavuttaa nuorten parissa toivottuja asioita. Nuorisotyössä asioita katsotaan erilaisesta näkökulmasta (esim. Sapin 2013, 24). Motivaatio sääntöjen noudattamiseen voi

olla korkeimmillaan, kun niitä on mahdollisimman vähän ja kun niiden merkityksellisyys oivalletaan. On paljon pois kitkettäviä asioita, joihin säännöt ovat väärä tapa. Kiusaaminen ei välttämättä vähene sillä, että se erikseen kielletään. Työntekijällä on oikeus ja velvollisuus puuttua siihen, vaikka sitä ei olisi toiminnan säännöissä kielletty. Nuorten kanssa työskennellessä pitää olla sellaista auktoriteettia, joka ei perustu pelkoon vaan sisäiseen vakuuttuneisuuteen. (Köykkä 2014, 82.) Perinteisiä rangaistuksia ja uhkailuja tulisi tarkastella kriittisesti, sillä ne voivat vääristää ohjaajan ja nuoren välistä suhdetta. Ne vievät suhdetta asemalliseen auktoriteetin suuntaan ja riistävät pohjaa faktiselta auktoriteetilta. (Köykkä 2014, 82, 97-99.) Nuorisotyöntekijän valta ja auktoriteetti olivat tutkimuksessa käsitelty aihe, mutta miten se sijoittuu asiantuntijuuteen tai erityisosaamiseen jäi tutkimuksessa epäselväksi. Toisaalta tutkimustuloksissa ”sisältöjä rakennetaan yhdessä nuorten kanssa” ja ”sopiva epävirallisuus ammatissa” kuvaavat vallankäytön ja auktoriteetin asemaa tai lähinnä sen sivussa olevaa roolia.

Nuorten kohtaaminen nuorisotyön erityisosaamisena oli yksi tutkimuksen mielenkiintoisempia näkökulmia. Kohtaamiseen liitettiin erilaisia osa-alueita, mutta niiden toistettavuus aineistossa ei toteutunut. Tässä kohtaa tutkimus on osin ristiriidassa lähdekirjallisuuden kanssa, kun kohtaamista ei luokiteltu nuorisotyön erityisosaamiseksi. Tutkimuksessa käytettiin erotusfunktiota, mutta sen avulla ei asetettu ammatteja paremmuusjärjestykseen vaan niiden avulla etsittiin erityispiirteitä, mikä on yksi asiantuntijuuden kriteeri. Nuorten kohtaamisesta voidaan johtaa erilaisia näkemyksiä ja kohtaamiseen voidaan liittää erilaisia tarvittavia ominaisuuksia. Nuorten kohtaamisesta ja sen lähtökohdasta esimerkiksi tiedon tuottamisessa on tutkimusaineistonkin valossa erilaisia käsityksiä. Nuorisotyöntekijän ammatillinen ja epävirallinen suhde oli tutkimuksen kannalta keskeistä, vaikka teemaan liittyy ristiriitaisuuksia.

Nuorisotyöntekijä kohtaa nuoria nuorisotiloilla, erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa, kaduilla ja ostoskeskuksissa sekä nykyisin myös internetissä ja muussa mediassa. Toisin sanoen nuorisotyö on monipuolisesti läsnä nuorten arkielämässä. Kohtaaminen on luontevampaa ja helpommin avoimuutta mahdollistavaa kuin koulujen oppitunneilla tai erikseen järjestettävissä

tapaamisissa. Tästä syystä nuorisotyöntekijä on nuoren arjen ja siten myös ”kielen ja mielen” asiantuntija. Nuorisotyöntekijällä on mahdollisuus tarkastella nuorten elämäntuntemuksen kautta, mitä nuoret tarvitsevat. Tällöin ei rajoituta siihen, mitä palveluvalikoimaan tai ammattitaitoon kuuluu.

Nuorisotyöntekijöiden tiedetään olevan lähellä nuoria, mutta se saatetaan kokea haitaksi alan uskottavuudelle toisen ammattilaisten silmissä. Nuorisotyö on paikalla nuorten parissa; havainnoiden ja kuunnellen, sekä osallistaen ja ohjaten nuoria monin eri tavoin. (Purjo 2012, 89-99.) Merkittävää etua on myös siitä, jos työntekijät tuntevat luonnostaan nuorisokulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä ja virtauksia. Niiden kohtuullinen ymmärtäminen on tärkeitä nuorisotyössä. (Köykkä 2014, 111.)

Yksittäiset erityistaidot käytännön toimissa saattavat olla olennaisia ammatissa toimimisessa, mutta niillä voi olla myös kääntöpuolensa. Esimerkiksi tutkittaessa etsivän nuorisotyön verkostotyötä esille nousi usein yhteistyön diskursiivinen taso. Yhteinen kieli nuorten kanssa voi tuoda yhteistyöverkossa toimimiseen uskottavuusongelmaa (Puuronen 2014, 47.) Erityisosaaminen ja asiantuntijuus voi olla sidoksissa tiettyyn kontekstiin, vaikka niiden siirrettävyyttä pidetäänkin olennaisena. Asiantuntemusta ja erityisosaamista voi yhdistää tilanteen sidonnaisuudet.

Terminologia haastoi koko tutkimusprosessin aikana. Eri teemojen käsittely tutkimuksen kohteena ja tutkimuksessa käytettävää kieli nousivat keskeiseen rooliin. Termien eri merkitsevyys vastaajille todentui toistuvassa tutkimusmenetelmässä. Toisaalta asia ilmeni jo tutkimuksen viitekehystä rakentaessa, mikä aiheutti sen, että tutkimuksessa vältettiin valmiiksi ristiriitaisten termien käyttöä tutkimusprosessin aikana. Lähdekirjallisuudessa puhuttiin esimerkiksi nuorten ymmärtämisestä osana nuoren kohtaamista ristiriitaisesti. Vuorovaikutuksen taustalla on dialogin ihanne, jossa pyritään aidosti ymmärtämään toisen näkökantoja ja luomaan sitä kautta uutta ymmärrystä. (Lesojeff, Tervahauta & Videnoja 2013, 119). Toisaalla todettiin käsitteen ”ymmärtää” sisältävän ylemmyyden tuntoa ja ylhäältäpäin katsovaa asennetta. Tämän perusteella olisi parempi tavoitella kunnioitusta ja vakavasti ottamista. Ymmärtämisestä puhumisella ottaa liiallisen vallan toiseen ihmiseen.

Hänestä tulee omien ajatusten ja ideoiden etäispäätte. Ihminen kaipaa joltain kohdin ymmärretyksi tulemista, mutta samalla hän toivoo sitäkin, että häntä ei täysin ymmärretä, koska vain rajaamalla tietyt asiat itsensä ulkopuolelle voi säilyttää itsenäisyytensä. (Köykkä 2014, 84-85.) Kunnioitukseen sisältyy keskinäinen tunteminen. Sanoissa arvostaa ja kunnioittaa on se ero, että on mahdollista arvostaa sellaistaikin ihmistä jota ei henkilökohtaisesti tunne. Mutta jos kahden ihmisen välillä on kunnioitusta, heidän on myös jollain tavalla tunnettava toisensa. Nuorten kunnioituksen voi saavuttaa vain silloin, jos hankkiutuu aktiivisesti tekemisiin heidän kanssaan. (Köykkä 201, 83.)

Terminologian haastavuus näkyi myös kansainvälisessä kirjallisuudessa, kun esimerkiksi termiä "respect" yritettiin avata nuorisotyöllisestä näkökulmasta (Sapin 2013, 65-67). Termien käyttö vaatii niiden aukikirjoittamista ja se tuli osaksi tutkimusta toisella delfoi-kierroksella tekstikokonaisuuksien rakentamisella ja jatkui myös tutkimustulosten esittelyssä.

Terminologia korostui delfoi-menetelmässä. Asiantuntijat korostivat eri termein samaa näkökulmaa. Useampi delfoi-kierros ei poistanut ristiriitoja, mutta niissä voitiin avata termien taustoja ja perusteluja. Tämän näkyy tutkimustulosten esittelyssä, kun näkökulmia on avattu taustoineen ja tutkimuksellisten perustelujen kanssa.

Yhteisen terminologian lisäksi asiayhteydet olivat keskeisessä roolissa tutkimusprosessissa. Yksi epäselvyys ilmeni tutkimusprosessissa, mikä oli haitannut materiaalin kommentointia. Toisen kierroksen materiaalissa lause: *"Toiminnoissa on tilaa omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen."*; ei sisältänyt tietoa kenen omakohtaiseen näkemykseen. Asiaa oli tulkittu kahdella eri tavalla: nuoren omakohtainen näkemys ja toisaalla nuorisotyöntekijän omakohtainen näkemys.

<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div> <p>Tieto:</p> <p>”Nuorisotyössä on erityistä tietoa nuorten vapaa-ajasta, arjesta ja elinoloista.”</p> <p>Taito:</p> <p>”Nuorisotyössä nuoret kohdataan erityisen taitavasti.”</p> <p>”Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa ja rakentaa yhteistyökumppanuksi a.”</p> <p>”Nuorisotyö on rentoa ja huumoria osataan käyttää työvälineenä.”</p> <p>Tiedon tuottaminen:</p> <p>”Nuorisotyö perustuu nuoren näkökulman ymmärtämiseen ja dialogiin.”</p>	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div> <p>Väite 1) Nuorisotyö osaa toimia yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja erilaisissa verkostoissa, mutta se ei ole nuorisotyön erityisosaamista.</p> <p>Väite 2) Nuorten kohtaaminen ei ole nuorisotyön erityisosaamista vaan nuorisotyössä kohtaamisen luonne on erilainen kuin muilla toimijoilla. Nuorisotyössä nuoret kohdataan nuorisotyöllisestä näkökulmasta, mikä vaatii oman alansa erityisosaamista.</p> <p>Teksti 1) Nuorisotyössä on alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuorista ja nuorisoryhmistä. Nuorisotyössä on tuntosarvet nuorten ajattelumaailmalle ja kykyä tunnistaa erilaisia ilmiöitä. Nuorisotyön asiantuntemus perustuu välittömään yhteyteen nuorten parissa.</p> <p>Teksti 2) Nuorisotyön monipuolisuus ja joustavuus tuottavat palveluja, jotka vastaavat nuorten sen hetkisiä tarpeita ja muuntautumiskyky mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen. Toiminnoissa on tilaa omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. Nuorisotyössä asema ei tuo auktoriteettia tai asetelmaa kohtaamiselle. Nuorisotyössä nuori ja nuoruus ovat keskiössä. Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa ja huumori ei ole este ammatillisuudelle.</p> <p>Teksti 3) Nuorisotyössä ei osoiteta oikeita ratkaisuja vaan tietoa rakennetaan toimintojen, keskustelujen ja kokemusten kautta yhdessä nuorten kanssa. Vuorovaikutus ja sopiva epävirallisuus muodostuvat yhteisestä kielestä nuorten kanssa ja asioiden jakamisesta. Nuorisotyössä istutaan nuoren kanssa samalla puolen pöytää tai etsitään pyöreä pöytä.</p>	<div> <div></div> <div></div> <div></div> </div> <p>Seitsemän näkökulmaa:</p> <p>1)sopiva epävirallisuus Nuorisotyössä ei ole virkamiesmäisyyttä vaan sopiva epävirallisuus kuvaa aikuista ammattilaista, jolla on virallinen tausta (kunnan työntekijä)</p> <p>2)nuoruus keskiössä Nuorisotyön piiriin kuulutaan iän perusteella ja toiminnot rakentuvat tästä lähtökohdasta.</p> <p>3)toiminnalliset menetelmät Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa.</p> <p>4)”tuntosarvet nuorten ajattelulle” Nuorisotyössä on hiljaista tietoa sekä ymmärrystä nuorten arkimaailmaa kohtaan.</p> <p>5) välitön yhteys nuoriin Nuorisotyössä ei ole tiettyä kaavaa. Nuorisotyössä nuoria tavataan myös heidän omilla areenoilla ja ilman selkeästi käsiteltävää asiaa tai tavoitetta.</p> <p>6) sisältöjen rakentaminen yhdessä nuorten kanssa Nuorisotyössä ei ole ennalta määrättyjä palvelupolkuja tai päämääriä. Yhdessä nuorten kanssa toimiminen luo oppimisympäristön, johon ei ole ennalta asetettua käsikirjoitusta.</p> <p>7) muuntautumiskyky. Nuorisotyö on monipuolista ja värikäs toimija ja sen muuntautumiskyky mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.</p>
---	---	---

Kuva 2 Delfoi-prosessissa materiaalin kehittyminen

6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuskohde, nuorisotyön asiantuntijuus ja erityisosaaminen, oli haastava. Nuorisotyö on myös aikaisempien tutkimustulosten valossa kärsinyt määrittelemättömyydestä. Tutkimuksen lähtökohta oli se, että nuorisotyöllä on asiantuntijuutta ja erityisosaamista eikä tätä väitetä tutkimukseen osallistuneet kyseenalaistaneet. Pikemmin nuorisotyön erityisosaamiseksi tarjottiin myös asioita, jotka herättivät kriittisiä kommentteja. Tutkimustulos perustuu asiantuntijapaneelin näkemyksiin ja arviointikykyyn. Tarvittaessa vahvistusta ratkaisuihin sai tutkimuksen teoreettisesta viitekehyksestä ja lähdekirjallisuudesta. Raportoinnissa käytettiin muutamia suoria lainauksia valottamaan ja vahvistamaan analyysia, mutta muutoin materiaalia on käsitelty kokonaisuutena. Myös tutkimuksen aikana vastaukset käsiteltiin yhtenäisenä, jolloin kirjoittajalla ei ollut merkitystä vaan kirjoitetuilla kommentteilla ja asioilla. Tutkimustulos ei ole kenenkään yksittäisen tutkimuksessa mukana olleen näkemys vaan se on rakentunut siitä tekstien vuoropuhelusta, jota delfoi-menetelmän aikana käytiin.

6.1 Seitsemän näkökulmaa asiantuntijuuteen

Kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuudeksi ja erityisosaamiseksi rakentui seitsemän näkökulmaa (sopiva epävirallisuus, nuoruus keskiössä, toiminnalliset menetelmät, ”tuntosarvet” nuorten ajattelulle, välitön yhteys nuoriin, sisältöjen rakentaminen yhdessä nuorten kanssa ja muuntautumiskyky). Nämä näkökulmat esitellään seuraavaksi tutkimuksen viitekehyksen kautta, jota tukee hiljaisen tiedon sanallistaminen. Kommentoinnissa vastaajat kuvasivat erilaisia tilanteita ja asioita, joista sisällönanalyysia ja tutkimuksen viitekehystä hyödyntämällä pystyttiin muodostamaan näkökulmia perusteluinen. Erotusfunktioiden löytyminen auttoi usein sanalliseen muotoon rakentamista. Kun asiaa on vaikea kuvata, voidaan kuvata myös sitä, mitä asia ei ole.

Tutkimustulokset esitetään lausekokonaisuuksina, joissa kiteytyy yksi tai useampi tutkimuksessa rakentunut näkökulma nuorisotyön asiantuntijuuteen ja erityisosaamiseen. Kursivoituna esitettyä näkökulmaa seuraa selite osa, joka antaa tutkimuksellisen perusteen näkökulmalle.

”Nuorisotyöllä on välitön yhteys nuoriin ja työtä leimaa sopiva epävirallisuus.”

Nämä näkökulmat rakentuivat niistä kuvauksista, jotka tekevät koko prosessin ajan esillä olleesta nuorten kohtaamisesta erityisosaamista. Nuorisotyö ei orientoitunut päämäärätietoisena vaan nuoria kohdataan omalla areenalla ja ilman selkeästi käsiteltävää asiaa tai tavoitetta. Nuorisotyössä ei ole tietty kaavaa tai virkamiesmäisyyttä vaan sopiva epävirallisuus kuvaa ammattilaista, jolla on virallinen tausta (kunnan työntekijä), mutta joka on olemukseltaan ja työtavoiltaan virallisesta tahosta poikkeava. Nuorisotyö on virallinen taho ilman virkamiesmäistä otetta. Nuorisotyön roolia kuvattiin myös ”vallattomuutena”. Nuorisotyöllä ei ole valtaa tai lakisääteisiä tehtäviä, joka vapauttaa työn rakentumaan pitkälti vapaaehtoiseen osallistumiseen. Nuorten kohtaaminen on tämänkin tutkimuksen valossa keskeistä nuorisotyössä. (vrt. Sapin 2013, 57-62; Hirvonen 2009, 56-57.) Se on kuitenkin liian monitahoinen ja toisaalta passiivinen termi kuvaamaan nuoren ja nuorisotyöntekijän välistä vuorovaikutusta. Toisaalta kohtaamisia haluttiin kuvata dialogina, mutta sen määritelmän täyttymistä ei voida pitää kohtaamisten perustekijänä. Vuorovaikutusta kuvattiin myös nuorta arvostavalla asenteella, yhteisellä kielellä nuorten kanssa, asioiden yhdessä tekemisellä ja ymmärryksellä nuorten elämää kohtaan. Kommentoinnissa esiintynyt ”sopiva epävirallisuus” alkoi analyysissä yhdistää monia käytännön työn esimerkkejä, joissa kuvattiin nuorisotyön asemoitumista kunnan toimijana. Nuorisotyö koettiin yhteiseksi oppimisympäristöksi, johon ei ole ennalta asetettua käsikirjoitusta.

Nuorten tavoittaminen oli yksi ristiriitainen termi vastauksissa, mikä osaksi selittynee vastaajien erilaisista näkökulmista. Isoissa kaupungeissa nuorisotyö ei tavoita kuin pientä osaa koko kaupungin nuorisoikäisistä. Toisaalta tavoitettavuudella tarkoitettiin myös matalaa kynnystä olla yhteydessä

nuorisotyöntekijään. En katsonut tarpeelliseksi lähteä avaamaan tätä termiä, koska tavoitettavuus ilmeni työmuotokohtaisena erityispiirteenä. Toisaalta samaa dilemmaa käsiteltäisiin nuorisotyön kyvyssä tuottaa alueellista tietoa, mikä muodostui tutkimuksen kannalta olennaiseksi.

"Nuoruus on keskiössä ja nuorisotyössä on "tuntosarvet" nuorten ajattelulle."

Nuorisotyön nuorisokeskeisyys on osin ristiriitainen ja se vaatii tarkastelua, jotta se ei näyttäydy nuorisotyön piirteenä vaan ammattialan osaamisena. Nuoruus keskipisteenä on asiantuntijuuden ja erityisosaamisen olennainen piirre. Nuoruus keskiössä kuvaa sitä, mihin näkökulmaan ammattialan asiantuntijuus ja erityisosaaminen osin rakentuu. Näkökulma rakentui erotusfunktion kautta. Mikään muu ammattikunta ei lähtökohtaisesti työskentele iän perusteella. Esimerkiksi opettaja työskentelee tietyn ikäisten kanssa, mutta opettaminen on työn perusta. Nuorisotyön piiriin kuulutaan iän perusteella ja osallistuminen nuorisotyön toimintoihin on pääosin vapaaehtoista. Tällä tavoin nuoruus on keskiössä kahdella tavalla; ikä määrittää työn piiriin kuulumisen, mutta myös osallistumisen määrittäjänä on ikä ja vasta toissijaisena itse toiminnan sisältö. Ikä on vahvempi peruste nuorisotyöhön osallistumiselle kuin toiminta. Tätä ajatusta voidaan avata esimerkiksi bänditoiminnan avulla. Osallistumisen mahdollistaa ikä, ja kun sitä tulee tarpeeksi paljon, bändiharrastus jatkuu (toivottavasti) jossain muualla kuin nuorisotyön piirissä. Nuorisotyössä toimintojen lähtökohtana on nuoruusikä. Nuoruutta ei voida olla huomioimatta, kun puhutaan nuorisotyön asiantuntijuudesta ja erityisosaamisesta. Nuoruus ja nuoret nuorisotyön keskiössä on myös kansainvälisesti tunnustettu piirre (Sapin 2013, 5).

"Tuntosarvet" nuorten ajattelulle kuvaa nuorisotyön hiljaista tietoa. Vastauksissa oli eritavoin kuvattu, kuinka nuorisotyössä ei osata sanoa kuvata, miten erilaisissa tilanteissa tulee toimia, mutta kuitenkin tilanteissa osataan toimia rakentavasti. "Tuntosarvet" kuvaa myös ymmärrystä nuorten arkimaailmaa kohtaan. Nuorisotyössä on kykyä tunnistaa ilmiöitä ja osallistuvien nuorten kautta rakentuu alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuoruudesta ja

nuorisoryhmistä. Alueellisella asiantuntijuudella ei tarkoiteta kaikkia nuoria koskevaa tietoa vaan tietyn alueen nuoriin liittyvien trendien, ilmiöiden ja alakulttuurien asiantuntemusta. Reaaliaikaisella asiantuntijuudella viitataan välittömään yhteyteen nuorten parissa, jolloin ilmiöt ja asiat ovat usein läsnä olevaa tai kerrottua todellisuutta, mutta harvoin kirjoitettua todellisuutta.

”Tuntosarvet nuorten ajattelulle” kuvaa myös hiljaisen tiedon roolia, joka on väistämättä läsnä nuorisotyössä. Nuorisotyössä on asiantuntemusta, jonka avaaminen luonnistuu metaforallisten mielikuvien avulla. Tämänkaltaiset avaamiset eivät ole turhia, sillä ne usein kertovat olennaisen niin, että ulkopuolistenkin on mahdollisuus ymmärtää toiminnan luonnetta vaikka itse tiedon osaset jäävät vielä piiloon. ”Tuntosarvet nuorten ajattelulle” ei sisällä ylemmyydentuntoa suhteessa nuoria kohtaan vaan kykyä aistia nuorten ajatusmaailmaa, jota hyödynnetään nuorten kohtaamisessa, toimintojen järjestämisessä ja muissa nuorisotyön tehtävissä.

”Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa ja sisältöjä rakennetaan yhdessä nuorten kanssa.”

Nuorisotyö on monella tapaa toiminnallista ja aktivoivaa. Tutkimusmateriaalin analysoinnissa etsittiin asioita, joista oltiin lähtökohtaisesti samaa mieltä, vaikka sitä ei aina varsinaisesti mainittu. Kritiikitön vastaanotto keskusteleavassa aineistossa oli merkki neutraalista suhtautumisesta asiaan ja nuorisotyön toiminnallisuus oli siitä esimerkki. Se ei kirvoittanut panelisteissa pohdintaa paikkaansa pitävyydestä, eikä se tuottanut erilaisia tulkintoja kuten monet muut yksittäiset asiat. Useassa kirjoituksessa toiminnallisuutta myös korostettiin.

Toiminnallisuus nähtiin nuorisotyön erityisosaamisena, tosin sen rinnalle haluttiin nostaa myös muita asioita. Toiminnallisuuden ohessa keskusteltiin yksilö- ja ryhmätoiminnan rooleista nuorisotyön sisällä. Toisissa teksteissä haluttiin nostaa toiminnallinen ryhmäohjaus erityisosaamiseksi ja toisaalla haluttiin korostaa yksilökohtaista työtä. Rajasin näkökulman jatkokäsittelyn ulkopuolelle, koska se koskettaisi eri työmuotojen osaamista eikä siis ollut yleistettävissä koskemaan kunnallista nuorisotyötä kokonaisuudessa.

Nuorisotyössä rakennetaan toimintoja yhdessä nuorten kanssa. Tämän mahdollistaa se, ettei nuorisotyössä ole ennalta määrättyjä palvelupolkuja. Näkökulma sivuaa myös ”nuoruus on keskiössä” näkökulmaa, mutta näkökulmien erottaminen oli aineiston mukaan olennaista. Yhdessä nuorten kanssa toimiminen tuo nuorisotyöhön yhdenvertaisuutta ja painottaa nuorten näkemyksiä. Materiaalissa korostettiin, että nuorisotyössä ei ole valmiita vastauksia vaan nuoret itse oivaltavat ja rakentavat lähtökohdistaan sopivia polkuja. Yhdessä nuorten kanssa toimimisen kriittisenä näkökulmana nähtiin nuorisotyöntekijän käyttämä valta, jota ei aina osata huomioda. Yhdessä nuorten kanssa sisältöjen rakentaminen ei myöskään poissulje verkostoitumista ja yhteistyötä muiden tahojen kanssa.

Tutkimusprosessissa oli läsnä hiljaisen tiedon sanallistamisen vaikeus. Yhtenä keinona siihen on asioiden kuvaaminen erilaisten vertausten avulla. Koska aineistossa esitettiin asioita kuvainnollisesti, avataan tässä vielä nuorisotyön sisältöjen rakentamista metaforan kautta. Sisältöjen rakentaminen on osa eri alojen tehtävää (koulu, sosiaalityö, nuorisotyö), mutta nuorten kanssa yhdessä rakentamisella voidaan avata nuorisotyön ammatin erityisyyttä. Se ei tarkoita muiden ammattikuntien kuuntelemattomuutta nuorta kohtaan vaan ammatin lähtökohdista johtuvaa erilaista näkemystä sisältöjen rakentamiseen. Yhdessä rakentaminen korostui juuri erotusfunktion kautta; muita toimintoja määrittävät tiukemmin lait, toimenpideohjelmat, opetussuunnitelmat tai säädökset. Tällöin näkemys yhdessä sisältöjen rakentamisesta kapenee tarkoittamaan valikoiduista aineksista, valmiiden piirustusten mukaista rakentamista, jolloin lopputulosta voidaan verrata tavoiteltuun tulokseen. Kuvainnollisesti nuorisotyössä rakennuspalikat voidaan yhteisesti päättää sijoittaa vaikka jonoon ja sekin on onnistunutta rakentamista. Palikoiden tilalle saatetaan asettaa myös muita elementtejä. Tällaisesta sisältöjen rakentamisesta yhdessä nuorten kanssa muodostuu nuorisotyön erityisosaaminen. Nuorisotyöllä on erityinen kyky, joka voi olla toimintojen tehokkuudesta pois, mutta toisaalta se voi voittaa luovuudessa?

”Nuorisotyö on muuntautumiskykyinen.”

Tutkimuksen valossa nuorisotyö ei ole yksiselitteisesti muuntautumiskykyinen ja joustava. Jotkut panelistit pitivät muuntautumiskykyä erityistaitona, mutta myös vasta-argumentteja esitettiin. Näkökulma vaatii avaamista ja perusteluja. Päätelmä nojaa sekä tutkimusmateriaalissa käytyyn keskusteluun että lähdekirjallisuuteen. Lähdekirjallisuus muuntautumiskyky näkyi selvemmin ja se tuki aiheen jatkokäsittelyä toisella delfoi-kierroksella. Muuntautumiskykyyn liittyy nuorisotyöllinen mahdollisuus muuttua, kehittyä ja vastata paikkakunnan ajankohtaisiin haasteisiin. Valtakunnallisella tasolla muutoksia on ollut esimerkiksi verkkonuorisotyön kehittäminen ja etsivien nuorisotyöntekijöiden valtionavustukset. Lakisääteisten tehtävien puuttuminen ja nuorisolähtöisyys kannustavat toimimaan nykyaikaisesti ja vapaaehtoinen osallistuminen toimintoihin vaatii kohderyhmän huomioimista.

Näkökulma vaatii myös aikaperspektiiviä ja kykyä tarkastella asiaa omaa paikkakuntaa ja kokemusta laajemmin. Kommentoinnissa esitettiin kriittisiä käytännön näkökulmia muuntautumiskykyyn; nuorisotilatoiminnan nähtiin olevan lähes muuttumatonta ja muisteltiin alkuaikojen nihkeää suhtautumista verkkonuorisotyöhön. Toisaalta samanaikaisesti vastauksissa näkyi nuorisotyön kyky ja mahdollisuus muuttua ja kehittyä; pohdittiin muuttuvaa nuorisotyötä ja alan tulevaisuutta. Kritiikki muuntautumiskykyä kohtaan alkoi näyttäytyä kritiikkinä niitä toimintoja kohtaan, joihin myös haluttaisiin muutosta tai joiden muutoskyky oli ollut liian hidasta. Materiaalista oli siis nähtävissä, että nuorisotyö nähtiin muuntautumiskykyisenä (kritiikkiä syntyi, jos sitä ei ollut tapahtunut). Muuntautumiskyky ilmeni kommenteissa eri tavoin; se tarkoitti valtakunnallisia muutoksia nuorisotyön kentässä, nuorisokulttuurin mukana elämistä, kykyä reagoida paikallisiin tai yksittäisen nuoren asioihin.

Muuntautumiskykynä nähtiin myös joustavuus ja kyky toimia erilaisissa verkostoissa. Tutkimuksessa nuorisotyö näyttäytyy monipuolisena sekä värikkäänä toimijana ja sen muuntautumiskyky mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen. Nuorisotyö kehittää palveluja, jotka vastaavat nuorten tarpeisiin.

Lopuksi koottiin tutkimuksen innoittajana olleen Thought Leadership -konseptin mukainen lyhyt asiantuntijakirjoitus, jossa esitetään tiivistetysti

tutkimustulokset. Seitsemän näkökulman esittäminen yhdeksi tiiviiksi kokonaisuudeksi ei ollut yksinkertaista. Tutkimusprosessia ja siinä esiintyneitä näkemyksiä peilaten tutkimustulos näyttäytyy tällaisena asiantuntijakirjoituksena:

NUORISOTYÖ / THOUGHT LEADERSHIP –asiantuntijakirjoitus

Nuorisotyö on yhteinen oppimisympäristö, johon ei ole ennalta asetettua käsikirjoitusta. Nuoriin on välitön yhteys ja työtä leimaa sopiva epävirallisuus. Nuoruus on keskiössä ja nuorisotyössä on ”tuntosarvet” nuorten ajattelulle. Nuorisotyössä on kykyä tunnistaa ilmiöitä ja osallistuvien nuorten kautta rakentuu alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuoruudesta ja nuorisoryhmistä. Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa ja sisältöjä rakennetaan yhdessä nuorten kanssa. Nuorisotyö on muuntautumiskykyinen, kunnallinen ja valtakunnallinen hyvinvoinnin edistäjä.

6.2 Asiantuntijuuden moniulotteisuus

Asiantuntijuuden ja erityisosaamisen erottaminen arjen käytännöistä oli tutkimuksellinen haaste. Käytänteenä pidetään inhimillistä ja materiaalista toimintaa, jossa samat tai lähes samat tekemisen tavat toistuvat tietyssä paikassa tai tietyn kyseistä toimintaa harjoittavan yhteisön parissa. Tyypillisesti käytänteet muuttuvat itsestään selviksi ja automatisoituvat niin, että ne huomataan vasta, kun joku poikkeaa niistä. Käytänne viittaa siis työkuulttuurin osaan, joka on saanut melko vakiintuneen muodon. Kysymys on kuitenkin enemmästä kuin vain nikseistä ja teknisestä suorittamisesta. Käytänteessä on mukana myös ratkaisuja poliittisiin ja moraalisiin kysymyksiin. (Räsänen & Trux

2012, 55-58.) Ammatilliset käytänteet imeytyvät kehoon ja tekevät henkilöstä ammatilaisen oloisen. Kun ihminen toimii jossain tilanteissa ammatilaisin elkein, hän uusintaa maailmaa, joka on tehnyt hänestä tällaisen. Nuoriso-ohjaajamaisuus toteutuu, kun nuoriso-ohjaaja saapuu nuorten luo tietyllä asenteella ja olemuksella. Lääkärin habitus tulee todeksi, kun lääkäri pukee ylleen työasunsa, ja huikkaa päivän ensimmäisen nimen vastaanottohuoneensa ovelta. Samalla nämä ammatillaiset tulevat ylläpitäneeksi ammattialansa käytänteitä. (Räsänen & Trux 2012, 130-131.)

Tutkimuksessa jouduttiin pohtimaan käytänteen, työidentiteetin ja habituksen suhdetta työn asiantuntijuuteen ja erityisosaamiseen. Olennaista oli se, mikä piirre tai taustatekijä tekee käytänteistä tai habituksesta erityistä. Esimerkiksi nuorisotyön asiantuntijuus ilmeni kykynä toimia ”välittömässä yhteydessä nuorten parissa”. Välittömyys on osa nuorisotyön habitusta, mutta se kuvaa myös nuorisotyön kykyä kohdata nuoria ilman välineitä tai varsinaista asiaa (vrt. opettaja, lääkäri, poliisi). Välittömyys ei tarkoita välinpitämättömyyttä. ”Tarjolla, mutta ei tyrkyllä” –nuorisotyöllinen asenne kuvaa myös tätä työntekijän välitöntä suhdetta nuoreen.

Nuorten aikuiskuvaan asettuminen ja nuorisotyön katu-uskottavuudessa onnistuminen vaatii nuorisotyön ammatilaiselta yhtä aikaa kahta asiaa. Yhtäältä se vaatii aikuisuuden merkeistä riisuuntumista, epämuodollisuutta, epävirallisuutta, spontaaniuden ja rentouden lisäämistä ja hetkeen tarttumisen kykyä. Toisaalta nuorisotyön ammatillisuutta mitataan hänen kyvyllään olla nimenomaan aikuinen siinä merkityksessä, että nuorisotyöntekijän on tavalla tai toisella oltava raja rajattomuuden edessä. Tässä nuorten aikuiskuvassa aikuinen on yhtä kuin turvallisuus. (Puuronen 2014, 48.)

Väitteet työtaidon merkityksestä on ongelmallinen, koska taito tai ”hyvä suoritus” on monissa töissä hankalasti määriteltävissä. Käytännöllinen toiminta vaatii niin monia taitoja, että kaikkia niitä ei kyetä tunnistamaan ja arvioimaan. Ja jos jotain taitoa korostetaan, samalla nostetaan joitakin toisten yläpuolelle. Ammatilaisen työnteko on osiltaan puolitetietoista, intuitiivista ja taktista. (Räsänen & Trux 2012, 80-81.) Tutkimusasetelma oli haasteellinen ja

tutkimustuloksista muodostui enemmän näkökulmia laajaan ja monimutkaiseen asiaan kuin määritelmiä itse asiasta.

Nuorisotyön määrittelemättömyys näyttäytyy tässä tutkimuksessa osin vahvuutena, jossa nuorisotyön asiantuntijuus ja osaaminen nivoutuu jäsentämättömään ja monitieteelliseen näkökulmaan. Alan asiantuntijuus ei ole lokeroitavissa profession määrittelemään viitekehykseen ja siihen liittyvään teoriaan ja tietopohjaan. Akateeminen vähyys voi olla myös nuorisotyön rikkaus? Nuorisotyön tietopohja on rakentunut käytännön työn kautta, jolloin ala kehittyy käytäntö edellä. Tutkimus ja professio ei ole ollut rajaamassa tai ohjaamassa alan kehitystä ja siihen liittyvää asiantuntemusta ja erityisosaamista. Tämän kaltaiset arvioinnit liittyvät kuitenkin tietoyhteiskunnan rakentumiseen ja pysyvyyteen sekä nykyisiin käsityksiin tiedosta, ja sen kaltaiseen pohdintaan ei ole mahdollisuutta tässä tutkimuksessa.

7 LOPPUPOHDINTA

Keskustelu nuorisotyön asiantuntijuudesta on ajankohtaista ja nuorisotyöntekijät ovat valmiita pohtimaan aihetta. Vaikka nuorisotyöllä ei ole satoja vuosia vanhoja perinteitä, on sillä historia ja kertyneitä kokemuksia sekä näkemyksiä. Tämä tutkimus nivoutuu osana professionaalistumisprosessia, joka on nuorisotyössä ollut vallalla. Nuorisotyön professionalisaatiota voidaan tarkastella prosessina, jossa nuorisotyö entistä enemmän kiinnostuu itsestään. Ammattikunta haluaa itse määritellä osaamistaan, alan koulutuksen rakennetta, laadukkaan työn kriteerejä ja luoda tietopohjaa. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011, 15.) Nuorisotyön tehtävänä nähdään työn määrittäminen, rajaaminen ja kehittäminen. Nuorisotyön tulee pohtia paikkaansa, tehtäviä ja tarkoitusta. Kehittämisessä olennaista on arviointi, reflektointi, kehittämiskohteiden osoittaminen, keskustelu, oppiminen sekä muutostarpeisiin vastaaminen. (Sapin 2013, 11-20, 220-238.) Tutkimus noudattelee ammattialan yleistä suuntausta. Se on vahvistamassa jo olemassa olevaa tapaa kehittää ja

määrittää nuorisotyötä. Tämänkaltaisen toiminta ja näkemys on nuorisotyölle ominaista.

Tutkimuksessa tuli huomioida, että kunnallisen nuorisotyön kenttä on heterogeeninen. Työntekijämäärissä, asiakaskunnissa ja esimerkiksi nuorisotaloverkoston kattavuudessa on eroavaisuuksia. Kumppanuussuhteet koulujen tai järjestöjen kanssa ovat eritasoisia ja myös nuorisotyöhön käytettävät resurssit vaihtelevat. (esim. Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2001, 13; Salasuo 2008 213-222) Tutkimustulokset toimivat näkökulmina kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuuteen ja erityisosaamiseen. Näitä näkökulmia voidaan tarkastella kunnallisessa nuorisotyössä. Lisäksi nuorisotyön moninainen työkenttä sisältää lukuisia erityisiä osaamisalueita, joita ei tutkimuksessa käsitelty.

Kunnallinen nuorisotyö tulee kohtaamaan erilaisia haasteita. Kilpailu nuorten vapaa-ajasta, teknologian kehitys, kaupallistuminen ja raportointivelvollisuudet asettavat muutospaineita. Lisäksi nuoria koskevaan polarisaatioon tulisi vastata tavalla, joka säilyttää palveluiden saatavuuden kaikille. Ulkoisten paineiden lisäksi alan tulee pohtia alan sisäisiä ratkaisuja. Työmuodot, painotukset ja resurssien suuntaaminen rakentavat kuvaa 2010-luvun nuorisotyöstä. Kun nuorisotyön arvoa mitataan kasvavissa määrin taloudellisilla tekijöillä, on luotava myös vaihtoehtoisia tapoja puhua nuorisotyön merkityksestä. (Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2001, 11-13.) Kunnallinen nuorisotyö on osa julkishallinnon organisaatiota, jossa palvelut maksavien kuntalaisten ja kansalaisten näkemyksiä ja tarpeita palvelusuunnitteluun kanavoivat päätöksentekijät ja virkamiesjohto. Organisaation johdon tehtävänä on huolehtia julkisten palveluiden joustavasta kohdentamisesta sekä läpinäkyvästä ja tehokkaasta toteuttamisesta. (Siurala 2013, 62.) Nuorisotyö on muutoksessa ja ammattialaan liittyy sekä vaateita että vastauksia. Nuorisotyön tulevaisuuteen kytkeytyy myös alan asiantuntijuus ja osaaminen sekä niiden hyödyntäminen.

Tutkimustulos tukee nuorisotyön skenaariota, jossa nuorisotyön ydinosaaminen rakentuu nuoruuden asiantuntijuudelle. Tämä tarkoittaa nuoren kasvun ja kehityksen osaamista sekä nuorten kasvuympäristöjen kehittämistä niin ennaltaehkäisevästä kuin korjaavasta näkökulmasta. (ks. Komonen 2014.)

7.1 Asiantuntijuus ja professio tutkimustulosten valossa

Ammatillisen asiantuntijuuden aseman saavuttaminen edellyttää yhteiskunnallisesti tunnustettua asiantuntijastatusta (Haapakorpi 2002, 108). Mielenkiintoista oli, että tutkimuksen aikana ei noussut esille kriittistä pohdintaa siitä, onko nuorisotyöllä asiantuntija-asemaa. Tosin tämänkaltaisen ajattelu on ehkä epärealistista, koska silloin arvioidaan oman ammattialan osaamista ja jopa olemassaolon tarvetta. Toisaalta nykyiseen ammatti- ja professioajatukseen liittyy, että ammattialoilla on omaa erityisosaamista ja asiantuntijuutta. Nuorisotyön määrittelemättömyys ja heterogeenisyys heikentää yhtenäisen kuvan muodostumista ammattialasta ja sen asiantuntijastatuksesta.

Tutkimuksen lähtökohtana on hyödynnetty perinteistä käsitystä ammatillisuudesta ja professionaalistumisesta. Ammattialojen raja-aitojen oletetaan kuitenkin hämärtyvän ja asiantuntijaroolin muuttuvan (esim. Parviainen 2006, 158-160, Haapakorpi 2002, 105-110). On arvioitu, että työn tekeminen on enemmän asiakaslähtöistä, joten työn tuloksien arviointi eli asiantuntijatiedon arviointi ei ole perinteiseen tapaan professioryhmän kriteereistä vaan asiakkaiden ja työnantajan näkökulmista määräytyvä. Koulutuksen ja ammatin välinen yhteys on epämääräisempi kuin perinteisessä professionissa, koska tieto ei määrity professionaalista viitekehyksestä vaan asiakaslähtöisesti. (Haapakorpi 2002, 110.) Tutkimus antoi viitteitä siitä, että nuorisotyön asiantuntijuus kykenee vastaamaan etenkin nykyaikaiseen käsitykseen asiantuntijuudesta. Tutkimustulokset kytkeytyvät asiakas näkökulmaan ja käytännön osaamiseen ja havainnointiin sekä niistä tehtäviin päätelmiin ja ratkaisuihin. Teoreettinen ja tiedollinen asiantuntijuus on sivuroolissa.

Professionaalisen asiantuntijuuden asemalle on keskeistä tietokentän virallinen, yleisesti tunnettu määrittely ammatillisen pätevyyden osoittimena, vaikka koulutuksen ja ammattitaidon välinen suhde olisikin epämääräinen (Haapakorpi 2002, 113). Ammatillisen identiteetin kannalta on olennaista tunnistaa ja

tunnustaa ammatillisia vahvuuksia. Profession rakentumista ei kuitenkaan aina nähdä positiivisena asiana. Esimerkiksi etsivän nuorisotyön tutkimuksessa on havaittu, että profession suojaamista ja sen esiin nostamista jopa vältellään. Professiota tuovat ulkoiset merkit ja vuorovaikutustilanteen muodollisuus katsotaan heikentävän nuoren onnistuvaa kohtaamista (Puuronen 2014, 25.) Tutkimus ei ota kantaa nuorisotyön professionaalistumiseen, vaikka tutkimustuloksia voidaan hyödyntää siitä käytävässä keskustelussa. Vahvoja professioita tuskin enää muodostuu, niiden heikentyneen merkityksen vuoksi ja toisaalta nuorisotyö tuntuu olevan monilta osin valmis uudenlaiseen asiantuntijuuteen.

Uudenlaiseksi asiantuntijuudeksi on määritelty ammattikuntien välisten rajojen ylitykset, asiantuntijoiden verkostoituminen ja monipuolistuminen, asiakaslähtöisyys, neuvotteleva asiantuntijuus sekä asiantuntijuus todellisuuden tulkitsijana. Myös tutkimus on kiinnostunut ei-tieteellisestä ja ei-professionaalisista ulottuvuuksista asiantuntijuudessa. Asiantuntijuuden luonteen muutos ei tarkoita nykyisten asiantuntijaorganisaatioiden merkitysten menettämistä vaan fokuksen kohdistamista vuorovaikutukseen. Vuorovaikutus tapahtuu sekä eri asiantuntijuuksien välillä että organisaatioiden ja ammattikuntien avautumisena vuorovaikutukseen ei-tieteellisen tiedon ja ei-ammattillisuuteen perustuvan tieto-aidon kanssa. (Peltomäki, Harjumäki & Husman 2002, 86-89.) Näihin asiantuntijuuteen kohdistuvaan muutokseen nuorisotyö tuntuu olevan valmiimpi kuin moni muu ala. Nuorisotyöllä on olemassa välitön yhteys asiakaskuntaan ja nuorisolähtöisyys sisältää neuvottelua ja vuorovaikutusta. Tutkimuksen mukaan verkostoituminen on nuorisotyölle ominaista. Nuorisotyö ei ehkä profiloidu koskaan vahvaksi professioksi, mutta asiantuntemusta ja erityisosaamista sillä on jaettavana. Professionaalistuminen ja asiantuntijastatus ovat nuorisotyön sisäisiä haasteita. Hiljaisen tiedon sanallistaminen oli yksi tutkimuksen tavoite. Hiljaisen tiedon ja hiljaisen tietämisen määritelmien erottaminen toi tutkimukseen selkeämmän näkökulman. Parhaiten päästiin pureutumaan ”nuoren kohtaamisen” liittyvään melkein mystiseen asemaan nousseeseen nuorisotyön osaamiseen. Sen

mieltäminen ja tarkastelu hiljaisena tietämisenä eli prosessina auttoi rajamaan siihen vaikuttavia tekijöitä.

Hiljainen tietäminen linkittyy Toomin ajatukseen hiljaisesta pedagogisesta tietämisestä. Senkaltaista prosessia, jossa ammattilainen (opettaja) löytää ratkaisut yllättäviin ja haasteellisiin tilanteisiin, niin että tapahtuma (oppitunti) etenee tarkoituksenmukaisesti ja tavoitetulla tavalla. Hiljainen tietäminen voidaan katsoa professionaalisuuden elementiksi, joka yhdessä teoreettisen ja praktisen tiedon kanssa tuottaa asiantuntemusta. (Toom 2008, 163-181.) Tämänkaltaisen osaamisen prosessi sivuaa nuorisotyön kykyä toimia hektisissä tilanteissa, jossa samanaikaisesti luodaan ja ylläpidetään yhteyttä nuoriin sekä löydetään ratkaisuja.

Nykyisin keskustellaan kollektiivisesta asiantuntijuudesta, jolloin yhdessä tuotettu tieto on enemmän kuin mihin asiantuntijat yksilöinä pystyisivät. Se on tavoitteellista ja tietoista toimintaa ja sen voidaan katsoa epäonnistuvan, mikäli yksilöt olisivat päätyneet nopeammin ja helpommin samaan ratkaisuun.

Kollektiivinen tieto voi olla organisaation sisällä tai niiden välillä tapahtuvaa. Asiantuntijaverkostoja voidaan pitää esiasteena asiantuntijoiden kollektiiviseen tiedonmuodostukseen. (Parviainen 2006, 165-166.) Tässä tutkimuksessa kollektiivista asiantuntijuutta voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta. Ensiksi tutkimusmenetelmä, jossa kerättiin asiantuntijapaneeli, edustaa eräänlaista kollektiivisen asiantuntijuuden tiedonmuodostusta. Asiantuntijat kommentoivat aineistoa, toistensa näkemyksiä ja muodostivat näkökulmia perusteluineen. Kollektiivista asiantuntijuutta muodostui, kun tutkimusmenetelmä sisälsi useamman kierroksen ja mahdollisuuden kommentoida rakentunutta materiaalia. Toiseksi panelistit tuottivat tutkimuksessa nuorisotyön kollektiivista asiantuntijuutta. Seitsemän näkökulmaa sisältävä tutkimustulos kuvaa ammattialan (nuorisotyön) kollektiivista asiantuntijuutta.

7.2 Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelu

Tutkimuksessa käytettiin nuorisotyötä käsittelevää tietokirjallisuutta. Tutkimusmenetelmässä hyödynnettiin myös luotettavaksi määriteltävää nettisivustoa. Ajankohtaisuutta vahvistettiin uusimmalla tutkimustiedolla ja seuraamalla myös tutkimusprosessin aikana julkaistuja teoksia kuten Nuorisotutkimusseuran julkaisuja. Koska tutkittavana oli kunnallinen nuorisotyö, siihen oli hankala sovittaa vieraskielistä lähdekirjallisuutta. Lähdekirjallisuutena käytettiin tieteellisesti arvioituna erotasoisia lähteitä. Tätä voidaan perustella nuorisotyöllisellä ymmärryksellä. Alana nuorisotyö ei ole kovin akateeminen ja käytännön nuorisotyöhön liittyvä kirjallisuus tuki varsinaista tutkimustietoa. Tällainen monitasoisen lähdekirjallisuuden käyttö sopii myös nykyiseen käsitykseen asiantuntijuudesta, jossa akateeminen tieto ja käytännön tieto ovat vuoropuhelussa.

Tutkimusprosessin aikana Delfoi-menetelmä osoittautui toimivaksi valinnaksi; menetelmä tuki tutkimuksen tarkoitusta ja prosessi eteni ilman suurempia haasteita (LIITE 3). Onnistunut delfoi-tutkimus estää arvovalta ja –intressiristiriitoja vaikuttamasta tutkimuksen tulokseen (Metsämuuronen 2000, 34). Tutkimuksessa panelistien vastaukset sekoittuivat välittömästi yhdeksi materiaaliksi, joten vastaajien tausta ei ole päässyt vaikuttamaan vastauksen painoarvoon tai muuhun analysointiin. Tutkimusprosessin aikana jouduttiin kaksi kertaa selvittämään kommentin kirjoittanut panelisti siksi, että asiayhteys oli jäänyt epäselväksi, ja indentifioinnin arveltiin tuovan selvennystä asiaan.

Keskeisessä roolissa delfoi-menetelmässä ovat panelistien valinta, mielekäs kysymystenasettelu ja kyky koota merkityksellinen aineisto (Kuusi 2002, 216-217). Tutkimuksessa oli yhdeksän sitoutunutta panelistia. Paneelia koottaessa nuorisotyön ammattilaiset olivat rehellisiä kyvyssään arvioida omia osallistumismahdollisuuksia. Kieltäytyneiden tilalle pyrittiin samaan samasta kategoriasta uusi kutsuttava. Tutkimuksen luotettavuutta vahvisti se, että kaikki tahot osallistuivat molempiin kierroksiin. Tällöin materiaali rakentui samoilla vastaajatahoilla kuin sitä kommentoitiin. Tosin kaksi vastaajatahoa ilmoitti, että

kierroksilla oli heidän keskinäisessä vastaajaryhmässä yhden henkilön vaihtuvuus.

Delfoi-menetelmän materiaalin rakentaminen tutkimuksen eri vaiheessa oli systemaattista. Pääkohtia aineistosta erottautui sisällönanalyysin avulla, kun aineistot keskustelivat usein samansuuntaisesti. Toisaalta ristiriitatilanteissa rakentui materiaalia seuraavalle kierrokselle. Tutkimuksessa tehtiin perusteltuja rajauksia ja tutkimustuloksiin päätyminen on pyritty kuvaamaan yksityiskohtaisesti. Toisaalta konsensusien määrä tutkimuksessa oli vähäinen, joten se herättää epäilyjä tutkimuksen onnistumisesta. Nuorisotyön heterogeenisyys vaikutti tutkimusprosessiin, vaikka tietoisesti pyrittiin keskittymään ammattia yhdistäviin asioihin. Niidenkään käsittely ei ollut yksinkertaista, koska toisinaan panelistien kommentit keskittyivät osin termeihin ja erilaisiin mielikuviin asiasisältöjen sijaan. Toisaalta voidaan pohtia, oliko tutkimuksellisesti liian kunniahimoista rakentaa terminologiaa, josta kaikki panelistit olisivat olleet samaa mieltä. Tutkimusprosessin jälkeen näytti myös siltä, että materiaalia olisi voitu rakentaa suorasukaisemmin tarkemmilla ja yksityiskohtaisemmilla kysymyksillä. Tutkimusprosessissa luotettiin kuitenkin perusteluihin ja asioiden taustojen avaamiseen.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta kokosin lopuksi vastaukset vastaajakohtaisesti ja vertailin tutkimustuloksia annettuihin vastauksiin. Mielenkiintoista oli, ettei kukaan vastaaja tuntunut jäävän paitsioon, mutta kukaan vastaaja ei myöskään ollut aivan lopputuloksen näköinen. Jottei lopputulos olisi "ei kenenkään näkemys", lähetin koonnin vielä tutkimuspaneelille, jotta he saattoivat halutessaan kommentoida tutkimustuloksia. Tällä tavoin pyrin vahvistamaan sekä tutkimuksen luotettavuutta että eettisyyttä. Kommentointia ei paljon syntynyt, mutta muutama hyväksyvä kuittaus sekä innostunut palaute antoi uskoa siihen, että tutkimustulos tavoittaa jollakin tasolla nuorisotyön asiantuntijuutta. Viimeisen kommentoinnin vähäinen määrä voi johtua myös tutkimusväsymyksestä.

Tutkimuksen eräänä heikkoutena oli materiaalien sattumanvarainen saapumisjärjestys. Vastaukset kerättiin saapumisjärjestyksessä, joka tosin oli kahdella eri kierroksella erilainen. Kun vastaukset oli kerättynä, saattoivat

alkupään tekstit olla keskeisemmässä roolissa kuin loppupään tekstit. Toisella kierroksella yksi vastaus saapui myös niin myöhässä, että olin jo aloittanut analysoinnin. Tällöin viimeisenä saapunutta tekstiä on verrattu jo osaksi tuotettuun materiaaliin ja muutoksia on tehty harkiten. Mikäli tekstit olisivat olleet toisessa järjestyksessä, on mahdollista, että kokonaisuuksista olisi muodostunut erilainen. Kylläntymistä sisällönanalyysissa ei saavutettu eikä delfoi-kierroksilla tavoitettu yksiselitteistä konsensusta. Tosin ne eivät olleet tutkimuksen onnistumisen kriteerejä.

Delfoi-menetelmässä on mahdollista tuoda yksittäisen panelistin havaitsema asia koko raadin arvioitavaksi ja näin heikotkin signaalit tulevat käsitellyiksi. (Metsämuuronen 2000, 34). Toisaalta menetelmän eräänä heikkoutena on nähty se, että nämä heikot signaalit jää huomaamatta (esim. Metsämuuronen 2007, 293). Nämä näkökulmat olivat esillä myös tutkimusprosessin aikana.

Panelisteilta tulleet kommentit saattoivat sisältää hiljaisia signaaleja, jotka jäivät huomioimatta, koska ne mainittiin vain kerran ja mahdollisesti huomautuksen omaisena. Toisaalta tutkimuksen aikana nostettiin teoreettisen viitekehyksen näkökulmasta mielenkiintoisia asioita seuraaville kierroksille, vaikka ne olivat maininnoiltaan vähäisiä, mutta tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia.

Tutkimuksen aikana materiaalia tuli rajata useaan otteeseen, mikä myös heikentää heikkojen signaalien huomioimista. Toisaalta heikot signaalit saattavat olla olennaisempia tulevaisuuden tutkimuksessa kuin tällaisessa nykytilaa tutkivassa näkökulmassa.

Materiaalin monipuolisuutta vahvistettiin sillä, että toisen kierroksen materiaalin rakentamisessa palattiin myös tutkimuksen lähtömateriaalin, joka koostui sekä senioriklubilaisilta että lähdekirjallisuudesta saaduista teemoista. Myös metaforallinen aineisto oli mielenkiintoinen osio tutkimuksessa, vaikka sen hyödyntäminen jäi vähäiseksi. Kuvainnollisen tekstin sijoittaminen osaksi tutkimustekstiä ei ole luontevaa, vaikka se olisikin perusteltua. Joidenkin kommenttien avaaminen käsitteillä oli mahdotonta, kun metaforan avulla asia selittyi helpommin. Tästä merkkinä tutkimustuloksiinkin jätettiin perusteluna kuvainnollinen esimerkki nuorisotyön sisältöjen rakentamisesta.

Objektiivisuutta ei ole täysin saavutettu tutkimuksessa, koska nuorisotyöntekijänä en voinut irrottautua niistä kokemuksista ja näkemyksistä, joita omaan. Kunnallisen nuorisotyön ammattilaisena toimiminen ja tutkimuskohteen tuttuus oli sekä vahvuus että osin heikkous tutkimusprosessissa. Objektiivisuus vahvistuu kuitenkin subjektiivisuuden tunnistamisella. Jo tutkimusaihetta valittaessa ymmärsin, että mielenkiinnon kohteet sivusivat vahvasti työtäni ja siihen liittyviä teemoja. Tutkimuksen alusta asti oli itselle selvää, että kriittisyys omaa objektiivisuutta kohtaa oli olennainen osa prosessia. Asian tiedostaminen tuotti kysymyksiä, joihin alaa tuntematon tutkija ei olisi törmännyt.

Tutkimusprosessin aikana tarkastelin epäselvissä tilanteissa näkökulmien alkuperää. Pyrin tunnistamaan omat näkemykseni sekä erottamaan ne tutkimusmateriaalista. Analyysivaiheessa olen etsinyt näkemykseni mukaan yhteistä sopivaa nimittäjää usean vastauksen kiteyttäjäksi. Tällöin oma terminologia tuli osaksi tutkimusta. Toisaalta delfoi-kierroksilla sai palautetta termeistä, jotka eivät mukautuneet vastaajaneelin näkemyksiin. Pääasiallisesti käytin kuitenkin niitä termejä, jotka esiintyivät lähdekirjallisuudessa ja/tai panelistien kommentoinnissa. Asetelma tuki sekä objektiivisuutta että vahvisti materiaalien keskinäistä vuoropuhelua. En voi väittää tutkimusta objektiiviseksi, mutta pyrkimykseni on ollut, että tietoni nuorisotyöstä on enemmän vahvistanut tutkimusprosessia kuin heikentänyt sitä. Tietämykseni auttoi minua valitsemaan erilaisia asiantuntijoita paneeliin, ymmärtämään ja tulkitsemaan nuorisotyöllisiä kommentteja sekä vertaamaan näkemyksiä omaan ajattelutapaani, jolloin erotusfunktio toimi myös objektiivisuutta vahvistavana tekijänä.

Tutkimuksella saavutettiin seitsemän näkökulmaa kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuuteen. Tarkastelen tutkimustuloksen yleistettävyyttä tutkimuksellisesta ja käytännön työn kannalta. Asiantuntijaneeli edusti harkinnanvaraista otosta, joka koostui yhdeksästä vastaajasta. Tämä suhteutettuna nuorisotyön ammattikuntaan osoittaa otoksen olleen pieni. Tutkimuksellisesta näkökulmasta katsottuna näin pienellä otoksella on mahdollon saavuttaa ammattikunnan näkemysten mukaista kokonaiskuvaa asiasta. Toisaalta arvioinnissa tulee huomioida asiantuntijoiden rooli. Ei ole

yhden tekevää, ketkä kutsuttiin paneeliin. Keskeinen asia delfoi-tutkimuksen toteuttamisessa on panelistien eli asiantuntijoiden valinta. Asiantuntijuus sisältää kyvyn yhdistää eri tiedonlähteistä tullutta teoreettista ja käytännöllistä tietoa. Panelistien asiantuntijuuden arviona on käytetty työkokemusta, koulutusta ja asemaa. Harkinnanvarainen otos oli tutkijan vastuulla. Isommalla ja monipuolisemmalla paneelilla oltaisiin saavutettu tutkimuksellisesti luotettavampaa tietoa. Osaksi tästä syystä tutkimustulokset on ilmaistu näkökulmina nuorisotyön asiantuntijuuteen.

Käytäntöä ja tutkimuksellista tietoa ei tule asettaa vastakkain vaan näkökulmat voivat täydentää toisiaan. Käytännön työn näkökulmasta panelistien eli asiantuntijoiden yhteensä kokema työhistoria sisältää useamman sata vuotta suomalaista nuorisotyötä. Lisäksi asiantuntijat toimivat pääasiassa työyksiköissä, joissa on useita nuorisotyöntekijöitä, jolloin näkemykset eivät ole vain henkilökohtaisia vaan ne ovat rakentuneet toimiessa osana laajempaa kokonaisuutta. Asiantuntijoiden maantieteellisellä monipuolisuudella vähennettiin paikallisuuden vaikutusta tutkimustuloksiin. Tutkimustuloksilla ei haettu ehdottomia totuuksia vaan näkökulmia, joiden keskusteluun nostaminen vahvistaa nuorisotyön kehittymistä. Tutkimus on ollut käytännönläheinen ja sen tulokset ovat hyödynnettävissä myös käytännön kentällä. Perinteisesti nuorisotyön kehittäminen on ollut enemmän käytännöllistä kuin akateemista (Komonen, Suurpää & Söderlund 2012, 13). Tutkimustulosta voidaan käyttää apuna ammatillisessa reflektoinnissa ja oman kunnan nuorisotyön tarkastelussa. Tutkimustulos ei kuitenkaan ole normi, joka tulisi täyttää vaan työkalu nuorisotyön osaamisen hahmottamiseen ja vahvistamiseen.

Parhaimmillaan kehittämistyö vahvistaa nuorisotyön ammatillista itseymmärrystä, nuorten elämän ymmärtämisen ja tukemisen kykyjä sekä nuorisotyön roolia moniammatillisissa toimijajoukoissa niin paikallisella kuin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Tämä kuitenkin sillä edellytyksellä, että nuorisotyön käytännön ammattilaisille tarjoutuu tosiasiallisia ja realistisia rooleja yhteiskunnallisina toimijoina ja nuorten arjen asiantuntijoina. (Komonen, Suurpää & Söderlund 2012, 20.)

7.3 Pohdintaa jatkotutkimuksesta

Tässä tutkimusprosessissa rajoituksia tuli tehtyä usean otteeseen ja siitä johtuen rinnakkais- ja jatkotutkimusajatuksia muodostui jo tutkimusprosessin aikana. Jo tutkimuskysymystä asetettaessa heräsi ajatus siitä, miten muut tahot näkevät nuorisotyön asiantuntijuuden. Tällöin tutkimus olisi tullut suorittaa nuorisotyön yhteistyökumppaneiden tai verkostotyötä tekevien tahojen kanssa. Se olisi kuitenkin sotinut nuorisotyössä vallitsevaa ilmapiiriä, jossa se itse haluaa tarkastella ja määritellä työtään ja ammattiaan. Olisi myös hieman nurinkurista, mikäli ammattialan osaamista määrittäisi muu taho kuin itse ammattiryhmä. Toisaalta olisi mielenkiintoista tarkastella, miten kollektiivisessa yhteistyössä toimivat tahot näkevät nuorisotyön asiantuntijuuden. Tällöin esille saattaisi nousta asioita, jotka ovat nuorisotyössä arkipäiväisiä, mutta ulkopuolisten silmissä erityistä ja ainutlaatuista.

Nuorisotyön koulutus rajautui tutkimuksen ulkopuolelle. Kuitenkin koulutus ja kokemusoppiminen nuorisotyön asiantuntijuuden kehittämisessä on mielenkiintoinen dilemma. Nuorisotyöhön kouluttaudutaan yhä korkeammin, mutta kokemusoppiminen ilmeni tässä tutkimuksessa voimallisesti. Tiedon rakentaminen ja kehittyminen nuorisotyössä jäi osin koulutuksen rajaamisen myötä ja laajana aihepiirinä se vaatisi omaa tarkastelua. Nuorisotyössä asiantuntijuuden kehittyminen noudattanee samankaltaista elinkaarta kuin muissakin ammateissa, mutta mielenkiintoista olisi esimerkiksi verrata vastavalmistuneiden, muutaman vuoden työssä olleiden ja pitkän uran tehneiden käsityksiä alan asiantuntijuudesta. Tässä tutkimuksessa ensimmäisen lähtömateriaalin tuottivat Senioriklubilaiset ja tutkimusprosessin myötä aloin tarkastelemaan tuota materiaalia osittain työhistorian näkökulmasta. Tällöin esimerkiksi verkostoituminen saattoi näyttäytyä nuorisotyön erityisosaamisena aikaisemmin, mutta nykyisin se katsotaan osaksi ammattialojen perusosaamista. Asiantuntemus saattaa olla siis myös nopeasti muuttuvaa; jopa kymmenessä vuodessa asioihin voi muodostua erilaisia näkemyksiä.

Kolmantena jatkotutkimusaiheena koen tämän tutkimuksen jatkamisen.

Tutkimustuloksia olisi mielenkiintoista testata kuntiin lähetettävällä kyselyllä tai

toistamalla tai jatkamalla tutkimusta toisenlaisella asiantuntijapaneelilla. Moninaisen nuorisotyön asiantuntijuus riippuu siihen asetetuista määreistä. Tutkimuksessa ei otettu kantaa asiantuntemuksen muodostumiseen vaan sen ilmenemiseen. Tutkimustulosten seitsemän näkökulman avulla voidaan tarkastella kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuutta ja erityisosaamista. Tämä tarkastelu olisi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe.

LÄHDELUETTELO

- Aaltonen, K. (toim.) 2009. Nuorisolakiopas. Helsinki. Tietosanoma.
- Aapola, S. 2012. Thought Leadership, tunnustettu asiantuntijuus. Saarijärvi. Docendo Oy.
- Aapola 2011. Vieraskynä: Verkkosivut ovat Thought Leadership -markkinoinnin sydän. (Viitattu 18.10.2014) Saatavissa: <http://www.valve.fi/blogs/vieraskyna-verkkosivut-ovat-thought-leadership-markkinoinnin-syd>
- Allianssi ry/ Mitkä Nuorisotyön Seniorit? (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa: www.alli.fi/allianssi/yhteityokumppanit/nuorisotyon+seniorit/
- Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa: www.metodix.com/fi/sisallys/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_taito_ja_tiedon_hankinta/09_tutkimusmenetelmat/30_sisallanalyysi
- Anttila, P. 2007. Delfoi-menetelmä. Ylemmän AMK- tutkinnon metodifoorumi. (Viitattu 2.3.2016) Saatavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464144782/1194348561062/1194356475263.html>
- Belton, B. 2009. Developing Critical Youth Work Theory. Rotterdam, The Netherlands. Sense Publishers.
- Frilander-Paavilainen, E-L. 2005. Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa. Helsinki. Yliopistopaino.
- Gretschel, A. 2009. Kunnallisen nuorisotyön perustehtävää selvittämässä. Nuorisotutkimus, 2009:1. 21-37.
- Gretschel, A. 2012. Järki, tunteet ja dialogisuuden haasteet kunnallisen nuorisotyön perustehtävän määrittelyssä –nuorisonohjaajien näkökulmasta. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki. Hakapaino.

- Haapakorpi, A. 2002. Suuren ja pienen tarinan välissä –uusien asiantuntijaryhmien ammatillisen tiedon rakentuminen. Teoksessa Pirttilä, I. & Eriksson S. (toim.): Asiantuntijoiden areenat. Jyväskylä. Kopijyvä Oy.
- Hakala, R., Tahvanainen, S., Ikonen, T. & Siro, A. 2011. Osaava lähihoitaja 2020. Opetushallitus, Raportit ja selvitykset 2011:6. (Viitattu 26.2.2016) Saatavissa: http://www.oph.fi/download/132619_Osaava_lahihoitaja_2020.pdf
- Hakkarainen, K. & Paavola, S. 2008. Asiantuntijuuden kehittyminen, hiljainen tieto ja uutta luovat käytännöt. Teoksessa Toom, A., Onnismaa, J. & Kajanto A. (toim.): Hiljainen tieto tietämistä, toimimista, taitavuutta. Aikuiskasvatuksen 47. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura. Gummeruksen Kirjapaino Oy.
- Hakkarainen, K., Palonen, T. & Paavola, S. 2002. Kolme näkökulmaa asiantuntijuuden tutkimiseen. Psykologia. 37.vuosikerta.06/2002. Suomen psykologisen seuran julkaisu. Vammalan kirjapaino Oy. 448-464.
- Heinonen, A. & Kapanen, A. 2012. Tiedon merkitys nuorisoalan kehittämisessä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki. Hakapaino.
- Helve, H. 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikkanen, M. (toim.): Suomalainen vapaa-aika. Helsinki. Hakapaino.
- Hirvonen, E. 2009. Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Raitakari, S. & Virokannas, E. (toim.): Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 96. Jyväskylä. Gummerus.
- Hoikkala, T. & Paju P. 2013. Apina pulpetissa. Gaudeamus. Tampere. Tammerprint Oy.
- Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A. 2011. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 114. Helsinki. Unigrafia.
- Hänninen, S. 2006 Huono-osaisuuden mieli. Kirjassa: Hänninen, Karjalainen & Lahti (Toim.): Toinen tieto. Vaajakoski. Gummerus Kirjapaino Oy. 94-117.

Kalliomaa, J. 2015. Valtionohjaus kuntien nuorisotyössä: Miten Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma ohjaa kunnallista nuorisotyötä? ProGradu-tutkimus. Tampereen yliopisto. Viitattu 19.6.2015. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96757/GRADU-1425286155.pdf?sequence=1>

Kauhajoen koulusurmat Tutkintalautakunnan raportti. Oikeusministeriö Julkaisu 11/2010 Selvityksiä ja ohjeistuksia. Viitattu 7.8.2015. Saatavissa: www.turvallisuustutkinta.fi/material/attachments/otkes/tutkintaselostukset/fi/poikkeuksellisettahtumat/Sfbm5XgdL/Kauhajoen_koulusurmat_23.9.2008.pdf

Kiilakoski, T. 2009. Viiltoja Analyysi kouluväkivallasta Jokelassa. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 28. Viitattu 7.8.2015. Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/viiltoja.pdf>

Kiilakoski, T. 2011. Talotyön ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen. Teoksessa Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi, A.: Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Nuorisotutkimusverkosto /Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 114. Helsinki. Unigrafia.

Kiilakoski, T. 2012. Nuorisotalotoiminnan kehittäminen. Teoksessa Komonen, K, Suurpää, L & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 128. Helsinki. Hakapaino.

Kiilakoski, T. 2013 Nuorisotyön opetussuunnitelma:nuorisotyö kasvatuksellisenä prosessina. Nuorisotutkimus 3:2013. Nuorisotutkimusverkosto.

Kiilakoski, T. 2015. Johdanto: Kylmästä lämpimään. Teoksessa Kiilakoski, T., Kinnunen, V. & Djupsund, R.: Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 169. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5.

Kiilakoski, Kivijärvi & Honkasalo 2011. Johdanto: Nuorisotyön professionalisaatio, tutkijoiden roolit ja kehittämistyön luonne. Teoksessa

- Honkasalo, V., Kiilakoski, T. & Kivijärvi A. (toim.): Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 114. Helsinki. Unigrafia.
- Kiilakoski, T. & Nieminen, J. 2007. Pedagogiikka –nuorisotyön pedagogiikat ja uudet haasteet. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.): Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki. Hakapaino Oy.
- Komonen, K. 2014. Nuorisotyö muutoksessa? Netti-lehti Kasvatus ja aika. ISSN 1797-2299 (Viitattu 18.10. 2014) Saatavissa: http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?lan=1&page_id=643
- Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. 2012. Johdanto Kehittämisen arvo ja itseisarvo. Teoksessa Komonen, K, Suurpää, L & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 128. Helsinki. Hakapaino.
- Koski, P. 2007. Liikunnan ja seuratoiminta nuorisotyössä. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.): Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki. Hakapaino Oy.
- Kuntaliitto 2014. Kunnan nuorisotyö nuoren tukena. (Viitattu 5.11.2014). Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/nuoret/nuoriso/Sivut/default.aspx>
- Kuusi, O. 2002. Delfoi-menetelmä. Teoksessa Kamppinen, M., Kuusi, O. & Söderluns, S. (toim.): Tulevaisuudentutkimus. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Kirjakaas/Tallprint.
- Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Lasten keskus ja Kirjapaja. Tallinna Raamatutrukikoja.
- Lapsiasiavaltuutetun asiakirja. 2012. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa: lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2014/12/Vuosikirja-2012.pdf
- Lesojeff, H., Tervahauta, M. & Videnoja K. 2013. NFG:n Elämäntaidollis-eettinen nuorisokasvatus. Teoksessa Lesojeff, H., Purjo, T., Tervahauta, M. & Videnoja, K.: Kasvatus arvoihin, arvoa kasvatukseen. Tampere. Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print.

Linturi 2005a. NexusDelfix. Suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/02_johdanto/013_pedadelfoi?C:D=820616&selres=820616

Linturi 2005b. . NexusDelfix. Delfoi menetelmänä. (Viitattu 14.10.2015)

Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/014_pedadelfoi?C:D=820617&selres=820617

Linturi 2005c. NexusDelfix. Delfoin tunnuspiirteet ja muodot. (Viitattu 14.10.2015)

Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/020_pedadelfoi?C:D=477242&selres=477242

Linturi 2005d. NexusDelfix. Tulevaisuuden oppiminen. (Viitattu 14.10.2015)

Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/015_pedadelfoi?C:D=477243&selres=477243

Linturi 2005e. NexusDelfix. Delfoi tiedonmuodostus. (Viitattu 14.10.2015)

Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/021_pedadelfoi?C:D=477241&selres=477241

Linturi 2005f. NexusDelfix. Delfoin oraakkelit. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/02_johdanto/012-pedadelfoi?C:D=477238&selres=477238

Linturi 2005g. NexusDelfix. Johdanto / Tulevaisuudentutkimuksen menetelmistä. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/02_johdanto/011-pedadelfoi?C:D=477239&selres=477239

Linturi 2005i. NexusDelfix. Delfoin vaiheet. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa:

http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/04_praksis/030_pedadelfoi?C:D=477254&selres=477254

Linturi 2005j. NexusDelfix. Argumentointi. (Viitattu 14.10.2015) Saatavissa:
[http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/022_p
edadelfoi?C:D=477240&selres=477240](http://nexusdelfix.internetix.fi/fi/materiaalit/delfoi/01_delfoi/03_teoria/022_p
edadelfoi?C:D=477240&selres=477240)

Metsämuuronen, J. 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja
4. Viro. Jaabes OU, Voru.

Metsämuuronen, J. 2007. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä.
Helsinki. International Methelp.

Määttä, M. & Tasanko P. 2012. Nuorisotyön tehtävä ohjelma(yhteis)kunnassa.
Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä
nuorisotyö. Helsinki. Hakapaino.

Nieminen, J. 2000. Nuorisotyön professionalisaatio Suomessa. Nuorisotutkimus,
2000:3, 32-49.

Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo –Nuorisotyön yleiset tehtävät,
oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala T. & Sell A. (toim.): Nuorisotyötä
on tehtävä. Helsinki. Hakapaino Oy.

Nieminen, J. 2010. Puuttuva lenkki –nuorisokasvatus tieteen kentässä,
kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksenä. Teoksessa Nivala, E. &
Saastamoinen, M. (toim.): Nuorisokasvatuksen teoria –perusteita ja
puheenvuoroja. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto Julkaisuja 73.
Helsinki. Yliopistopaino.

Nuorisolaki. 2006. Helsinki. [Viitattu 25.9.2014] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Paju, P. 2007. Onko nuorisopolitiikkaakin tehtävä? Teoksessa Hoikkala T. & Sell
A. (toim.): Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki. Hakapaino Oy.

Palonen, T. & Gruber, H. 2010. Satunnainen, rutiininomainen ja tietoinen
osaaminen. Teoksessa Collin, K., Paloniemi, S., Rasku-Puttonen & Tynjälä, P.
(toim.): Luovuus, oppiminen ja asiantuntijuus. Helsinki. WSOYpro Oy.

Parviainen J. 2006. Kollektiivinen tiedonrakentaminen asiantuntijatyössä.
Teoksessa Parviainen, J. (toim.): Kollektiivinen asiantuntijuus. Tampere.
Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

- Peltomäki, P., Harjumäki, P. & Husman K. 2003. Muuttuva auttamistyön asiantuntijuus –kriisityön ja työterveyshuoltotoiminnan tarkastelua. Teoksessa Pirttilä, I. & Erikson S. (toim): Asiantuntijoiden areenat. Jyväskylä. Kopijyvä Oy. 81-103.
- Purjo, T. 2012. Nuoriso-ohjaajuudesta nuorisokasvattajuuteen. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki. Hakapaino.
- Puuronen, A. 2014. Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen –näkökulmia käytännön työstä. Helsinki.
- Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 70, julkaisuja 144.
- Rauas, M. 2010. Ammattina nuorisotyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu, sosionomi yamk, opinnäytetyö. (Viitattu 26.2.2016.) Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17348/2010_samk_rauas_minna.pdf?sequence=1
- Rauas, M. 2012. Ole hyvä! –Nuorisotyön eettisyys kehittämishaasteena. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund M. (toim.): Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 128. Helsinki. Hakapaino.
- Rauas, M. 2014a. Hallitaanko nuorisotyössä nuoria vai luodaanko siellä mahdollisuuksia nuoruuteen. Nuorisotutkimus 4:2014. Nuorisotutkimusverkosto.
- Rauas, M. 2014b. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. Kaarina. Winbase Oy.
- Räsänen, K. & Trux, M-L. 2012. Työkirja ammattilaisen paluu. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.
- Saarimaa, H. 2009. Delfoi –tutkimus julkishallinnon sosiaali- ja terveysjohtajien tulevaisuuden osaamistarpeista. Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Licensiaattityö. (Viitattu 26.2.2016.) Saatavissa:

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/76519/lisuri00107.pdf?sequence=1>

Salasuo, M. 2008. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maantiede esimerkkejä elinympäristön nuorisotyölle asettamista ehdoista. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (toim.): Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 77. Helsinki. Hakapaino Oy.

Salo, L. 2013. Mitä ammatillisesta nuorisotyöltä odotetaan? Opinnäytetyö. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (ylempi). Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/67755/Salo%20Leena.pdf?sequence=1>

Sandberg, O. 2015. Hallittu syrjäytyminen. Miten syrjäytymisestä muodostui lähes jokaiseen meistä ulottuva riski? Väitöskirjatutkimus. Suomen yliopistopaino Oy. Tampere. Juvenes Print.

Sapin, K. 2013. Essential Skills for Youth Work Practice. Iso-Britannia. London. MBG Books Group. Sage.

Sercombe, H. 2010. Youth Work Ethics. Cornwall. Great Britain. Sage.

Siurala, L. 2013. Nuorisotyö- ja tutkimus vapaassa kellunnassa. Nuorisotutkimus 31(4), 61-66.

Soanjärvi, K. 2007. Nuorisotyön verkostoituminen. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.): Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki. Hakapaino Oy.

Soanjärvi, K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Väitöskirjatutkimus. Jyväskylä. Jyväskylän yliopisto.

Suurpää, L. 2009. (toim.) Nuoria koskeva syrjäytymistieto. Avauksia tietämisen politiikkaan. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 27.

Toom, A. 2008. Hiljaista tietoa vai tietämistä. Teoksessa Toom, A., Onnismaa, J. & Kajanto A. (toim.): Hiljainen tieto tietämistä, toimimista, taitavuutta. Aikuiskasvatuksen 47. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura. Gummeruksen Kirjapaino Oy.

- Toom, A & Onnismaa J. 2008. Johdanto. Teoksessa Toom, A., Onnismaa, J. & Kajanto A. (toim.): Hiljainen tieto tietämistä, toimimista, taitavuutta. Aikuiskasvatuksen 47. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura. Gummeruksen Kirjapaino Oy.
- Tynjälä, P. 2003. Ammatillinen asiantuntijuus ja sen kehittäminen tietoyhteiskunnassa. Teoksessa Kirjonen, J. (toim.): Tietotyö ja ammattitaito. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino. 39-62.
- Vaininen, S. 2011. Sosiaalityöntekijät sosiaalisen ammattilaisina. Väitöskirjatutkimus. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Vertio, H. 2003. Järjestöt asiantuntijana. Teoksessa Niemelä J. & Dufva V. (toim.): Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Juva. WS Bookwell Oy.
- Vuori, J. 2001. Äidit, isät ja ammattilaiset: sukupuoli, toisto ja muunnelmat asiantuntijoiden kirjoituksissa. Akateeminen väitöskirja. Tampere. Tampereen yliopisto.

Hei nuorisotyön asiantuntija!

Olen tekemässä pro gradu –tutkimusta nuorisotyön osaamisesta ja asiantuntijuudesta. Haluan tällä tutkimuksella vahvistaa ja nostaa keskusteluun nuorisotyön osaamista osana kunnallista palvelua.

Toteutan tutkimuksen delfoi-menetelmällä, jossa asiantuntijat kommentoivat valmista materiaalia. Asiantuntijoiksi olen kutsumassa sinua ja yhdeksää muuta eri toimijaa ympäri Suomea. Kutsuttavien valinnan perusteena olen käyttänyt maantieteellistä sijaintia, kunnan kokoa sekä työntekijän asemaa tai asiantuntijaroolia, ja pyrkinyt näissä kaikissa perusteissa monipuolisuuteen.

Tutkimuksen esimateriaalina toimii väittämiä ja kysymyksiä nuorisotyöstä, johon kommentoitsija esittää oman näkemyksensä. Halutessa materiaalia voi käsitellä myös yhteisesti työyksikössä. Saaduista kommenteista rakennan uuden materiaalin toiselle kommentointi kierrokselle. Näin asiantuntijat pääsevät perustelemaan sekä omia että toisten asiantuntijoiden näkemyksiä. Kommentointivaiheessa säilyy anonymiteetti, vastaajat eivät tiedä, keiltä muilta kommentteja tulee. Lopullisessa tutkimusraportissa mainitaan niiden osallistujien nimet, jotka antavat siihen luvan, mutta annetut kommentit säilyvät nimettöminä.

Tutkimus toteutetaan tämän kevään aikana. Olennaista on pohdinta siitä, mitä kunnallisessa nuorisotyössä osataan ja mikä on alan erityisosaamista. Kommentointiin ja asiasta keskusteluun saa kulumaan päiviä, mutta esimateriaali on pyritty rakentamaan niin, että se mahdollistaa myös lyhyemmän kommentoinnin. Toki kaikki pohdinta asiaan liittyen on tervetullutta!

Mikäli et halua osallistua tutkimukseen, toivoisin siitä ilmoitusta. Muussa tapauksessa toivon saavani alla olevaan materiaaliin kommentit ystävänpäivään (14.2.) mennessä. Toinen kierros toteutetaan maaliskuussa ja viimeistely tarvittaessa huhtikuussa.

Kysymykset ja väittämät ovat tässä alla valmiina kommentoitavaksi ja samat asiat löytyvät myös liitteenä, omana word-tiedostona. Vastaukset sähköisesti osoitteeseen: minna.rauas@elisanet.fi. Samasta osoitteesta saa lisätietoa tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta.

Kiitos vastauksestasi, joka tapauksessa!

Minna Rauas

Nuorisotyön ja -tutkimuksen maisteriohjelman

Tampereen yliopisto

Tällä tutkimuksella kartoitetaan nuorisotyön osaamista ja asiantuntijuutta kunnallisena palveluna. Kyse on osaamisesta ja taidoista, jotka ovat nuorisotyön erityispiirteitä sekä sellaisesta tiedosta, jota nuorisotyössä tuotetaan.

Asiantuntijuus voidaan jakaa tietoihin, taitoihin ja tiedon tuottamiseen. Tämä kolmijako toimii myös tutkimuksen lähtökohtana. Kommentoi lauseita ja vastaa kysymyksiin.

Tieto:

- 1) Kommentoi väitettä: "Nuorisotyössä on erityistä tietoa nuorten vapaa-ajasta, arjesta ja elinoloista."
- 2) Mitä muuta erityistä tietoa nuorisotyössä on?

Taito:

- 1) Kommentoi väitettä: "Nuorisotyössä nuoret kohdataan erityisen taitavasti."
- 2) Miten nuorisotyön kohtaaminen eroaa muiden ammattikuntien tekemästä kohtaamisesta?
- 3) Kommentoi väitettä: "Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa ja rakentaa yhteistyökumppanuuksia."
- 4) Kommentoi väitettä: "Nuorisotyö on rentoa ja huumoria osataan käyttää työvälineenä."
- 5) Mitä muuta erityistä taitoa nuorisotyössä on?

Tiedon tuottaminen:

- 1) Millaisista asioista ja teemoista nuorisotyössä tuotetaan tietoa?
- 2) Miten nuorisotyössä rakennetaan tietoa?
- 3) Kommentoi väitettä: "Nuorisotyö perustuu nuoren näkökulman ymmärtämiseen ja dialogiin."

Muut kommentit:

Mitä muita asioita haluaisit nostaa esille, kun puhutaan nuorisotyön erityisosaamisesta ja asiantuntijuudesta?

Muita terveisiä liittyen tutkimusprosessiin:

Kiitos vielä kommenteista ja näkökulmista koskien nuorisotyön asiantuntijuutta!

Ensimmäisen kierroksen anti oli mielenkiintoinen ja tähän toiselle kierrokselle rakensin sen pohjalta kaksi väitettä ja kolme kommentoitavaa tekstiä.

Aluksi haluan kuitenkin tarkentaa tutkimukseni näkökulmaa. Tarkoituksena on siis määritellä näkökulmia kunnallisen nuorisotyön asiantuntijuuteen ja erityisosaamiseen. Tämä kunnallinen näkökulma oli hyvin huomioitu vastauksissa ja niin tulee olla jatkossakin. Toisaalta vastauksissa oli lähdetty arvioimaan myös ko. osaamisen toteutumista kunnissa. Olen kuitenkin tässä tutkimuksessa lähtenyt siitä ajatuksesta, että asiantuntijuus voidaan tunnistaa yleisellä tasolla asiantuntijoiden avulla, ja oma lukunsa on sitten sen toteutuminen ja saavuttaminen käytännössä.

Toinen tärkeä näkökulma tutkimuksen kannalta on asiantuntemuksen ja erityisosaamisen erottaminen muusta osaamisesta. Nuorisotyössä osataan paljon, mutta tässä tutkimuksessa keskitytään pohtimaan asiantuntijuutta ja erityisosaamista. Tarkoituksena on rakentaa näkökulmia osaamisesta ja taidoista, jotka ovat nuorisotyön erityispiirteitä sekä sellaisesta tiedosta, jota nuorisotyössä tuotetaan.

Ensimmäisen kierroksen vastaukset ovat kiteytyneet alla oleviin väittämiin ja kysymyksiin. Pohtimisen iloa!

Pyydän vastauksia pe 10.4. mennessä, mutta pyytäkää jälleen lisääaikaa, mikäli aikataulu on liian tiukka. Ja tätäkin materiaalia voi kommentoida myös yhdessä kolleegan tai työyhteisön kanssa.

Kiitos ajastanne ja vastauksista jo etukäteen.

Yst. terv. Minna Rauas

Minna Rauas

Nuorisotyön ja -tutkimuksen maisteriohjelma

Tampereen yliopisto

Materiaali löytyy jälleen suoraan tästä sähköpostista ja erillisenä liitetiedostona.

Väite 1) Nuorisotyö osaa toimia yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja erilaisissa verkostoissa, mutta se ei ole nuorisotyön erityisosaamista.

Perustelut: Nuorisotyö toimii paljon erilaisissa yhteistyökuvioissa ja verkostoissa, mutta sektoreiden ylittävällä yhteistyöllä on kunnissa suhteellisen lyhyt historia. Yhdessä tekeminen ja verkostossa toimiminen vaatii vielä harjoittelua kaikilta osapuolilta eikä voida todeta, että nuorisotyö olisi tässä kohtaa poikkeus. Nuorisotyö on kyllä haluttu yhteistyökumppani, koska nuorisotyöllä on sellaisia tietoja ja näkemyksiä, joita halutaan jaettavaksi. Nuorisotyö osaa toimia verkostoissa yhtä hyvin kuin muutkin toimijat, mutta se ei ole osa nuorisotyön asiantuntijuutta tai erityisosaamista.

Kommentoi väitettä 1 ja sen perusteluja:

Väite 2) Nuorten kohtaaminen ei ole nuorisotyön erityisosaamista vaan nuorisotyössä kohtaamisen luonne on erilainen kuin muilla toimijoilla. Nuorisotyössä nuoret kohdataan nuorisatyöllisestä näkökulmasta, mikä vaatii oman alansa erityisosaamista.

Perustelut: Erityistä osaamista ja asiantuntijuutta vaatii nuorisotyöllinen näkökulma ja siinä toimiminen (myös kohtaamistilanteissa). Nuorisotyössä auktoriteetti tai roolit eivät muodostu etukäteen rakennetusta asemasta tai asetelmasta. Nuorta ei suunnata tiettyyn näkemykseen tai asenteeseen vaan nuorisotyö antaa välineitä omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. Nuorisotyössä nuoruus ja nuori ovat keskiössä: nuori kohdataan kokonaisuutena eikä yksittäisten asioiden tiimoilta. Kohtaaminen tapahtuu usein nuoren vapaa-ajalla ja nuorten toimintaympäristöissä. Kohtaamiseen liittyy asioiden jakaminen yhdessä ja epämuodollisuus. Nuorisotyössä nuoret kohdataan muista tahoista poikkeavasta näkökulmasta ja se on nuorisotyön erityisosaamista.

Kommentoi väitettä 2 ja perusteluja:

Teksti 1)

Nuorisotyössä on alueellista ja reaaliaikaista asiantuntemusta nuorista ja nuorisoryhmistä. Nuorisotyössä on tuntosarvet nuorten ajattelumaailmalle ja kykyä tunnistaa erilaisia ilmiöitä. Nuorisotyön asiantuntemus perustuu välittömään yhteyteen nuorten parissa.

Miten hyvin teksti kuvaa kunnallisen nuorisotyön tietoa nuorista ja nuorisotyön tietoperustaa?

Teksti 2)

Nuorisotyön monipuolisuus ja joustavuus tuottavat palveluja, jotka vastaavat nuorten sen hetkisiä tarpeita ja muuntautumiskyky mahdollistaa uusiin haasteisiin tarttumisen.

Toiminnoissa on tilaa omakohtaisen näkemyksen muodostamiseen. Nuorisotyössä asema ei tuo auktoriteettia tai asetelmaa kohtaamiselle. Nuorisotyössä nuori ja nuoruus ovat keskiössä. Toiminnallisten menetelmien osaaminen on vahvaa ja huumori ei ole este ammatillisuudelle.

Miten hyvin teksti kuvaa nuorisotyön erityisosaamista (kunnan palveluna)?

Teksti 3)

Nuorisotyössä ei osoiteta oikeita ratkaisuja vaan tietoa rakennetaan toimintojen, keskustelujen ja kokemusten kautta yhdessä nuorten kanssa. Vuorovaikutus ja sopiva epävirallisuus muodostuvat yhteisestä kielestä nuorten kanssa ja asioiden jakamisesta. Nuorisotyössä istutaan nuoren kanssa samalla puolen pöytää tai etsitään pyöreä pöytä.

Miten hyvin teksti kuvaa kunnallisen nuorisotyön tiedon tuottamista?

Lopuksi:

Mitä muuta haluat sanoa tutkimuksesta tai sen toteuttamisesta?

KIITOS VASTAUKSISTA!

Delfoi-menetelmällä näkökulmia nuorisotyön asiantuntijuuteen kunnallisessa kontekstissa

TUTKIMUSKYSYMYKSET:

- 1) Mitä on nuorisotyön asiantuntijuus kunnallisena palveluna?
- 2) Millaista erityisosaamista nuorisotyöllä on kunnan toimijana?

TUTKIMUSMENETELMÄ:

Delfoi on asiantuntijamenetelmä. Se ei perustu ensisijaisesti laskennallisiin elementteihin vaan siinä hyödynnetään asiantuntijoiden tietämystä, intuitiota ja havaitsemiskykyä.

Delfoi-menetelmässä kootaan paneeli asiantuntijoista, joilla arvioidaan olevan erityistä tietoa ja näkemystä tutkittavasta aihepiiristä. Nämä asiantuntijat saatetaan vuorovaikutukseen aiheen teemojen ja toistensa kanssa tavalla, jossa korostuvat asiaperustelut eli argumentit. Paneelia käsitellään ryhmänä, missä erilaiset ihmiset ja näkökulmat katalysoivat keskustelua.

TUTKIMUKSEN KULKU:

Tutkimuksen lähtökohdaksi valitaan vapaamuotoinen aineisto, jonka pohjalta muotoillaan materiaali, joka pitää sisällään erilaisia näkemyksiä, heijastelevia ratkaisuvaihtoehtoja sekä niihin liittyviä väitteitä tai näkökulmia. Tämän jälkeen Delfoi-paneelin osanottajat vastaavat ensimmäiseen kyselyyn, kommentoivat materiaalia ja tekevät haluttuja lisäyksiä.

Panelistien vastaukset analysoidaan ja etsitään ne seikat, joista vallitsee suurin yksimielisyys. Poikkeavuuksista voidaan tehdä tarkentavia kysymyksiä. Näistä kootaan uusi materiaali, joka jälleen lähetetään panelisteille. Tarvittaessa suoritetaan vielä kolmaskin kierros tutkittavien asioiden selvittämiseksi. Lopuksi tutkija kokoaa tuloksen ja esittää sen konsensuksen, johon on voitu päästä, ja toteaa ne seikat, joista ei ole voitu saavuttaa yksimielisyyttä.

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Tutkimusprosessissa saatiin erilaisia näkökulmia nuorisotyön asiantuntijuuteen. Argumentointia käytiin myös nuorisotyön kyvystä toteuttaa osaamistaan. Varsinaista konsensusta asiasta ei tavoiteltu, vaan tavoitteena oli keskeisten teemojen löytäminen ja keskustelun avaus.

Tutkimuksen perusteella keskeisiä teemoja nuorisotyön asiantuntijuudessa ja erityisosaamisessa olivat muuntautumiskyky, sisältöjen rakentaminen yhteistyössä nuorten kanssa, välitön yhteys nuoriin, toiminnalliset menetelmät sekä sopivan epävirallisenä tahona toimiminen kuntaorganisaatiossa.

4. "Tuntosarvet" nuorten ajattelulle

3. Toiminnalliset menetelmät

5. Välitön yhteys nuoriin

6. Sisältöjä rakennetaan yhdessä nuorten kanssa

2. Nuoruus keskiössä

1. Sopiva epävirallisuus

7. Muuntautumiskyky

Seitsemän näkökulmaa

Konsensuksen tarkastelu

Koko materiaalin analysointi

Asiantuntijapaneelilta saadut argumentit väittämiin ja teksteihin

2. delfoi-kierros

Tuloksien analysointi, uuden materiaalin tuottaminen

1. delfoi-kierros

Asiantuntijuus jaetaan tietoihin, taitoihin ja tiedon tuottamiseen. Kysymyksiä ja väittämiä asiantuntijapaneelille (9 tahoja).

Alkumateriaalin tuottaminen

✓ Nuoren kohtaaminen
✓ Nuoruuden tunteminen
✓ Nuoren näkökulman ymmärrys
✓ Yhteistyötaidot

✓ Vapaaehtoinen osallistuminen
✓ Nuorisolähtöisyys
✓ Huumorin käyttö
✓ Positiivinen näkemys nuoruuteen

Vapaamuotoinen aineisto

Senioriklubilaisten näkemykset / alan kirjallisuus / asiantuntijuus

Mitä on nuorisotyön asiantuntijuus kunnallisena palveluna?